

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΙΔΡΥΤΑΙ

ΝΙΚ. ΑΒΡΑΑΜ
ΑΓΓ. ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΛΕΞ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ
ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
ΦΩΚΙΩΝ ΖΑΪΜΗΣ
ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ 1

ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 65-84

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 200.—
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 100.—

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ Λ. Α. 1.—
ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΣΕΛ. 10.—

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 5

Ε

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1930

ΑΘΗΝΑΙ-ΕΤΟΣ Α'-ΤΕΥΧΟΣ 14

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:

Άπολογισμός της νομοθετικής εργασίας
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ:

Αί συμφωνίαι της Χάγης
ΑΛ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ:

Ή κίνησις διὰ τὴν βαλκανικὴν ἑνωσιν
ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ:

Ή Ἑλλὰς καὶ οἱ Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ
ΣΤ. Ν. ΜΑΚΡΑΚΗ:

Βραχυπρόθεσμα ἢ μακροπρόθεσμα;
ΠΑΝΟΥ ΓΡΑΙΚΟΥ:

Τὸ πρόβλημα τῆς ἀστυφιλίας
ΗΛ. ΓΑΦΟΥ:

Ή ποινὴ τοῦ θανάτου
ΜΙΧ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ:

Φορολογία τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν
Ε. ΛΕΜΠΕΣΗ:

Κόμματα καὶ τάξεις
Α. ΑΛΕΒΙΖΑΤΟΥ }
Κ. ΚΟΤΖΙΑ }

Ή συσσωμάτωσις τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας
ΗΛ. ΛΑΓΑΚΟΥ:

Ὁ κινηματογράφος καὶ τὸ Κράτος
Ι. ΚΟΚΚΙΝΗ:

Οἱ στρωτῆρες τῶν σιδηροδρόμων μας
Α. ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ:

Ή ἰθαγένεια τῆς γυναικὸς
ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ:

Νέοι διάλογοι τοῦ κ. Ἀσόφου
ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ:

Δυὸ σονέττα τῆς ἀγάπης (ποιήματα)
ΚΛ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ:

Ή ξένη λογοτεχνία
ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ:

Οἱ ἀγγλοαλλοελληνικοὶ ἀγῶνες
ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ:

Ή δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως

ΛΑΚΩΝΙΚΑ — ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ — ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ —
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ ΤΗΣ ΧΑΓΗΣ

κων Υπουργείων.

Η ψήφισις αὐτοῦ, γενομένη ὑπὸ τὰς ἐπιδοκιμασίας τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, ἐκρίθη ἀναγκαίᾳ πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἐν γένει ἔργου τῆς διοικήσεως. Διότι ἔχει πλέον ἐκ τῆς πείρας καταστῆ φανερόν ὅτι ὁ τρόπος τῆς λειτουργίας ὠρισμένων τοιούτων συμβουλίων παρακωλύει τὴν γενικῶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ποθυμένην σύντονον λύσιν τῶν ζητημάτων τῆς διοικήσεως, θαπτομένων εἰς τὸν γραφειοκρατικὸν λαβύρινθον. Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως συνετὴ καὶ ἀνάλογος πρὸς τὰ ζητήματα ἐκαστοῦ Υπουργείου χρήσις τοῦ μέτρου αὐτοῦ θὰ ικανοποιήσῃ πλήρως τὴν ἀναγνωρισθεῖσαν ἀνάγκην καὶ θ' ἀποδώσῃ εἰς τὸν ὑπεύθυνον ὑπουργὸν τὴν ἀπαραίτητον εὐχέρειαν πρὸς ἄσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὡς ἡγουμένον τῆς διοικήσεως τοῦ Υπουργείου του.

Ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως, ἐπίσης, ἄξιον εἶναι τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὴν λήγουσαν σύννομον ἐπετεύχθη ἡ ψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς νέας χρήσεως πρὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζητήσις διεξήχθη εὐρείᾳ καὶ λεπτομερῆ, κατεδείχθη δ' ὅτι ἀπετέλεσεν ἀσυνγνώστον καὶ ἐγκληματικὴν ὑπερβολὴν καὶ ἀνακριβείαν ἡ κατεστυμένη ἐξαγγελία ἐλλειμμάτων παρ' ἑνὸς τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν, διὰ τὴν ἐν προκειμένῳ διαγωγὴν τοῦ ὁποίου ἔλαβε τὴν εὐκαιρίαν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἐξάσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς τὸν ὡσεὶ αἰσθημάτων τῆς εὐθύνης τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν διὰ τὰ παρ' αὐτῶν λεγόμενα καὶ γραφόμενα ἐπὶ τῶν μεγάλων ζητημάτων τοῦ τόπου. Διότι ὑπῆρξε πράγματι ἀξία τοιαύτης κατακρίσεως ἡ εὐκολία μεθ' ἧς, κατ' ἀδικαιολόγητον παρερμηνείαν τῆς πραγματικότητος, ὑψώθησαν αἱ μεμονωμένοι ἀπαισιόδοξοι κραυγαί.

Ἀλλὰ καὶ τοῦ καταστατικῶν χάριτος τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἡ συζητήσις καὶ ψήφισις κατὰ τὴν σύννομον αὐτὴν ἀποτελεῖ γεγονός σημαντικόν, διότι δι' αὐτοῦ ρυθμίζεται ὀριστικῶς ζήτημα ἀπὸ πολλοῦ ἐκκρεμοῦν καὶ ἐνδιαφέρον τὸν ὑπαλληλικὸν κόσμον, συνδεδεμένον δ' ἀρρήτως μετὰ τὴν εὐρύθμον λειτουργίαν τῆς ὅλης Διοικήσεως.

Γενικώτερον τὸ πρόβλημα καὶ τῆς αὐστηροτέρας ἐπισκοπῆσεως τῶν ἐργασιῶν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων κατὰ τὴν λήγουσαν σύννομον εἶναι ὅτι ἀπεκατεστάθη ἡδη πλήρως ὁ ρυθμὸς τῆς καρποφόρου λειτουργίας τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος. Δὲν θὰ ἦτο δ' ὑπερβολὴ ἂν ἐλέγετο ὅτι ἀμφοτέρω τὰ νομοθετικά σώματα διὰ τοῦ ἔργου αὐτῶν κατὰ τὴν λήγουσαν σύννομον προσέφεραν ἀξιόλογον ὑπηρεσίαν εἰς τὸν τόπον καὶ συνέβαλον εἰς τὴν στερέωσιν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ λαοῦ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος.

Ὁδὲμία ἀποδείξει ἀναγνωρίζεται ἂν δὲν φέρῃ τὴν σφραγίδα καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διαχειριστοῦ τῆς «Ἐργασίας» κ. Τ. Θεοφιλοπούλου.

ΚΑΤΑ τὴν συνεδρίαν τῆς 7ης Ἀπριλίου ἡ Βουλὴ ἐνέκρινε καὶ ἐκύρωσε τὰς ἐν Χάγῃ ὑπογραφείσας Συμφωνίας διὰ τῶν ὁποίων ἐρρυθμίσθησαν τὰ ζητήματα τῶν ἐπανορθώσεων καὶ πολεμικῶν μας χρεῶν. Μᾶς ἐδόθη ἐπανεπιλημνὸς εὐκαιρία νὰ συνοψίσωμεν ἀπὸ τῶν σημειῶν αὐτῶν τὸ ἀνελλιπὲς διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐννοικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ὀριστικῆς αὐτῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν οικονομικῶν λογαριασμῶν τοῦ πολέμου. Παρ' ὅλας δὲ τὰς λογιστικὰς ἀντιρροήσεις τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ἐνῶ σύμφωνα μετὰ τὰ ποσοστὰ τοῦ Σχεδίου Γιώργα θὰ εἰσεπράττονται 69 ἐκατ. λιρῶν ὀλιγώτερα ἀπὸ ὅσα ἐπρόκειτο νὰ καταβάλλωμεν πρὸς ἐξόφλησιν τῶν πολεμικῶν μας χρεῶν, διὰ τῶν Συμφωνιῶν τῆς Χάγης οὐ μόνον συμψηφίσμεν τὸ ἀληθὲς τεράστιον τοῦτο ποσὸν ἀλλὰ καὶ θὰ εἰσπράττωμεν περὶ πλέον 10 ἐκατ. λιρῶν. Καὶ εἶνε ἀσφαλὲς ἄξιος συγχαρητηρίων ὁ κ. Τσαλδάρης διὰ τὸν ἀληθῶς πολιτισμένον τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον ἐξήτασε τὸ δὴν ζήτημα, ἀποφυγὸν νὰ διατυπώσῃ προερίους κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις.

Δυστυχῶς δὲν δύναται νὰ λεχθῇ τὸ ἴδιον προκειμένου καὶ περὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων. Διότι ὁ κ. Καφαντάρης, θύμα τῆς παροιμιώδους τῶν εὐθιῶν καὶ παρ' ὅλον τὸν συγκινητικὸν πρᾶγματι ἀπολογισμὸν τῶν προσπαθειῶν καὶ τῆς πάλης του κατὰ τῶν ἀντιθέων περιστάσεων τὰς ὁποίας εἶχε συναντήσει ἐν Γενεύῃ τῷ 1927, ἀρέθη νὰ παρασυρθῇ εἰς μίαν πείσμονα ἀμφισβήτησιν τῶν ἀπείρων δυσχερειῶν αἱ ὁποῖαι ἐγεννήθησαν ἀλλὰ καὶ τόσον ἀποτελεσματικῶς κατενικήθησαν ἐν Χάγῃ. Καὶ διὰ τῆς ἀκατανόητου ἐπιμονῆς του εἰς μίαν σύγκρισιν τοῦ ἰδικοῦ του ἔργου πρὸς τὸ ἔργον τοῦ σημερινοῦ Προϋπουργοῦ ἀντὶ νὰ μειώσῃ ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον τὴν σημασίαν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ τελευταίου καταρθώσε τούναντιον νὰ διαλύσῃ καὶ τὰ τελευταία λείψανα συμπαθείας πρὸς τὰς ἀγόνους ἔστω καὶ ἀτελεσφορήτους ἀλλὰ πάντως καλῆς πίστεως προσπαθείας του.

Διότι τὰ πράγματα εἶνε σαφῆ. Τὸ χρέος πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ἀπέτελε ἕνα καθαρῶς ἐμπορικὸν χρέος ἀνάλογον πρὸς τὸ χρέος τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ἀμερικὴν, διὰ τὴν ἀξίαν τῶν στοκ διαφόρων ἐμπορευμάτων τὰ ὁποῖα ἠγόρασεν ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν μετὰ τὴν ἀνακοήν, καὶ λόγῳ τοῦ ὁποίου ἡ Γαλλία ἠναγκάσθη ἐκδοῦσα ἄκουσα νὰ ἐπισπύσῃ τὸν κανονισμὸν τοῦ πολεμικοῦ τῆς χρέους πρὸς τὴν Ἀμερικὴν, δεδομένου ὅτι ἂν τὸ χρέος τοῦτο δὲν ἐκανονίζετο θὰ ἐμεσολάβει ἡ λήξις τῆς προθεσμίας πληρωμῆς τοῦ ἐμπορικοῦ χρέους καὶ ἡ Γαλλία θὰ εὐρίσκετο ὑποχρεωμένη νὰ ἐξοφλήσῃ ἀμέσως καὶ ἐφάπαξ. Ἀλλὰ καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν ὑποθέσωμεν ὅτι παραδεχθέντες τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ χρέους τούτου ὡς πολιτικοῦ οὐδὲν κατ' οὐσίαν ἐξημιώθημεν ἐφ' ὅσον μᾶς ἔμενε πάντοτε ἀνοικτὴ ἡ ὁδὸς τῆς διαιτησίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑποχρεωτικῶς ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν ὅπ' ὅψιν αἱ ἀμοιβαῖαι θυσίαι καὶ ὑποχωρήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων, καὶ πάλιν

δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὰ ἐπιχειρήματα καὶ πρὸ παντὸς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ κ. Καφαντάρη. Διότι ἐν ἀπὸ τὰ δύο συμβαίνει. Ἡ τὸ χρέος τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ἦτο φύσεως ἐμπορικῆς, ὁπότε δὲν ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν τὸν συμψηφισμὸν του. Ἡ πρᾶγματι ἦτο φύσεως πολιτικῆς, ὅπως φαίνεται παραδεχόμενος σήμερον ὁ κ. Καφαντάρης καὶ μάλιστα ἐπιμένων ἰδιαιτέρως ἐπ' αὐτοῦ, ὁπότε ἡ δὴθεν ὑποχώρησις καὶ θυσία μας αὕτη οὐδεμίαν θὰ εἶχε σημασίαν κατὰ τὴν τελικὴν διαιτησίαν καὶ οὐδὲως θὰ ἐβάρυνε τὴν πλάστιγγα ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν ἀπόψεων.

Ἀλλ' ἀπὸ τὴν ὅλην συζήτησιν προβάλλει ἕνα γενικὸν συμπέρασμα καταφανὲς καὶ ἀναμφισβήτητον. Ὅτι δηλαδὴ ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν προσπαθειῶν τῆς Γενεύης καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Χάγης δὲν εἶνε διαφορὰ περιστάσεων καὶ συνθηκῶν. Εἶνε κυρίως ἡ μᾶλλον ἀποκλειστικῶς διαφορὰ μεθόδων. Καὶ ὁ κ. Προϋπουργὸς, ἐξηγῶν τόσον τὰς παλαιὰς τὸν προσπαθείας διὰ τὴν ρύθμισιν τοῦ πολεμικοῦ μας χρέους πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ὅσον καὶ τὴν πείσμονα μάχην τὸν ἐν Χάγῃ, ἐξήγησε διὰ μίαν στιγμὴν ὑπεράνω τῶν ἐφημέρων προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ ἔδωκεν ἕνα πραγματικὸν μάθημα ἐφηρμοσμένης διπλωματίας, μίαν πολὺτιμον παρακαταθήκην διὰ τοὺς διαχειριζομένους τὰ κοινὰ.

Διότι εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ πίστις πρὸς τὰ δίκαια δὲν ἐμπνέεται διὰ τῶν εὐκόλων ὑποχωρήσεων οὔτε διὰ τῆς διαρκοῦς μειώσεως τῶν ἡθικῶν βάσεων τῶν δικαιωμάτων μας. Καὶ ἀσφαλὲς ἀποτελεῖ κακὴν πολιτικὴν ἐπὶ κανονισμοῦ ζητημάτων οικονομικῶν τοιαύτης ἐκτάσεως καὶ σημασίας ἡ ἄμεσος ἀναγνώρισις τῶν ξένων ἀξιῶσεων, ὅχι λόγῳ τοῦ δικαίου τῶν ἀλλὰ λόγῳ ἑλλείψεως πίστεως ἐπὶ τὰ ἰδικὰ μας δίκαια. Διότι περὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς πρόκειται καὶ αὕτη κυρίως εἶνε ἡ μεταξὺ τῶν δύο μεθόδων διαφορὰ. Δεδομένου ὅτι θὰ ἀπετέλει κατὰ φῶρον ἀδικίαν πρὸς τὴν γνωστὴν ἐθιμότητα καὶ παρησίαν τοῦ κ. Καφαντάρη καὶ ἡ ἀπλὴ καὶ ὑποψία ὅτι ἐν Γενεύῃ κατὰ τὸ 1927 ἦτο ἀπολύτως πεπεισμένος περὶ τοῦ βασίμου τῶν ἑλληνικῶν δικαίων, δεχόμενος τὸν προσωρινὸν τὸν σφαιρισμὸν μετὰ τὴν βεβαιότητα τῆς ὑπερισχύσεως τῶν κατὰ τὴν τελικὴν διαιτησίαν, καὶ ὅτι ἐν Ἀθήναις τὸ 1930 ὁμιλεῖ κατ' ἀντίθετον τρόπον, μόνον καὶ μόνον διὰ λόγους ἐσωτερικῆς καταναλώσεως καὶ διὰ νὰ μειώσῃ τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου τοῦ κ. Προϋπουργοῦ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ οὐσία τῆς ἐν Χάγῃ ἐπιτυχίας παραμένει πάντοτε ἀναμφισβήτητος καὶ ἀπέραστος. Καὶ εἶνε ἀληθὲς κρῖμα ὅτι πολιτικῶς τῆς περιοπῆς τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων, κατερίβη εἰς τὴν ἀνάλυσιν καὶ τὴν ἐξέτασιν λεπτομερειῶν ἀφίσας νὰ παρέλθῃ ἡ εὐκαιρία μιᾶς ὥραιας ἐκ μέρους του χειρονομίας, ἡ ὁποία δὲν θὰ ἀπετέλει μόνον ἕνα στοιχειῶδες fair play ἀλλὰ καὶ μίαν ἀξίωσιν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ἕνα καθήκον πρὸς τὰς κοινοβουλευτικὰς παραδόσεις.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΗΣ

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Η ΚΙΝΗΣΙΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΝ ΕΝΩΣΙΝ

[Τὴν 26 Μαρτίου, εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Παρνασσοῦ, ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία τῶν φίλων τῆς εἰρήνης» ὠργάνωσε τὴν πρῶτην δημοσίαν συγκέντρωσιν τῆς μετὰ τὸν ὁμιλητὴν τὸν Ἀμερικανὸν γεωγράφον καὶ καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Stanford τῆς Καλιφορνίας κ. Elliot G. Mears, τὸν συγγραφεὰ τοῦ πρὸ ὀλίγου ἐκδοθέντος ἀξιολόγου συγγράμματος «Ἡ σύγκρισις Ἑλλάδος». Ὁ κ. Mears, ὁ ὁποῖος ἐγγνώρισεν ἀρίστα τὰς βαλκανικὰς χώρας, ἰδίως τὴν Ἑλλάδα, ὅπου παρέμεινε ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον τῶν μελετῶν του, εἶνε συγχρόνως καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰδρυματὸς Κάρολινγκ διὰ τὴν διεθνήν ἐιρήνην καὶ ὡς τοιοῦτος ἐπεσκέψθη ἐσχάτως μερικὰς βαλκανικὰς χώρας. Ἡ διάλεξις του, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησαν μ' ἐξαιρετικὴν ἐνδιαφέρον ὁ Υπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Μιχαλακόπουλος, ὁ πρεσβευτὴς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. Σκίινγκε, ὁ πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου κ. Βορέας καὶ πλείστοι ἄλλοι ἐκ τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ πολιτικοῦ κόσμου, εἶχε ὡς θέμα τὴν γεωγραφικὴν βάσιν τῆς βαλκανικῆς ἐνώσεως. Τῆς διαλέξεως προηγήθη εἰσαγωγὴ τοῦ προέδρου τῆς ἐταιρείας κ. Α. Παπαναστασίου ἣν καὶ παραθέτομεν κατωτέρω, χαίροντες ὅλας ἰδιαιτέρας, διότι ἡ κίνησις διὰ τὴν βαλκανικὴν ἐνωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωσαν ἰδιαιτέρας ὠθησιν τὰ δημοσιεύματα εἰς τὴν «Ἐργασίαν» ἄρθρα, λαμβάνει ὁσημέραι ἐξαιρετικὴν ἀνάπτυξιν, παραέωσαν βάσιμον ἐλπίδα, ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὸν δρόμον τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ μεγάλου ἰδανικοῦ—Σ.Σ.]

Ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία τῶν φίλων τῆς εἰρήνης» ἐθεώρησε σκόπιμον νὰ κάμῃ ἐνῆρξιν τῶν δημοσίων συγκεντρώσεων τῆς τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας.

Ἐνομίσμεν ὅτι δὲν θὰ ἡμπορούσαμεν καλλιτέραν νὰ τιμῶμεν τὴν μνήμην τῶν δημιουργῶν τῆς νεοταῖρας Ἑλλάδος παρὰ μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς πίστεώς μας εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῶν εἰρηνιστικῶν ἰδεῶν ποῦ ἀποτελεῖ συνέχειαν, συμπλήρωμα τοῦ ἰδικοῦ τῶν μεγάλων ἀγώνων.

Κάθε ἐποχὴ ἔχει τὰ ἰδικὰ τῆς προβλήματα. Καὶ τὸ μέγα πρόβλημα ἀπὸ διεθνούς ἀπόψεως τῆς περασμένης ἐποχῆς ποῦ ἄρχισε μετὰ τὴν μεγάλην γαλλικὴν ἐπανάστασιν καὶ ἔκλεισε μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ἦτο ἡ ἀρχὴ τῶν ἐθνότητων, ἡ ἐθνικὴ ἐλευθερία, ἡ ὁποία εἶνε, ὅπως καὶ ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία, μία ὅψις τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας. Εἶνε αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ ποῦ χαρακτηρίζουν τὴν πολιτικὴν ζωὴν τοῦ περασμένου αἰῶνος καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐπικράτησις εἶχε ἐυεργετικώτατα ἀποτελέσματα εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας καὶ ἐνεπνέετο, ἔδωκε τὴν μεγαλειότητα τῇ ἑλληνικῇ ἐπανάστασις εἰς σημεῖον, ὥστε νὰ θεωρηθῇ καὶ δικαίως ὡς ἀφετηρία τῆς μεγάλης ἐθνικιστικῆς κινήσεως τοῦ περασμένου αἰῶνος, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπήγαγε καὶ τῆς Ἰταλίας καὶ ὅλων τῶν βαλκανικῶν λαῶν ἡ δολοκλήρωτικὴ ἀπελευθέρωσις.

Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 δὲν ἐπερατώθη τὸ ἑλληνικὸν ἀπελευθερωτικὸν ἔργον. Ἐδημιουργήθη μόνον ἡ βάσις διὰ περαιτέρω ἀγῶνα, ποῦ ἐσυνεχίσθησαν ἕως ἐσχάτων, κυριαρχήσαντες ὡς ἕνας ἀνώτερος νόμος τῆς

ζωῆς τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἐπιτέλους ὕστερα ἀπὸ μεγίστας θυσίας συνεκέντρωθη σχεδὸν ὁλόκληρον μέσα εἰς τὰ ὅρια τοῦ μεγαλειτέρου Κράτους.

Ἀλλ' ἡ ἐθνικὴ ἐλευθερία ποῦ ἐπεδιώχθη καὶ ὑπάρχει χάριν τῆς ἐξωψέσεως καὶ τῆς εὐτυχίας τῶν ἀνθρώπων, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ὕλικης, δὲν εἶνε ποτὲ ἐξησφαλισμένη καὶ δὲν ἀποφέρει τοὺς καρποὺς τῆς ἐφόσον δὲν ἔχει ἀποκλεισθῇ ἀπὸ τὰς μεταξὺ τῶν ἐθνῶν σχέσεις ἢ βία, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπιτυγχάνεται ἀρμονικὴ συνεργασία μεταξὺ τῶν. Χωρὶς τὴν παγίωσιν διεθνούς ἐνόμου τάξεως ἡ ἐθνικὴ ἐλευθερία περιέχει μέσα τῆς ἀρνήσεως τῆς ἰδίας τῆς ἀρχῆς καὶ εἶνε πρόξενος καταστροφῶν, ὅπως καὶ ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία, ὅταν λαμβάνῃ τὴν μορφήν ἀπεριόρου ἐλευθερίας, μὴ ἀποκλειούσης τὴν αὐθαίρεσιν.

Ἐχρειάσθη ὁ παγκόσμιος πόλεμος μετὰ τὰς φρικαλεότητάς του καὶ τὰς ἀναριθμήτους ἐκατόμβας του, διὰ νὰ γίνῃ βαθεῖα αἰσθητὴ ἡ ἀδιάσειστος ἀλήθεια τοῦ στοιχειώδους αὐτοῦ συλλογισμοῦ.

Ἔτσι ἐγεννήθη ἡ Κ. τ. Ε. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν εἶνε σημαντικὸν ἀπόκρημα ἡ ἰδρυσις τῆς, δὲν ἀποτελεῖ ἀκόμη ἡ Κ. τ. Ε. παρὰ μόνον τὴν βάσιν διὰ τὰς συστηματικὰς προσπάθειας πρὸς ἱκανοποιητικὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης. Ἡ πείρα ποῦ ἀπεκομίσμεν ἀπὸ τὴν λειτουργίαν τῆς ἕως τώρα καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς εἰρηνιστικὰς προσπάθειας πείθει ὅτι οὔτε ἡ εἰρήνη εἶνε δυνατόν νὰ εἶνε ἐξησφαλισμένη οὔτε ἡ ἀρμονικὴ συνεργασία μεταξὺ τῶν λαῶν ἐφόσον δὲν ἀποκτᾷ τὴν ὑπεροχὴν ἡ κοινότης συμφερόντων μεταξὺ αὐτῶν, ἐφόσον οἱ λαοὶ δὲν ἀποτελοῦν ὅλοι ὁμοῦ ὁργανικὴν ἐνότητα μετὰ ἐνείαν θάλησιν.

Εἰς τὴν ἑλλειψιν αὐτῆς τῆς ἐνότητος σκοντάπτουν αἱ προσπάθειαι ὑπὲρ τοῦ ἀφοπλισμοῦ. Τὰ ἕως τώρα ἀσάφιστα ἀποτελέσματα τῆς διάσκεψεως τοῦ ἀφοπλισμοῦ, ἐπὶ τῆς ὁποίας τόσαι

ἐστηρίχθησαν ἐλπίδες, ἀποδεικνύουν τρανώτατα, ὅτι ἐφ' ὅσον κάθε Κράτος ἀποτελεῖ ἐντελὲς χωριστὴν καὶ ἀνεξάρτητον ὄντοτητα, πραγματικὸς ἀφοπλισμὸς εἶνε ἀδύνατος. Οἰαδήποτε ἄλλως τε πρόδοος ἐπιτυχῆναι εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν, εἰς τὸν περιορισμὸν εὐρύτερον τῶν πολεμικῶν μέσων, ἔχει βέβαια μεγάλην ἀξίαν ἀπὸ οικονομικῆς ἀπόψεως, ἀλλ' οὔτε καθιστᾷ δυσκολωτέρους τοὺς πολέμους οὔτε ἐμποδίζει τὴν τεχνικὴν τελειοποίησιν τῶν μηχανικῶν καὶ χημικῶν μέσων τῆς καταστροφῆς, δυναμένη νὰ ἀντισταθίξῃ τὸν τμηματικὸν περιορισμὸν τῶν ἐξοπλισμῶν.

Ἡ μόνη λύσις εἶνε ἡ σύσφιγξις τῶν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν δεσμῶν, ἡ δημιουργία ἀνωτέρας ἐνότητος περιλαμβανούσης τοὺς διαφόρους λαούς. Ἡ ἐνότης αὕτη ἦτο καὶ εἶνε ἀπραγματοποίητος μετὰ τὴν ἐπιβολὴν ἐνὸς ἔθνους ἐπὶ τῶν ἄλλων. Εἶνε ὁμως δυνατὴ, ὅταν τίθεται ὡς βάσις ἡ ἐλευθερία τῶν ἐθνῶν, ἡ σχετικὴ ἐλευθερία — κάθε ἐλευθερία εἶνε σχετικὴ — μετὰ ὅλους λόγους ἡ δημοκρατικὴ τῆς ὁργάνωσις.

Ἡ ἐνότης τῶν λαῶν, ὑπὸ δημοσπονδικὴν ἢ ἄλλην μορφήν, αὐτὸ εἶνε τὸ πρόβλημα ἀπὸ διεθνούς ἀπόψεως τῆς ἐποχῆς μας, ποῦ ἄρχισε μετὰ τὰς συνθήκας τῆς εἰρήνης καὶ τὴν ἰδρυσιν τῆς Κ. τ. Ε.

Αἱ δυσκολαὶ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτοῦ τοῦ ἰδανικοῦ εἶνε βέβαια μεγάλαι. Κανείς δὲν τὰς παραγνωρίζει. Ἀλλ' ἡ πρόδοος, ποῦ ἐπετέλεσεν ἕως τώρα ἡ ἀνθρωπότης, ἡ ἐνωσις εἰς ἕνα Κράτος, ἡ συγχώνευσις εἰς ἕνα λαὸν πληθυσμῶν ποῦ ἐπολεμοῦντο εἰς τὸ παρελθόν, αἱ μεγάλοι ἐπιστημονικαὶ πρόοδοι, αἱ καταπληκτικαὶ καθημεριναὶ τεχνικαὶ τελειοποιήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐκμηδενίζουν τὸ διάστημα, ὁλονέν αὐξάνουν τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς φύσεως, πείθουν ὅτι τὸ πρόβλημα δὲν εἶνε ἀνώτερον ἀπὸ τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις.

Θὰ χρειασθῇ φυσικὰ νὰ κτυπηθοῦν ἐγωιστικὰ συμφέροντα καὶ προλήψεις, νὰ σχηματισθῇ εὐνοϊκὴ καὶ σταθερὰ δημοσία γνώμη, νὰ γίνῃ συστηματικὴ ὁργανικὴ ἐργασία.

Ἦδη μετὰ τὴν Κ. τ. Ε. εὐρισκόμεθα εἰς τὸν δρόμον τῆς λύσεως. Πρέπει νὰ

CHEVROLET
ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ—ΦΟΡΤΗΓΑ
—ΕΞΑΚΥΛΙΝΔΡΑ—
ΚΥΡΤΣΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΚΟΡΑΗ 5
ΑΘΗΝΑΙ

ένδυναμωθή και να επεκταθή ο παγκόσμιος αυτός οργανισμός. Και αν λόγω της γενικότητός του δεν μπορεί να αποτελέσει άμεσως την ανώτεραν ένότητα που θέλομεν, επιβάλλεται να επιδιώκωμεν την πραγματοποίησιν της ιδέας αυτής κατά στενότερα όρια. Ίδου ότι η ιδέα της Πανευρώπης, υπέρ της πραγματοποίησης της οποίας έχει αφιερώσει την ζωή του ένας εμπνευσμένος απόστολος, εις το οποίο τας φλέβας ρέει και ελληνικόν αίμα, ο Γκουντενχόβε Καλλέργη, αποκτά μεγαλειότητα σβαρότητα άφ' ότου την υιοθέτησε και ένας πολιτικός της περιότητος του κ. Μπριάν. Άλλ' είνε φανερόν ότι η ιδέα αυτή είνε δυνατόν να γίνη ταχύτερον γόνιμος αν επιδιωχθή κατά περιφέρειας γεωγραφικά άκόμη στενωτέρας και αποτελούσας οργανικάς ενότητας.

Εις την σειράν αυτήν τών σκέψεων προβάλλει η ιδέα της Βαλκανικής 'Ενώσεως, που αποτελεί τόν κυριώτερον σκοπόν της εταιρείας μας και εις την πραγματοποίησιν της οποίας είνε κεκλημένη να πρωτοστατήσῃ ἡ 'Ελλάς. Είνε ἡ ιδέα που εθέρμαινε τὰ στήθη τοῦ Ρήγα καὶ τῶν πρώτων κηρύκων τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας.

Όταν ὁ Ρήγας ἐκάλει ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Βαλκανικῆς εἰς ἐξέγερσιν, δὲν ἐχώριζαν ἀκόμη τοὺς χριστιανικοὺς ἐξ αὐτῶν τὰ νεώτερα μίση — δὲν ὀμιλοῦν περὶ τῶν παλαιότερων, διότι τὰ εἶχε σβύσει ἡ τουρκικὴ κατάκτησις — πού τοὺς ὤθησαν εἰς ἐξοντωτικὸν ἀνταγωνισμόν ἐναντίον ἀλλήλων.

Τώρα ἡ κατάστασις ἔχει μεταβληθῇ πάλιν. Όλοι οἱ Βαλκανικοὶ λαοὶ ἔχουν ἀποκτήσει τὴν ἐλευθερίαν τῶν καὶ οἱ

Τούρκοι ἐπίσης, οἱ ὁποῖοι καὶ μετέχουν εἰς τὸν ἑορτασμόν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς ἀνεξαρτησίας μας.

Έτσι γεννᾶται μόνη τῆς ἡ παλαιὰ ιδέα. Γεννᾶται μόνη τῆς, διότι ὅταν, ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τὰ ἐχθρικά αἰσθήματα καὶ τὰ μίση, ἐπισκοποῦμεν τὴν ἱστορίαν μας καὶ τὴν κατάστασίν μας, βλέπομεν ὅτι, ὅσον καὶ ἂν μᾶς ἐχώρισαν εἰς τὸ παρελθόν, τοὺς Βαλκανικοὺς λαοὺς, τρομεραὶ ἀντιθέσεις — μήπως δὲν ἐχώρισαν τοιαύται ἀντιθέσεις τὰς πόλεις τῆς ἀρχαίας 'Ελλάδος; — προήλθαμεν, εἰς τὴν σημερινήν μας ἐμφάνισιν, ἀπὸ λαοὺς πού ὑπέστησαν, ποῖος περισσότερον καὶ ποῖος ὀλιγότερον, τὴν ἐπίδρασιν τῆς κλασικῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος καὶ ἔπειτα τὴν ρωμαϊκὴν καὶ κατόπιν τοῦ Βυζαντίου καὶ τέλος τὴν τουρκικὴν, ἀπὸ λαοὺς πού ἀνεδίχθησαν μεταξὺ τῶν καὶ ἔζησαν ἐπὶ αἰῶνας ἐν τῷ αὐτῷ πολιτικῷ ὀργανισμῷ καὶ τῶν ὁποίων αἱ συνήθειαι, αἱ ἀντιλήψεις, αἱ διανοητικότητες συγγενεῖον. Εἴμεθα λαοὶ τέλος ἐγκατεστημένοι εἰς μίαν περιφέρειαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ γεωγραφικῶς ἓνα ὀργανικὸν συγκρότημα, ὑπὸ τὰς αὐτὰς περίπου κλιματολογικὰς συνθήκας καὶ ὑπὸ ἀναλόγους ὀικονομικὰς. Τί, λοιπόν, φυσικώτερον ἀπὸ τὴν σκέψιν νὰ λησμονήσωμεν τὰς παλαιὰς ἀντιθέσεις μας, νὰ ἐνωθώμεν, διὰ νὰ παγιώσωμεν τὴν εἰρήνην, νὰ ἐξυψωθώμεν περισσότερον, νὰ ἐνισχυθώμεν ὀικονομικῶς, νὰ ἐπιτύχωμεν μεγαλειτέραν εὐημερίαν καὶ νὰ ἀποκτήσωμεν μεγαλειτέρον κύρος εἰς τὸν κόσμον; Ἀποτελοῦμεν ὅλοι μικρὰ κράτη καὶ τὰ μικρὰ κράτη δὲν ἔχουν μεγάλην ἀντοχήν, δὲν ἔμπορουν

νὰ ἀναπτύξουν ἐπαρκῶς τὰς ὀικονομικὰς τῶν δυνάμεις, ἔχουν σχετικῶς μικρότεραν ἀνεξαρτησίαν, ὁ μεταξὺ μας ἀνταγωνισμός μας ἐξαντλεῖ. Διὰ τὴν νὰ μὴ ἀποκτήσωμεν ἀπὸ ὀικονομικῆς καὶ ἡθικῆς ἀπόψεως τὰ πλεονεκτήματα πού ἔχουν τὰ μεγάλα κράτη; Ἡ ἔνωσις ἔχει νὰ μᾶς ὠφελήσῃ ὅλους, κανένα νὰ ζημιώσῃ.

Τὸ τελευταῖον Διεθνὲς συνέδριον τῆς εἰρήνης ἐπεδοκίμασεν ἐνθουσιωδῶς τὴν ἰδέαν τῆς Βαλκανικῆς ἐνώσεως καὶ ἡ εὐρωπαϊκὴ κοινὴ γνώμη μὲ ἐξαιρετικὴν συμπάθειαν προσβλέπει εἰς αὐτήν. Ἡ Βαλκανικὴ ἀπέτελεσεν τὴν παλαιότεραν καὶ τὴν πλέον ἐπικίνδυνον ἐστῖαν διεθνῶν συρράξεων. Ἡ παγίωσις τῆς εἰρήνης εἰς αὐτὴν τώρα θὰ ἀποτελέσῃ τὸν καλλίτερον οἰσὸν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης εἰς τὸν κόσμον καὶ τὴν συναδέλφωσιν ὅλων τῶν λαῶν.

Ἀλλὰ μᾶς ἀντιτάσσουν τώρα ἐσχάτως ἐδῶ εἰς τὴν 'Ελλάδα μερικοὶ, εὐτυχῶς μεμονωμένοι πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοί. Πῶς θὰ ζήσουν καὶ πῶς θὰ προαχθοῦν αἱ μέλλουσαι γενεαὶ χωρὶς τὰ ἐθνικιστικὰ ἰδιαιτέρως, χωρὶς τὸν κίνδυνον τοῦ πολέμου;

Τί νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς αὐτὰς τὰς ἀντιρρήσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ βία, ὁ ἀλληλοσπαράγμος τῶν ἀνθρώπων θὰ ἔπρεπε νὰ θεωροῦνται δῶρα τοῦ Θεοῦ ἀπαραίτητα χάριν τῆς ἀναπτύξεως εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀνωτέρων, εὐγενεστέρων αἰσθημάτων; Μήπως ὁ παγκόσμιος πόλεμος δὲν ἀπέδειξεν ἀκόμη μίαν φανερὰν πόσον ἡ βία ἐξαγριώνει τοὺς ἀνθρώπους, πόσον τοὺς ἀναπτύσσει κατὰ τὰς ἀντικειμενικὰς; Μήπως ἡ ἱστορία ὅλων τῶν λαῶν δὲν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ παροχὴ θυσιῶν εἰς μίαν στιγμὴν κινδύνου εἶνε εὐκολωτέρα ἀπὸ τὴν ἀθόρυβον καὶ συνεχὴ ὑποταγὴν τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος εἰς τὸ γενικὸν καλόν; Μήπως διὰ νὰ ἀναπαύσῃ κανεὶς τὴν πατρίδα του καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς του εἶνε ἀπαραίτητον νὰ μισῇ καὶ νὰ θέλῃ τὸ κακὸν τοῦ ἄλλου κόσμου; Καὶ ἔπειτα μήπως ὀλίγον ἔδαφος παρουσιάζουν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν εὐγενεστέρων αἰσθημάτων, τὴν ἐκδήλωσιν ἐθελουσίας ὁ πόλεμος κατὰ τὸ πνεῦμα, τῶν προλήψεων καὶ τῶν ἀδικιών, ὁ ἀγὼν διὰ τὴν ἀπόδοσιν εἰς ἕκαστον τοῦ εἰς αὐτὸν ἀνήκοντος, διὰ τὴν κατάλυσιν κάθε ἐκμεταλλεύσεως, αἱ προσπάθειαι πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἐξάπλωσιν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν καὶ πρὸς καταπολέμησιν ὅλων τῶν πληγῶν πού μαστίζουν τοὺς ἀνθρώπους;

Αὐτοὶ οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ προσπάθειαι, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἔμπορὶ νὰ τεθῇ τέρμα, ὅσον καὶ ἂν προσδεύσῃ ἡ ἀνθρωπότης, καὶ εἰς τὰς ὁποίας διεκρίθησαν οἱ μεγαλειότεροι εὐεργεταὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἐξευγενίζουν πραγματικῶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἐξυψώνουν, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ τοὺς καθίστοῦν μαλθακώτερος, ἀσθενεστέρους θιασώτας τῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία ἄλλως τε τίθεται ὡς βᾶσις τῆς ἐνότητος τῶν λαῶν.

Ἀς ἀφήσωμεν λοιπόν τὰς ἀστεϊότητας. Ἡ ἔνωσις ἐλευθέρων λαῶν δὲν ὑπάρχει ὁ ἐλάχιστος κίνδυνος νὰ περιορίσῃ τὴν φιλόλληλον δράσιν τῶν ἀτόμων. Όλος τούναντιον εἰς τὰ εὐγενῆ ἐλατήρια θὰ δώσῃ πλέον ὠφέλιμον διέξοδον διὰ πράξεις ἀνωτέρας. Ἐάν πρόκειται νὰ θέσῃ εἰς κάτι τι τέρμα, τοῦτο θὰ εἶνε ἡ νόθευσις τῆς ἰδέας τῆς πατρίδος, ἡ ἐκμεταλλεύσις αὐτῆς ἀπὸ τοὺς δημοκόπους πολιτικούς χάριν κομματικῶν καὶ μόνον ὠφελειῶν.

ΑΛ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΔΙΑΠΡΕΠΗΣ ἄρθρογράφος, ἐκ τῶν κατεχόντων τὰ σκήπτρα τῆς δημοσιογραφίας τοῦ ἀντιβενεζελικοῦ στρατοπέδου, ἐν πυρὶνῷ διστήλῳ ἑκατημέριον πρὸς τινῶν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς δεξιώσεως τῶν Α. Χ. Ε. Π. Α. καὶ τῆς συμπιέσεως ταύτης πρὸς τὰς ἐθνικὰς ἐορτὰς τῆς ἑκατονταετηρίδος, τὴν ἐπιπολιότητα τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ἐν μῇ καὶ τῇ αὐτῇ στιγμῇ ἐώρτασε δύο τόσον ἀντίθετα πράγματα, κατ' αὐτόν, ὅσον εἶνε οἱ ἥρωες τῆς ἐπαναστάσεως μας ἀφ' ἑνός, καὶ οἱ μετανάστες μας ἀφ' ἑτέρου. Δὲν θὰ παρακολογήσωμεν τὸν ἐξανιστάμενον συναδέλφον εἰς τοὺς χαρακτηρισμούς του, ὅτινες, ἂν καὶ ἤκιστα ἀβρόβρονες, ἐγκλείουν μεγίστας ἀληθείας ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἀλληλοσυγκρουόμενον τὸν ἐκδηλούμενον ἀντιλήψεων τοῦ ἐπίσημου Κράτους καὶ τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς τῆς πρωτεύουσας. Ἐν τισι, μάλιστα, θέλομεν υπερβηματισθῇ εἰς τὰ λεγόμενά του, ἐν ὀνόματι αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἄλλ' ἐπειδὴ ταύτην ἐπικαλούμεθα ὀφειλομεν ν' ἀντικρούσωμεν ἀπεριφράστως τὰ σημεῖα ἐκεῖνα τοῦ ζητήματος ὅτινα, εἴτε παραμελούμενα εἴτε σιωπώμενα, ἀλλοιοῦν τὴν πλήρως τὸ ἐκ τῆς συζητήσεως προκύπτον θετικὸν συμπέρασμα.

Αἱ ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τῶν Α. Χ. Ε. Π. Α. ἐκτοξευόμεναι κατηγορίαι εἶνε διτταί. Αἱ μὲν θίγουν αὐτοὺς τούτους τοὺς ἐξ Ἀμερικῆς ἐλθόντας συμπατριώτας μας, αἱ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ τόπου μας. Ἐπὶ τῶν δευτέρων ὑπερσυμφωνοῦμεν. Διότι, νὰ ἔχῃ, ἔχομεν στοιχειώδη ὀποχρέωσιν νὰ δεξιωθώμεν τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν πατρίδα τῶν Ἑλλήνων μετανάστες, εὐπρεπῶς καὶ μετὰ χαρὰς· μὰ ἡ ἰστία, ἔχομεν καθήκον νὰ τοὺς παράσχωμεν πᾶσαν δυνάμειν διευκολύνειν δίδοντας δείγματα τοῦ πολιτισμοῦ μας (ἴδε Στάδιον ὁπότεν ἀπεκλείσθησαν). Βεβαίως αὐτὸ τοῦτο συμφέρον μας, ἐάν μὴ τὸ αἰσθημα, ἀξιοὶ καὶ ἐορτὰς νὰ δώσωμεν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν καὶ τὰ πάντα νὰ παρουσιάσωμεν ὑπὸ τὴν πλέον ρόδινον μορφήν ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐκτιμήσωσι τὰ χαρίσματα τῆς μὴ λησμονηθείσης πατρίδος, καὶ ἄλλους, πολλοὺς ἄλλους νὰ προσελκύσωμεν δι' αὐτῶν, καὶ ὡς ἐπισκέπτας καὶ ὡς μονίμους ἐκ νέου κατοίκους τῆς γενετιέρας τῶν. Δὲν θὰ διστάσωμεν μάλιστα νὰ εἰπώμεν ὅτι μᾶς εἶνε ἀπαραίτητοι διὰ τὴν εἰρηνικὴν ἐθνικὴν μας ἀποκατάστασιν καὶ αὐτοὶ, καὶ ὅλος ὁ ἐν τῇ ξένῃ αὐτάρκειᾳ ἑλληνισμός, διότι ἀπὸ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν πρὸς τὸν τόπον θὰ προέλθῃ, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἡ τόσον ποθητὴ παλιννόστησις τῶν ἑλληνικῶν κεφαλαίων τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου, μέχρι τοῦ νὰ βλέπωμεν τὰ κατὰ στήματά μας, τοὺς ἐμπόρους μας, τὰς Τραπεζὰς, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς ἀκούει τὰς ἀρχὰς μας δουλοπρεπῶς καὶ ἐν νῆα ἐκφάνει τῆς ἑλληνικῆς «ξενομανίας», δεξιούμενας ὡς ἡμιθέους τοὺς ἀγαπητοὺς ἐξ Ἡν. Πολιτεῖων ἀδελφούς μας, — ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ μέχρι τοῦ νὰ βλέπωμεν πολυδαπανοὺς φωταφίαις καὶ ὑποδοχὰς αἰτινες οὐδ' ἐν μέρει πρόκειται ν' ἀντιματωποῦν δι' ἀντιστοίχων δημοτικῶν ἢ δημοσίων εἰσπράξεων ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας — ἀπὸ τοῦ σημείου

λέγομεν μῆς σεμνοπρεποὺς καὶ εἰλικρινοὺς χαρὰς, μέχρι τῆς ἀνοήτου ὑποκρισίας μεγαλοπρεπῶν δῆθεν πανηγυρισμῶν — ὅτινες δὲν δύνανται ἄλλως νὰ ἐκπλήξουν τοὺς πολλὰ μεγαλοπρεπῆ ἰδόντας ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συμπατριώτας μας ἢ μὴ μόνον ὡς «ἀρχοντοχωριάτῶνας» — ὑπάρχει τόση ἀπόστασις καὶ διαφορὰ, ὅση διαχωρίζει τὸ φυσικὸν ὥραϊον ἀπὸ τὸ τεχνητὸν ἄσχημον. Καὶ ἐπ' αὐτοῦ οὐδόλως μεμφόμεθα τὴν κατὰ τῶν ὑπερβολικῶν ἐκδηλώσεών μας διατυπωμένην κατηγορίαν.

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἕτερος στόχος κατηγοριῶν, ἐν τῷ προμνησθέντι ἄρθρῳ, πλὴν ἡμῶν αὐτῶν. Κατηγοροῦνται καὶ προσβάλλονται αὐτοὶ οἱ ἐπισκέπται μας, αὐτοὶ οἱ Ἑλλήνες τὴν καταγωγὴν, ἔστω καὶ ξένοι ὑπήκοοι, πού ἦλθον νὰ πανηγυρίσωσι μαζί μας τὰς μεγάλας ἐπετεῖους τῆς παλιγγενεσίας. Κατηγοροῦνται ὡς φυγόστρατοι, χαρακτηρίζονται ὡς κατ' οὐσίαν λιποτάκται, ὡς ἐγκαταλείψαντες τὴν χώραν τῶν εἰς τὰ βάσανά της, οὐδεμίαν προσφέραντες εἰς αὐτὴν ὑπηρεσίαν οὐδ' ἐκδούλευσιν καὶ, ἐπανερχόμενοι ὡς περιηγηταὶ πρὸς ἐπίσκεψιν ταύτης κατὰ τὰς ἐορταστικὰς ἡμέρας, τὸ πολὺ-πολύ, κατόπιν δαπάνης δολαρίων τινῶν, νὰ ἀποκομίσουν καμμίαν ὑμνην! Ἐδῶ οἱ περιηγηταὶ τῆς φαντασίας τοῦ ἀρθρογράφου τῆς πρωτῆς συναδέλφου καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς πρᾶγματος αὐτοῦ καὶ θίγουν τὰ τοῦ ἀσυγγνώστου. Διότι ἐάν οἱ ἐν Ἀμερικῇ ἢ οἱ ἐν γένει ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ἑλλήνες, κάποτε ἐξεπατρίσθησαν, οὐδὲν ἄλλο ἔκαμαν ἢ νὰ συμμορφωθῶν πρὸς τοὺς ἀπαρεγκλίτους ἐκείνους νόμους, κοινωνικοὺς, ὀικονομικοὺς καὶ ἄλλους, πού διέπουν τὰς τύχας τῶν λαῶν καὶ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἐπιβάλλουν τὰς ὁμοδικὰς ἢ τὰς μερικὰς μεταναστεύσεις. Ἐάν ἀπέκτειναν ὑπηκοότητα ξέναν, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὰς νομοθεσίας τῶν κρατῶν πού τοὺς ξενίζον. Ἀλλ' ἡ λαμπρότερη διατράνωσις τῆς διατήρησεως τῶν ἀνῶν πατριωτικῶν αἰσθημάτων τῶν ἔγκειται ἐν τῷ γεγονότι, ὅτι, παρὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν ξένων ὑπηκοοτήτων, μνήμονες τῆς ἑλληνικῆς τῶν καταγωγῆς καὶ ὑπερῆφanoi δι' αὐτὴν διασπείρουν ἀνὰ τὸν κόσμον

διὰ τῆς παρουσίας τῶν, τὸ βαθύ, τὸ ἀφωσιωμένον, τὸ ἀναλλοίωτον τοῦ ἑλληνικοῦ τῶν αἰσθημάτων, τῆς καταγωγῆς τῶν. Δὲν εἶνε οἱ Ἑλλήνες τοῦ ἐξωτερικοῦ λιποτάκται, διότι καθ' ἑκατοντάδας προσέρχονται ἐτησίως ὑπὸ τὰς σημαίας τῶν κληρωτῶν, ὡς προσήλθον καὶ κατὰ τὸ 1912 — 13 προσφέραντες πολὺτιμον αἷμα καὶ ἄφθονον χρῆμα. Δὲν εἶνε οἱ Ἑλλήνες τῆς Ἀμερικῆς φυγόστρατοι, διότι οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν ὑπηρετοῦν τὸν κοινὸν ἀγῶνα τοῦ δικαίου ὑπὸ τὰς συμμάχους σημαίας τῆς μεγάλης Δημοκρατίας, πολλοὶ δὲ καὶ εἰς τὸν ἑλληνικὸν καὶ εἰς τὸν ἀμερικανικὸν στρατόν. Καὶ ἂς μὴ λησμονοῦν οἱ εὐκόλως τὰ πάντα ἐπικρίνοντες, ὅτι ἐάν δὲν ὑπῆρχον οἱ Ἑλλήνες τοῦ ἐξωτερικοῦ, οὐδ' αὕτη ἡ μεγάλη μας Ἐπανάστασις θὰ εὐδοκῶτο. Ἐνθυμθώμεν τὰ μεγάλα δνόματα, ὧν τιμῶμεν σήμερον ἐν εὐγνωμοσύνῃ τὴν μνήμην καὶ θέλομεν ἴδῃ ὅτι πλείστοι τῶν ἀρχηγῶν μας, ξηρὰς καὶ θαλάσσης, τὴν ὁλότητα σχεδὸν τῶν χρηματοδοτῶν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἀπέκτειναν ἢ ἐπαναστατήσαντες Ἑλλὰς ἀπὸ τοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καταφυγόντας. Τότε ἔφευγον λόγω τῆς τυραννίας τοῦ κατακτητοῦ, σήμερον πρὸς ἐξέυρεσιν πόρων ζωῆς. Καὶ οἱ δύο λόγοι ἀνωτέρας ἐπιτακτικῆς βίας.

Καὶ ἂς ρίψωμεν βλέμμα πέραξ ὡμῶν ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ εἰς τόσας ἄλλας πόλεις καὶ κώμας τῆς Ἑλλάδος μας, ὅπουδὴποτε ἀνυψοῦται μνημεῖον συγχρόνου τέχνης καὶ χρησιμότητος, ἀπὸ τὸ Ἀβερῶφειον Στάδιον μέχρι τῶν ὁμιανῶν φυλακῶν, ἀπὸ τὴν Βαλιάνειον Βιβλιοθήκην μέχρι τοῦ Ζαππεῖου, τῶν Μπενακείων καὶ τῶν ἄλλων ἱδρυμάτων, καὶ ἂς ἀριθμῶμεν τοὺς δωρητὰς ἢ χορηγούς. Χρειάζεται συμπέρασμα; Χρειάζεται νὰ τονισθῇ ὅτι κατὰ τὰ 90 % τὰ μεγάλα κοινωφελῆ ἱδρύματα τοῦ τόπου μας ὀφείλονται εἰς τὸ ἀναλλοίωτον πατριωτικὸν αἰσθημα τῶν ὁμογενῶν μας τοῦ ἐξωτερικοῦ;

Δὲν ἔχομεν ἄλλο νὰ προσθέσωμεν, ἢ νὰ διατρανώσωμεν τὴν χαρὰν μας διότι ἐν μέσῳ τῶν κόπων καὶ τῶν στερήσεων πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ἐπιουαίου, οἱ ξενιτευμένοι ἀδελφοὶ μας «διατηροῦν ἀκμαίαν τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Μητέρα Πατρίδα, καὶ νὰ τοὺς εὐχρηθῶμεν νὰ κατορθώσωσι διὰ τῆς ἐπιπόνου προσπάθειάς τῶν νὰ κατατάξουν τὰ δνόματά των μεταξὺ ἐκείνων πού τιμῶνται ὡς μεγάλοι εὐεργεταὶ Ἑθνους καὶ Κοινωνίας.

MIX. P. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

Καταστρέφει τὰ
ἐπικίνδυνα μικρόβια.

Ἡ ΚΟΛΥΝΟΣ καταστρέφει τὰ ἐπικίνδυνα μικρόβια. Διαλύει τὰ παράσιτα καὶ τὰ ἐν ἀποσυνθέσει ὑπολείμματα τῶν τροφῶν, δίδουσα εἰς τοὺς ὀδόντας τὴν φυσικὴν τῶν σιλινόντητα καὶ λευκότητα. Δοκιμάσατε τὴν Κόλυνος. Εἶναι ἐξόχως δροσιστικὴ. Ἐν ἐκατοστῶν μίτρον ἐπὶ ξηρᾷ ψήκτρας ἀρκεῖ.

ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ
ΚΟΛΥΝΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ Α.Ε.

ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΙΣ Ι. Φ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ (1879) — ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΑΛΑΜΩΝ Α.Ε. (1918)

ΑΘΗΝΑΙ	ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ	ΚΑΛΑΜΑΙ
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥΣ	ΜΕΣΣΗΝΗ
ΤΡΙΠΟΛΙΣ	ΣΥΜΦΕΡΕΤΕΡΟΥΣ ΟΡΟΥΣ	ΜΕΛΙΓΑΛΑ
ΣΠΑΡΤΗ	ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ 5% ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ 6%	ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ
ΜΟΛΑΟΙ		ΚΡΕΣΤΑΙΝΑ
ΛΕΒΙΔΙΟΝ	ΤΑΧΙΣΤΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΣ ΠΕΛΑΓΕΙΩΣ	

ΛΑΚΩΝΙΚΑ

ΤΗΝ περασμένην Τετάρτην, ύστερα από μίαν δλονύκτιον συνεδρίαν της Βουλής, εφημέριον εις δευτέραν ανάγνωσιν ένα από τα σπουδαιότερα νομοσχέδια που υπεβλήθησαν εις την Βουλὴν μας, τὸ «περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας». Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ ἀποτελεῖ ἕνα ἱστορικὸν σταθμὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους, διότι ἡ ρευστοποιήσις τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας ἀνταποκρίνεται πρὸς μίαν πραγματικὴν καὶ ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην, διὰ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ Κλήρου μας. Πρόθεσις ἄλλως τε τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους εἶνε ἅπ' ἑνὸς μὲν ἡ οἰκονομικὴ περισυλλογὴ καὶ ὁλικὴ ἐνίσχυσις τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀπ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐξυμνοῖσις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ οργανισμοῦ καὶ ἡ ἠθικὴ ἐξύψωσις τοῦ Κλήρου ἐν γένει. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἀκτήμονας καλλιεργητὰς καὶ κτηνοτρόφους, διὰ τὴν ἀποκτικτὴν ἐν συμπλήρωσιν τοῦ γεωργικοῦ ἢ κτηνοτροφικοῦ κλήρου των, περιέχει τὸ ψηφισθὲν νομοσχέδιον εὐεργετικότητας διατάξεις. Διότι παρέχει πολλὰς εὐκολίας ὑπὲρ αὐτῶν. Ἡ ἐκποίησις διενεργεῖται ἀνεὺς δημοπρασίας, ἀλλ' ὡς βάσις ταύτης λαμβάνεται ἡ ἀποτίμησις, δύναται δὲ χάριν αὐτῶν τὸ μὲν τίμημα νὰ κατέλθῃ εἰς 25%, κάτω τῆς ἀποτιμήσεως, ὁ δὲ τόκος τῶν δεκαετῶν ἐτησίων δόσεων πρὸς ἀποπληρωμὴν τοῦ τιμήματος εἰς 6%. Ἡ Βουλὴ ψηφίσασα τὸ νομοσχέδιον παρέδωκε πραγματικὰ μίαν μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

ΝΕΟΝ τραγικὸν ἀεροπορικὸν δυστύχημα ἔχεται ν' ἀναυρώσῃ τὸν ἀνοικτάκιον οὐρανὸν μας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐμβάλῃ εἰς σύγχυσιν ὅσους προσπαθοῦν ν' ἀνεύρουν μὲ ἡρεμίαν πρὸς τοὺς αἰθέρας. Ἐντοσίσαμεν ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ, πόσον ἀνεγκαία εἶνε ἡ ἐμπέδωσις τοῦ αἰσθήματος τῆς ασφαλείας τῶν πτήσεων διὰ τὴν προσελκυσθῆναι ἡ νεολαία μας εἰς τὴν τέχνην τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ἐναερίων ὁδῶν, ὧν ἡ πρακτικὴ ὠφελιμότης εἶνε ἀναμφισβήτητος καὶ στρατιωτικῶς καὶ ἐμπορικῶς. Καὶ εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πᾶν ἐναερίον δυστύχημα, οὐ μόνον στερεῖ τὴν ἀεροπορίαν μας ἐμπνέου ὀλιγοῦ καὶ πενηντῶν μηχανῶν μεγάλης ἀξίας, ἀλλὰ καὶ ἐπιβαδύνει γενικέως τὴν πρὸς τὸ ἱπποδρομικὸν διαβόημα. Ἡ ὑποψία τῆς ἐλλείψεως ἐναερίου ασφαλείας, εἴτε προέρχεται ἐκ τῆς δυσπιστίας πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν ἀεροπλάνων, εἴτε ἐκ τῶν φόβων μὴ συμμορφώσεως τῶν δυνάμεων πρὸς παραδεδομένους ἀσφαγεῖς κανόνας ρυθμιζόμενους τὰ τῶν πτήσεων, ἀποτελεῖ τὸν μέγιστον ἐχθρὸν τῆς ἀεροπορικῆς προόδου παρ' ἡμῖν. Καὶ νὰ μὲν θρηνηθῇ τὴν ἀπώλειαν πολυτίμων εἰς τὴν πατρίδα πιλότων καὶ παρατηρητῶν, λυπούμεθα διὰ τὰς ζημίας ὅς τὸ πτωχὸν μας Κράτος φέρειται, ἀλλὰ κυρίως ἐν ἀνανατήσει ἀξιοῦμεν τὴν ἐρασιμασίαν μεγίστης ἀσθηρότητος διὰ τὴν κατὰ κεραίαν τήρησιν τῶν κανονισμῶν πτήσεων. Διότι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται, ἡ παραλόγος τὴν ὀλίγων, διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ν' ἀποτρέψῃ τὰς νέας γενεὰς ἀπὸ τῆς ἐπιλογῆς τοῦ ἀεροπορικοῦ ἐπαγγέλματος ἢ sport.

ΔΕΝ μᾶς εἶνε δυνατόν νὰ μὴ ὑπερθεματίσωμεν εἰς ὅσα ἐγράψαν ἐν τῷ ἀθηναϊκῷ τύπῳ διὰ τὸ αἶσχος τῆς ἀαξίας καὶ ἀνομιᾶς τὸ ὅποιον περιέβαλε τὴν ἐπίδειξιν τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων ἐν τῷ Σταδίῳ. Ὁ ἀθηναϊκὸς λαὸς, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν τοὺς συρρέουσας εἰς Ἀθήνας χάριν τῆς ἐορτῆς, ἀπέδειξε καὶ κατὰ τὴν 25ην Μαρτίου καὶ κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Σταδίου πόσον βαθεῖα αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐθνικοῦ ἐορτασμοῦ τῶν μεγάλων ἡμερῶν δόξης, εἰς τὰς ὁποίας ὀφειλομένην τὴν ἐλευθερίαν μας. Ἀλλ' ἀπέδειξεν ἐπίσης ὅτι, παρὰ τὴν ἑλλειψὶν διδασκῆς καὶ ἀγωγῆς εἰς τὸ Δημοτικὸν σχολεῖον, εἶνε σχετικῶς νόστιμος ἐν τῇ κοσμοσυρροῇ, ἑπαινετικὸς καὶ φρόνιμος· διότι δὲν εὐθύνεται ἕνας λαὸς διὰ τὸ πολυεργασίον του οὐδὲ διότι συμμετέχει εἰς μίαν πανελληνίως ἐνδυνάμυνον ἀνάμνησιν, οὐδὲ διότι οἱ ὀργανισμοὶ μᾶς ἐορτῆς καὶ ἰδίας αἱ ἀμύδιαι ἀρχαὶ ἀπεδείχθησαν πλέον ἢ ἀνεπαρκεῖς καὶ εἰς τὰς προβλέψεις των καὶ εἰς τὰ ἐνδεκνύ.

μενα μέτρα τήρησεως τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἀνέτου μεταβάσεως, διαμονῆς καὶ ἐπανόδου τοῦ καινοῦ. Ἡ ἐορτὴ τοῦ Λυκείου, καθ' ἣν ἐυτυχῶς δὲν ἐξηγητήθησαν ὅσα δυστυχῆματα ἠδύνατο νὰ λάβουν χώραν ὑπὸ τὰς συνθήκας ὅς ἂν διεξήχθη, ἀπετέλεσαν μαρτύριον διὰ τοὺς θεατὰς καὶ μᾶς ἐξέθεσαν ἐπαισχύντως εἰς τὰ ὅμματα τῶν ξένων, ἐπισήμων καὶ μὴ, πρὸς τοὺς ὁποίους δὲν μᾶς μένει πλέον ἢ νὰ ταπεινωθῶμεν ἐν ἁπαξ, ζητοῦντες συγγνώμην καὶ ἀνομολογούντες τὴν ἀνεπάρκειάν μας. Ὡραία ἐπετηρὴς ἡμερῶν πληρῶν δόξης ὑπερφηφείας!

ἌΛΛΑ τὸ πάθλημα, ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶνε σκληρόν, πρέπει καὶ ν' ἀποδόσῃ μάθημα αὐστηρόν, καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν καὶ κατὰ τὴν λογικὴν. Ἐν πρώτοις—καὶ τοῦτο εἶνε παλαιὰ καὶ ἀναιδέης—πρέπει ἐντὸς τῶν ἡμερῶν αὐτῶν νὰ ἐκρεθῶν καὶ καταμερισθῶν αἱ εὐθύναι, καὶ νὰ ἐπακολουθήσῃ σαφὴς ἡ κύρωσις δι' αὐστηρὰς τιμωρίας τῶν ὁποσδήποτε εὐθυνόμενων καὶ δοσνδῆποτε ὑψηλὰ καὶ ἂν ἴστανται. Αὐτὸ θὰ σημαίῃ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀρκεῖται ἀποδοκιμάζουσα, ἀλλὰ καὶ διατάσσει. Κατὰ δεύτερον λόγον καὶ διὰ τὸ προσεχὲς μέλλον: Αἱ ἡγουσίαι εἰς τὸ Ἀβερῶφειον Στάδιον ὁδοὶ δύνανται εὐκόλως νὰ παραβληθῶν με ὥραιας τοιαύτας εὐρωπαϊκῆς μεγαλοπόλεως. Ἀλλὰ τὰ πλήθη θέλουν καθοδηγηθῇ πρὸς τὴν ἀσφάλειαν, φράγματα κατόπιν. Ἐὰν εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἀγῶντος τοῦ Βύρωνος, ἀπὸ Ζαπτιείου μέχρι στεγῶν Ὀλυμπίου Διός, τὸ κατερχόμενον ἐκ τῆς λεωφόρου Ἀμαλίας—ὁδὸν Φιλελλήνων—Λεωφόρου Συγγροῦ πληθὺς πεζῇ ἢ δι' ὀχημάτων συνήντα ἄλλους ἀστυνομικὴν ἐπιτερεῖν τὴν διέλευσιν μόνον εἰς τοὺς κατόχους εἰσιτηρίων, ὧν ἡ πώλησις εἶχεν ἐξαντληθῇ πρὸς τὴν ἐορτῆς, οἱ καταβαλόντες ἐγκαίρως τὸ ἀντίτιμον τῆς θέσεως των θὰ εἶχον ἀνετοὺς τὴν πρὸς τὸ Στάδιον προσέγγισιν καὶ συνεπῶς εὐχερῆ τὴν εἰσόδον. Καὶ ἐν ἄλλοι: Ποῖον τὸ κώλυμα τῆς ἀριθμώσεως πασῶν τῶν ἐν τῷ Σταδίῳ θέσεων, ἀπ' οὗ ὑπάρχουν τόσον σαφῶς αἱ ὑποδιαίρεσις των εἰς διαζώματα καὶ εἰς κερκίδας; Ἄλλως τε δὲν πρόκειται αἱ ἀθηναῖκαι ἀρχαὶ νὰ ἐπιλύσουν τὸ πρόβλημα τῆς καθοδηγήσεως καὶ συγκρατήσεως τῶν μαζῶν; θὰ ἐφαρμόζον ἐπὶ τῆς δίκης μας διαμορφώσεως ὅσα ἐπιτυχῶς γίνονται εἰς ἀναλόγους περιστάσεις εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπου ἡ πείρα τῆς πολυκομίας εἶνε κατὰ πολὺν παλαιότερα τῆς ἰδικῆς μας, μετὰ τὰς τροποποιήσεις εἰσέλας ὅς ἐπιβάλλει ἡ ἰδικὴ μας λαϊκὴ ψυχολογία.

ΣΥΜΠΛΗΡΟΥΝΤΕΣ τὰς γενικὰς γραμμὰς τοῦ ἔθρου συνεργάτου μας ἐν σχέσει μετὰ τὴν ἑλληνικὴν ὁδοὶ τῶν ἀξενητέμων ἀδελφῶν μας παραδέτομεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας τὰ κάτωθι στοιχεῖα: 1) Ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐν ταῖς ἡνωμ. Πολιτεῖαις Ἑλλήνων αἱ στατιστικαὶ σημειοῦν ὅτι 90%, περίπου τυμφοῦνται Ἑλληνίδας. 2) Τὰ 280 τμήματα τῆς μεγάλης ὁργανώσεως τῶν Α.Χ.Ε. Π.Α. ἔχουν ἰδρύσῃ καὶ διατηροῦν μετὰ Ἑλλήνας διδασκάλους καὶ διδασκαλίους κατὰ κοινότητος τετρακόσια (ἀρ. 400) μικτὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα διδάσκοντα ὕλην μέχρι πρώτης Γυμνασίου. 3) Ἡ Α.Χ.Ε.Π.Α. ἔχει ὑπὸ ἐκτέλεσιν τὸ σημαντικὸν ἔργον τῆς ἰδρύσεως δύο μεγάλων σχολῶν, Γυμνασίου καὶ Κολλεγίου εἰς «Ἑλληνοῦπολιν» ἵπτον Σχολῆς Ἀθηνῶν (Μπενεακίου). 4) Οἱ νεώτεροι Ἑλληνες Ἀμερικανοὶ ὑπήκοοι, οἱ μὴ στρατευθέντες κατὰ τοὺς πολέμους 1912—13 παρ' ἡμῖν οὐδὲ κατὰ τὴν παγκόσμιον σύρραξιν, λόγῳ ἡλικίας, στρατεύονται κανονικῶς ὡς Ἀμερικανοὶ ὑπήκοοι. Ὡστε οὐ μόνον δὲν εἶνε φυγόστρατοι ἢ ριψάσιδες οἱ ἐκείθεν τοῦ Ἀτλαντικοῦ συμπατριῶται μας, ἀλλ' ἀκόμη διατηροῦν διὰ τῶν θυσιῶν των ἀμείωτον τὸ Ἑλληνικὸν αἰσθημα καὶ ἐν ἀκμῇ τὴν παιδείαν μας. Αὐτὰ διὰ νὰ μπουὶν τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των, παραμεριζόμενον ὁριστικῶς τὸν ἀτόπων ἐπιδεικτικὸν προχειρολογημάτων, ἔστω καὶ ἂν ταῦτα μᾶς παρουσιάζονται ἀριστοτεχνικῶς. Δὲν εἶνε πράγματι ἐπιτετραμμένον, ἔστω καὶ εἰς ἀνευθύνους, νὰ διατυπώσων κατηγορίας τόσον ἀνυποστάτους εἰς βάρος ἐντίμων καὶ καλῶν πατριωτῶν ὡς οἱ Ἑλληνες τῶν ἡνωμένων Πολιτειῶν.

ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΕΙΣΜΟΠΑΘΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Γνωστοποιεῖ, ὅτι

Ἀπὸ τῆς 15ης τρέχοντος μηνὸς Ἀπριλίου ἀρχεῖται ἡ λειτουργία τῶν ἱματικῶν λουτρῶν Λουτρακίου εἰς λουτρῶνας καινουργεῖς καὶ εὐπρεπεῖς.

Ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν λουτρῶν γίνεται ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψὴν ἐδικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Αὐτονομίου Ὁργανισμοῦ, ἥτις παρακολουθεῖ καὶ ἐλέγχει καθήμερινῶς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν, τὴν καθαριότητα τῶν λουτρῶν καὶ προσωπικοῦ καὶ γενικῶς ὅλους τοὺς ὁρους τῆς ὑγιεινῆς καὶ εὐπρεπειας.

Κατεβλήθη προσπάθεια, ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἀνετοὺς διαμονὴ εἰς τοὺς λουομένους καὶ κάθε δυνατὴ ψυχαγωγία.

Ὁ Πρόεδρος

† Ο ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ

ΦΑΛΗΡΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 Ἀπριλίου

ΩΡΑ 2.30' Μ. Μ.

7

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΑΙ

ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ

ΦΑΛΗΡΟΥ

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ

Ἡ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ;

ΠΡΟΤΟΥ εἰσελθόμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος τοῦ παρόντος ἄρθρου, εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπαναλάβωμεν μερικὰ γνωστὰ πράγματα τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς διευκολύνουν εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάλυσιν.

Ἡ γεωργικὴ ἐπιχειρήσις, προκειμένου νὰ προμηθευθῇ κεφάλαια διὰ τὴν ἐνίσχυσίν της, ἔκαμε χρῆσιν τριῶν διαφόρων τύπων δανείων, οἱ ὁποῖοι ἤδη ἔχουν καθιερωθῇ, οὕτως εἰπεῖν, ἐπισήμως ὑπὸ ὅλων τῶν ὁργανισμῶν διαφόρου μορφῆς οἱ ὁποῖοι ἀσκοῦν τὴν ἀγορικὴν πίστιν: τὰ βραχυπρόθεσμα, τὰ μεσοπρόθεσμα καὶ τὰ μακροπρόθεσμα δάνεια (a court, moyen et long terme). Ἐκαστὴ τῶν μορφῶν τούτων δανείων αἱ ὁποῖαι προήλθον ἀπὸ τὴν πρᾶξιν διὰ νὰ υἰοθετηθῶν ἔπειτα ἀπὸ τὴν θεωρίαν, ἀνταποκρίνεται εἰς μίαν ἰδιαίτησαν ἀνάγκην τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς γενικῶς ἢ ἐιδικώτερα τῆς γεωργικῆς ἐπιχειρήσεως.

Τὸ βραχυπρόθεσμον, ἢ ἄλλως καὶ παραστατικώτερα λεγόμενον καλλιεργητικὸν δάνειον, ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ταμειακῆς διευκολύνσεως ἢ ἐνισχύσεως τοῦ γεωργοῦ διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐτησίως τὸ καλλιεργεῖας (σπόρον, τροφῆς, ἡμερομισθίων κλπ.) εἰς τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ συνυπολογίσωμεν τὰ λιπάσματα ὡς καὶ τὰ διάφορα φάρμακα ἢ εἶδη διὰ τὴν καταπολέμησιν ὀρισμένων ἀσθενειῶν (θεῖον, θειούχος χαλκός κλπ.)

Διὰ τὴν προμήθειαν ὅμως γεωργικῶν ἐφοδίων, ζώων, μηχανῶν ἡλεκτρικῶν ἢ ἄλλων, ἢ διὰ τὴν ἀνάγκην μίας καλλιεργείας (μεταβολὴ ἀγορῆς εἰς κῆπον ἢ ἀμπελον), τὰ βραχυπρόθεσμα δάνεια δὲν εἰμποροῦν νὰ ἐξυπηρετήσουν τὴν γεωργικὴν ἐπιχειρήσιν διότι ἡ ἀπόδοσις τῶν ἀνωτέρων ἀριθμωμένων ἐφοδίων ἢ ἄλλων δὲν εἶναι ἀμέσως, ἀλλὰ κλιμακῶνται εἰς μίαν ὀρισμένην σειρὰν ἐτῶν, τριῶν ἕως πέντε κατὰ μέσον ὅρον διὰ τόσα ἐπομένως ἔτη πρέπει νὰ χορηγηθῇ καὶ τὸ δάνειον ποὺ προορίζεται δι' αὐτὰ: καὶ ἰδοὺ δημιουργημένους ὁ τύπος τοῦ μεσοπρόθεσμου δανείου.

Τώρα, διὰ τὴν ἀπόκτησιν γῆς, διὰ τὴν κατασκευὴν μονίμων καὶ σοβαρῶν ἔργων βελτιώσεως τοῦ κτήματος, οἰκοδόμησιν ἀποθηκῶν, σταύλων κλπ. εἶναι φανερόν ὅτι τὸ δάνειον πρέπει νὰ δοθῇ ὑπὸ τὴν μορφήν μακροπρόθεσμου, δηλ. 10-15 ἐτῶν καὶ ἄνω.

Ἡ κατάταξις τῆς ὁποίας ἀμέσως ἀνωτέρω παρουσιάζομεν, ἀκολουθοῦντες τὰ παραδεδομένα, ἀφίνει ὑποθέτομεν τὴν ἐντύπωσιν ἐκείνου τοῦ ὁποῖου ἐνδὸς ἐξ ἀρχῆς ἐτοιμάσθη, διὰ τὴν ἐκαστος ἐκ τῶν τριῶν τούτων τύπων δανείου ἐξυπηρετῇ μίαν ἰδιαίτησαν ἀνάγκην τῆς γεωργικῆς ἐπιχειρήσεως. Κατόπιν αὐτοῦ θὰ φανῇ ἀ-

σφαλῶς περιεργὸν τὸ ἐρωτηματικὸν τὸ ὁποῖον ἐτέθη εἰς τὸν τίτλον τοῦ ἄρθρου μας. Καὶ ὅμως τὸ ἐρωτηματικὸν αὐτὸ τίθεται ἀπὸ πολλοὺς ἀσχολουμένους μετὰ τὴν ἀγορικὴν πίστιν ἀξίζει δὲ τόσο περισσότερο νὰ μελετηθῇ ὅσον ἡ δοθησομένη ἀπάντησις υἰοθετομένη τυχὸν ὑπὸ τῶν ἀγορικῶν Τραπεζῶν θὰ ἀσκήσῃ ἀποφασιστικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ὅλης οἰκονομίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς μίας χώρας.

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ παντελοῦς ἀποκλεισμοῦ τοῦ ἐνὸς τύπου ἢ τοῦ ἄλλου. Ἐρωτᾶται, ποῖα πρέπει νὰ εἶναι ἡ ποσοτικὴ σχέση τῶν γεωργικῶν δανείων καὶ τῶν τριῶν ἀνωτέρω μορφῶν μεταξύ των καὶ ἐν σχέσει μετὰ τὸ συνολικὸν ποσὸν τῶν χορηγουμένων ὑπὸ μίας Κεντρικῆς Ἀγορικῆς Τραπεζῆς εἰς μίαν χώραν; Ποῖος πρέπει νὰ εἶναι μετὰ ἄλλας λέξεις ὁ κυριαρχῶν τύπος γεωργικοῦ δανείου;

Καὶ διὰ νὰ περιορίσωμεν πρὸς εὐκολίαν τὴν συζήτησιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα, ἐρωτᾶται (καὶ ἡ ἐρώτησις ἔγινε πράγματι ὑπὸ ἀρμοδιωτάτων προσώπων εἰς ἀρμοδιώτατον κύκλον) ἂν ἡ Ἀγορικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ χορηγῇ κατὰ προτίμησιν βραχυπρόθεσμα καλλιεργητικὰ δάνεια (ἀκολουθοῦσα ἐν τούτῳ τὴν χαραχθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ὅταν αὐτὴ ἴσκει τὴν ἀγορικὴν πίστιν, πολιτικὴν) ἢ ἀντιθέτως νὰ περιορίσῃ τὰ τελευταῖα εἰς τὸ ἐλάχιστον, ἐπεκτείνουσα εἰς τὸ ἀκρότατον δυνατόν σημεῖον τὸν κλάδον τῶν μεσοπρόθεσμων καὶ μακροπρόθεσμων χορηγήσεων;

Τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ προτάσσονται ὑπὲρ τῆς ἀπώσεως τοῦ περιορισμοῦ τῶν βραχυπρόθεσμων χορηγήσεων καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς μέσης καὶ μακρῆς προθεσμίας, σοβαρώτατα, εἶνε ἁπλᾶ πάσης προσοχῆς καὶ μελέτης. Ἡ ἡ γεωργικὴ ἐπιχειρήσις εἶνε ἐπιχειρήσις ἀφύρτου κέρδους ἀρεκτόν ὥστε νὰ διδῇ τὰ μέσα εἰς τὸν γεωργὸν νὰ θρῆψῃ τὴν οἰκογενεὶάν του καὶ νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ἀπαραίτητον ρευστὸν κεφάλαιον διὰ τὴν καλλιεργεῖαν καὶ τότε δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη τῶν βραχυπρόθεσμων δανείων διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀναγκαίου ρευστοῦ κεφαλαίου ἢ εἶνε παθητικὴ ἐπιχειρήσις ὅπου πρέπει μᾶλλον νὰ γίνῃ σκέψις περὶ ἐγκαταλείψεως τῆς. Ἀντιθέτως ἡ χορηγία εἰς μεγάλην κλίμακα μεσοπρόθεσμων καὶ μακροπρόθεσμων δανείων εἶνε χορηγία, ἀναγκαῖα καὶ ἐπιβεβλημένη, δεδομένου ὅτι τὰ δάνεια αὐτὰ χορηγοῦνται δι' ἐγκαταστάσεις, βελτιώσεις, προμήθειαν μηχανῶν ἢ ζώων, ἀντικαταστάσεις παθῶν καὶ καλλιεργειῶν δι' ἄλλον, θὰ καταστήσουν, διὰ τῆς ἀδελφείας τῆς παραγωγῆς καὶ ἐπομένως τῆς μειώσεως τοῦ κόστους τῆς ὁποίας θὰ ἐπιφέρουν, θὰ καταστήσουν τὴν γεωργικὴν ἐπιχειρήσιν πλέον ἀποδο-

τικὴν καὶ κερδοφόρον καὶ διὰ τὸν γεωργὸν καὶ διὰ τὴν ἐθνικὴν γενικῶς οἰκονομίαν. Ὁ συλλογισμὸς εἶνε ὁρθός. Ἡ αὐξήσις εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέραν ἔκτασιν τῶν μέσης καὶ μακρῆς προθεσμίας δανείων, ὡς ἀρχή, μᾶς εὐρίσκει ἀπολύτως συμφέρουσα. Εἶνε αὕτη ἡ ὁποία θὰ μᾶς φέρῃ, καὶ ἀναπόσπαστον λογικὴν καὶ σχεδὸν αὐτομάτως εἰς τὴν μελλοντικὴν μείωσιν τῶν βραχυπρόθεσμων χορηγήσεων.

Αἱ τελευταῖαι ὅμως αὐταὶ εἶνε καὶ θὰ εἶνε ἀκόμη ἀναγκαῖαι ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἀνεξαρτήτως τοῦ παραδείγματος ἄλλων χωρῶν μετὰ μεγαλυτέραν παρόδοσιν ἀγορικῆς πίστεως καὶ ἐπομένως μεγαλυτέραν γεωργικὴν πρὸδον, εἰς τὰς ὁποίας τὰ βραχυπρόθεσμα δάνεια εἶνε πάντοτε εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν γεωργικῶν χορηγήσεων, προκειμένου εἰδικῶς περὶ Ἑλλάδος πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μὲς δι:

α' Ἡ τοκογλυφία λυμαίνεται τὴν ὑπαίθεον καὶ εἰδικώτερον τὰς περιφερείας εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἔχει εἰσχωρήσῃ διὰ τῶν συνεταιρισμῶν τὸ καλλιεργητικὸν δάνειον τὸ ὁποῖον εἶνε ὁ ἀπαιτῆς διωκτῆς της.

β' Ἐχει ἤδη δημιουργηθῇ μία κατάστασις τῶν ὁποίων δὲν ἐμποροῦμεν νὰ παραβλέπωμεν ἀπαιωρητῇ. Ἡ ὅλη οἰκονομία ἐνὸς μεγάλου μέρους τοῦ παρ' ἡμῖν γεωργικοῦ κόσμου ἔχει προσαρμολογῇ πρὸς τὸ σημερινὸν καθεστὸς τῶν καλλιεργητικῶν δανείων, δὲν εἶνε δὲ εὐκόλον, οὐτε ἄλλως τε ἐνδεκνικὸν ἀπὸ τῆς μίας ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην, καὶ μάλιστα εἰς ἐποχὴν κρίσεως διὰ τὴν γεωργικὴν ἐπιχειρήσιν λόγῳ τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων, νὰ τὴν στερεώσωμεν τῆς ἐτησίως ἐνισχύσεως διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν καλλιεργητικῶν τῆς ἐξόδων.

γ' Δὲν πρέπει νὰ παρορᾶται ὅτι μέρος τῶν βραχυπρόθεσμων δανείων χορηγοῦται ἤδη διὰ μικρὰς βελτιώσεως, διὰ τὴν ἀπόκτησιν ζώων ἢ μικρῶν μηχανῶν καὶ ἐπομένως ὡς πρὸς τὸ μέρος αὐτὸ ἀναπληροῦται—ἴσως κατὰ τὸν ἐντυχέστερον τρόπον—τὸ μεσοπρόθεσμον.

δ' Ἐξ ἄλλου αἱ δυνατότητες ἀδελφείας τῶν μακροπρόθεσμων δανείων περιορίζονται πάντοτε ἀπὸ τὸ ποσὸν καὶ τὴν φύσιν τῶν διαθέσιμων τῆς· διότι οὐτε αἱ καταθέσεις ὄψεως ἢ ταμειντηρίων, οὐτε αἱ πιστώσεις παρὰ τῇ Ἑθνικῇ ἢ τῇ Ἐκδοτικῇ Τραπεζῇ δύνανται νὰ διατεθῶν εἰς δάνεια μὴ βραχέως προθεσμίας.

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω προκύπτει, νομίζομεν, τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐκείνου τοῦ ὁποῖου παρεδέχθημεν ὅτι πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ τὴν κατευθυντήριον γραμμὴν διὰ τὴν Ἀγορικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁλοκληρωτικῶς καὶ ἀπὸ σημερον, ὑπὸ τὰς κατωτάτας συνθήκας. Ἡ προσπάθεια πρὸς τὴν κατευθύνσιν αὐτὴν ὀφείλει βεβαίως νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ σημερον, τὰ ἀποτελέσματα ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἀναμένονται παρὰ μετὰ πάροδον ἐτῶν. Πρέπει νὰ γίνῃ μία ὁλοκληρῶς ἀναπροσαρμογὴ τῆς γεωργικῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτήν. καὶ δὲν εἶνε οὐτε εὐκόλος οὐτε ταχεύς. Ἐκεῖ ποὺ ἡ γραμμὴ αὐτὴ, τιθεμένη ἀπὸ τοῦδε ὡς προγραμματικὴ, παρουσιάζει πεδὶον ἀμέσως ἐφαρμογῆς εἶνε αἱ περιφερείαι εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐδημιουργηθῇ ἤδη τὸ καθεστὸς τῶν καλλιεργητικῶν δανείων, διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον.

Καὶ εἶνε καιρὸς, διότι, ἐφ' ὅσον γνωρίζομεν, περιφερείαι ποὺ δὲν εἶχαν ἔλθει ἕως τῶρα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὴν Ἑθν. Τράπεζαν ὡς ἀσκοῦσαν τὴν ἀγορικὴν πίστιν

παρουσιάζουν ζωηρά κίνηση προς συνεταιρισμόν διὰ τὴν ἐπωφελεθῶν τῶν... καλλιεργητικῶν δαείων τῆς Ἀγροτικῆς. Ἡ ἐπιρροή τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης εἰς τὴν ὁποίαν περιῆλθεν ἡ προπαγάνδα τῆς ὁργανώσεως καὶ ἡ ἐπιτελεῖα τῶν συνεταιρισμῶν δύναται νὰ εἴναι ἀποφασιστικὴ ἐν προκειμένῳ. Δὲν πρόκειται, βέβαια, ὅτε θὰ εἴχε ἄλλως τε τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν ἔδρουν συνεταιρισμῶν οἱ ὁποῖοι γίνονται μὲ τούτων ἢ ἐκείνων τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν. Κάθε ἄλλο. Ὁ ρόλος τῆς θὰ εἴνε· καὶ εἴνε διὰ τὰς πρὸς τοῦτο μέσας, νὰ διδάξῃ καὶ νὰ πείσῃ τοὺς ὁργανουμένους γεωργούς ὡς πρὸς τὴν δρῆν κατεύθυνσιν. Ἐκτὸς βεβαίως τοῦ γενικωτέρου σκοποῦ τῆς ἐπιδιωξέως τῆς συνεργασίας καὶ τῆς ἀλληλεγγύης, οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ συνεταιρισμοῦ εἴνε αὐτοῦτως ἐξηγητῆται ἐκ τῶν τοπικῶν ὁρων καὶ συνθηκῶν αἱ ὁποῖαι ποικίλλουν κατὰ περιφέρειας. Δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἰδρύνονται ὁποσοδήποτε συνεταιρισμοὶ μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ἀντιλὸν ἀφθύνως εἰς τὴν πηγὴν τῶν καλλιεργητικῶν δαείων. Αἱ ἐπιδιωξέες τῶν πρὸς τὴν ἐναρμονίζονται πρὸς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῆς περιφέρειας τῶν. Ἄλλ' ἰδοὺ ὅτι ἐισήλθομεν εἰς ἕνα θέμα γενικωτέρου τῆς συνεταιριστικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία θὰ ἀξίε νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἐνδεῶς μελέτης καὶ συζητήσεως.

ΣΤ. Ν. ΜΑΚΡΑΚΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΕΝΟΧΟΣ ΤΗΣ ΑΤΑΞΙΑΣ

[Εὐχαρίστως δημοσιεύομεν τὴν κάτωθι ἐπιστολὴν τοῦ φίλου κ. Κ. Κοτζιά, ἐκτιμώντες ἀπολύτως τὸ βαθύτερον περιεχόμενον τοῦ σκεπτικοῦ τούτου, ὅπερ ὅμως καθ' ἡμᾶς δὲν ἀπαλλάσσει τὰς ἀρχὰς τῶν μεγάλων εὐθυνῶν τῶν Σ.Σ.]

Φίλε κ. Διευθυντά,

Μία ἀδικία ἐσημειώθη σχεδὸν ἀπὸ ὁλόκληρον τὸν ἡμερησίον τύπον εἰς βάρος τοῦ Λυκαίου τῶν Ἑλληνίδων καὶ τοῦ Σώματος τῆς Ἀστυνομίας, διὰ τὴν παρατηρηθεῖσαν κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς θαλασσοπολίαν τῶν πάντων.

Ἐκρίθησαν οἱ ἐπύθνητοι Ἀστυνομία καὶ Λυκαίου, καὶ ὅχι μόνον ἀπὸ τὴν ἑλληνικήν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀλλοτρίαν, ὡς πρὸς τὴν ἀπαιτείαν τοῦ λαοῦ περὶ τῆς ἀτάξιας.

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, κριτὸν τὰ γενόμενα μὲ ἀπόλυτον ψυχραιμίαν καὶ δικαιοσύνην, νὰ πιστεύω ὅτι μόνος καὶ κύριος υπεύθυνος ὅλης αὐτῆς τῆς καταστροφικῆς πᾶσαν ἔννοian εὐπρέπειας, φασαρίας εἴνε ὁ Λαός, ὁ καθ' ἑαυτὸν πᾶσις ἐκτιμώμενος, ἀλλ' ἀπειθαρχητὸς ἀπὸ κοινῆς.

Πρέπει νὰ ἀντιληφθῶμεν ὅτι στεροῦμεθα πειθαρχίας, στεροῦμεθα ὑπομονῆς, ἐξαιστανόμεθα ἐναντίον παντός μέτρου τείνοντος νὰ μᾶς βάλῃ εἰς μίαν τάξιν.

Δὲν διδασκόμεθα ἀπὸ μικροῦ, ἀπὸ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, εἰ σημαίνει ὑπακοή καὶ πειθαρχία. Ἀν αὐτὸ ἐγνωρίζαμεν, δὲν θὰ εἰσέρχοντο τὴν Κυριακὴν αἱ χιλιάδες τῶν «ἐξαιστανόμενων» εἰς τὸ Στάδιον, δὲν θὰ ἐποδοπακύνοντο, δὲν θὰ ἐξέσχιζαν ἐαυτοὺς καὶ τοὺς πλησίον των. Θὰ ἠκολούθουν τὴν ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας χαραχθεῖσαν γραμμὴν, θὰ ἔτρεπον τὴν τάξιν καὶ δὲν θὰ διεμαρτύρητο οὐδείς. Ὅταν ἀναμεινόμεν ἀπὸ τὴν Ἀστυνομίαν νὰ μᾶς δόξῃ συνεχῶς καὶ πάντοτε ὡς τὰς ἀγέλας καὶ δὲν ἀσθάνομεθα ὅτι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πρέπει πρῶτον νὰ τηροῦμεν τὴν τάξιν καὶ νὰ ἡμεθα εὐπρεπεῖς, ὅτε Λυκαίου πταίει, ὅτε Ἀστυνομίας, ὅτε Ὑπουργεῖα. Ἐγὼ τοῦλάχιστον, κ. Διευθυντά, πιστεύω ὅτι ἡ μόνη υπεύθυνος ἀρχὴ τῆς θαλασσοπολίσεως τῆς Κυριακῆς εἴνε τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον τὸ ὁποῖον ἐνὸς διδάσκει διάφορα καὶ πολλὰ δὲν μᾶς διδάσκει καὶ πειθαρχίαν καὶ σεβασμὸν πρὸς τὸν ἐαυτὸν μᾶς καὶ πρὸς τὸν διπλανόν μᾶς.

Φιλικώτατα

Κ. Γ. ΚΟΤΖΙΑΣ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΦΙΛΙΑΣ

ΟΠΩΣ εἰς διὰ τὰ σύγχρονα κράτη τὰ ἐξελιχθέντα ἢ ἐξελισσόμενα πρὸς τὸν ἐμποροβιομηχανικὸν καπιταλισμὸν, οὕτως καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἡ ὁποία δὲν ἀποτελεῖ ἐξαιρέσιν τῆς τοιαύτης γενικῆς ἐξελίξεως, ἐνεφανίσθη τὸ φαινόμενον τοῦ «οὐρμπανισμού».

Ὁ τύπος καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν κοινωνιολόγων τῶν ἐρευνησάντων τὸ φαινόμενον τοῦτο, δὲν ἠρέκασθησαν μόνον εἰς τὴν διαπίστωσιν του, δὲν ἠρέκασθησαν εἰς τὸ νὰ ἀποκαλύψουν τὰς δημιουργικὰς του αἰτίας, ἀλλ' ἠθέλησαν καὶ νὰ ἀσκήσουν κριτικὴν ἐπ' αὐτοῦ. Ἡμεῖς θὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ νὰ διαπιστώσωμεν τὴν ἐκτασιν τοῦ φαινομένου τούτου καὶ νὰ ἀποκαλύψωμεν τὰς δημιουργικὰς του αἰτίας, θ' ἀποφύγωμεν δὲ πᾶσαν κρίσιν ἐπ' αὐτοῦ, διότι οὕτως θὰ μετεπίπτοντο ἐκ τοῦ ἀντικειμενικοῦ πεδίου ἐρευνῆς εἰς τὸ ὑποκειμενικὸν τοιοῦτον. Διότι, ὡς εἴνε προφανές, κρίσεις περὶ τοῦ ἐν ἐν κοινωνικῶν ἢ οικονομικῶν φαινομένων εἴνε συμπερόν ἢ ὅχι, ἀναγκαστικῶς θὰ βασιζονται εἴτε ἐπὶ τῶν συμφερόντων ὠρισμένης κοινωνικῆς τάξεως, εἴτε ἐπὶ τῶν συμφερόντων ὠρισμένου κλάδου παραγωγῆς κ. ο. κ.

Διὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ ἐκτασιν τὴν ὁποῖαν ἔλαβεν ἡ ἀστυφιλία κίνησις ἐν Ἑλλάδι παραθέτομεν τοὺς κάτωθι ἀριθμοὺς:

Κατὰ τὸν Σ. Κορώνην, τῷ 1861 τὰ 16,5% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας κατώ-κουν εἰς πόλεις μεγαλυτέρας τῶν 5000 κατοίκων. Ἡ ἀναλογία αὕτη διὰ τὸ ἔτος 1907 ἀνῆλθεν εἰς 24,8%. Τῷ 1870 τὰ 4,8% τοῦ πληθυσμοῦ ἠσχολοῦντο μὲ τὰ βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ ἐπαγγέλματα. Τὸ ποσοστὸν αὐτὸ ἀνῆλθε τῷ 1907 εἰς 10,3%. Ἐπίσης, ἐνὸς κατὰ τὸ 1870 τὰ 12,1% τοῦ πληθυσμοῦ ἠσχολοῦντο καὶ ἀπὲξιν ἀπὸ τὰ βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ ἐπαγγέλματα, κατὰ τὸ 1907 τὸ ποσοστὸν αὐτὸ ἀνῆλθεν εἰς 36,7%.

Καὶ οἱ κάτωθι ἀριθμοὶ εἴνε ἀρκετὰ χαρακτηριστικοί.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος κατὰ τὴν περίοδον 1907—1920 καὶ ὁ τῆς Νέας Ἑλλάδος κατὰ τὴν περίοδον 1913—1920 ὑῤῷθη κατὰ 97.177 κατοίκους. Ὁ πληθυσμὸς ὅμως τῶν πόλεων Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης, Πειραιῶς καὶ Πατρῶν κατὰ τὰς περιόδους αὐτὰς ὑῤῷθη κατὰ 214.371 κατοίκους.

Οἱ 5 νομοὶ οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἀνωτέρω περίοδον ἐσημείωσαν τὴν μεγαλυτέραν αὐξήσιν πληθυσμοῦ ἦσαν οἱ κάτωθι μὲ τὴν ἀντίστοιχον αὐξήσιν:

Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	216.336
Λαρίσης	91.026
Ἀχαΐας	21.798
Τρικυλίας	11.206
Θεσσαλονίκης	10.433

Τούναντιον οἱ 5 νομοὶ οἱ σημειώσαντες τὴν μεγαλυτέραν μείωσιν πληθυσμοῦ κατὰ τὴν αὐτὴν χρονικὴν περίοδον ἦσαν οἱ κάτωθι μὲ τὴν ἀντίστοιχον μείωσιν:

Λέσβου	36.796
Δράμας	23.836
Σερρών	23.149
Ἰωαννίνων	22.846
Κεφαλληνίας	18.736

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀξίεταί, ὅτι ὑῤῷθεν ὁ πληθυσμὸς νομῶν μὲ μεγάλα ἀστικά κέντρα καὶ ταυτοχρόνως μὲ ἀνεπτυγμένην τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ

ἡλαττώθη ὁ πληθυσμὸς νομῶν στερομένων μεγάλων ἀστικῶν κέντρων καὶ ἐχόντων καθαρῶς γεωργικὸν χαρακτήρα.

Κατὰ τὸν Ε. Ζολώταν, τῷ 1870 ὁ πληθυσμὸς ὁ κατοικῶν εἰς πόλεις μὲ 10.000 καὶ πλέον κατοίκους ἀπέτελει τὰ 11,6% τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ, τῷ 1907 ἡ ἀναλογία αὕτη ἀνῆλθεν εἰς 17% φθάσασα τὸ ἔτος 1920 εἰς 21%. Κατὰ τὸ 1870 οἱ ἀσχο-λούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν ἀπέτελουν τὰ 15% τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ, κατὰ τὸ 1907 ἡ ἀναλογία αὕτη κατῆλθεν εἰς 9,7%. Κατὰ τὸ 1907 ἐνὸς ὁ ὅλικός πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος εἶχεν αὐξήσει ἐν σχέσει μὲ τὸ 1870 κατὰ 80%, ὁ βιοτεχνικός πληθυσμὸς εἶχεν αὐξήσει κατὰ 149% καὶ ὁ γεωργικός μόνον κατὰ 17%.

Καὶ ἂς ἔλθωμεν νῦν εἰς τὴν περίοδον 1920—1928 τὴν καθοριζομένην ὑπὸ τῶν δύο τελευταίων ἀπογραφῶν τοῦ πληθυσμοῦ. Τὰ συμπεράσματα ἐκ τῆς μελέτης τῆς περιόδου αὐτῆς δὲν εἴνε τὸσον σαφῆ ὅσον τὰ τῆς προηγούμενης, διότι κατ' αὐτὴν συνέπεσαν ἡ εἰσροὴ τῶν προσφύγων ἀπ' ἐνὸς καὶ ἡ ἀναχώρησις τῶν μουσουλμάνων ἀπ' ἐτέρου. Τὰ δύο αὐτὰ γεγονότα ἐπέφερον βιαιὰς μεταβολὰς τὸσον εἰς τὴν πληθυσμιακὴν ἐξέλιξιν τῆς χώρας, ὅσον καὶ εἰς τὸ ἀστυφιλικὸν ρεῦμα. Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν, ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος παρουσιάζει μίαν αὐξήσιν 1.187.795 κατοίκων (!). Ἐκ τῆς αὐξήσεως αὐτῆς τὸ 1/8 περίπου, ἤτοι 357.169 κατοίκους ἀπορροφῶν αἱ 4 πόλεις: Ἀθῆναι, Πειραιῶς, Θεσσαλονίκη καὶ Πάτρας.

Οἱ 5 νομοὶ οἱ σημειώσαντες τὴν μεγαλυτέραν αὐξήσιν πληθυσμοῦ κατὰ τὴν ἀνωτέρω ὁκταετῆ περίοδον ἦσαν οἱ κάτωθι μὲ τὴν ἐναντι αὐτῶν σημειουμένην αὐξήσιν:

Ἀττικοβοιωτίας	390.153
Θεσσαλονίκης	178.846
Σερρών	78.546
Ροδόπης	52.808
Ἀχαΐας	44.097

Ὡς παρατηροῦμεν, κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ὑῤῷθη καὶ ὁ πληθυσμὸς νομῶν μὲ καθαρῶς γεωργικὸν χαρακτήρα (Σερρών, Ροδόπης). Τὸ τοιοῦτον ὀφείλεται ἀπλῶς εἰς τὴν ἐγκατάστασιν γεωργῶν προσφύγων εἰς τοὺς ἀνω νομούς, καθὼς καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς νομοὺς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ὅπου ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἐγένετο ἡ ἀποκατάστασις προσφύγων ἀγροτῶν.

Ποία ἡ ἐπίδρασις τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων ἐπὶ τοῦ ἀστυφιλικοῦ ρεύματος;— Ἡ διὰ τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς δημιουργηθεῖσα εἰσροὴ προσφύγων ἐν Ἑλλάδι ἐγένετο ἀφορμὴ αὐξήσεως τοῦ ἀστικού πληθυσμοῦ τῆς χώρας καὶ τὸν ὅσον τοῦ ἀστυφιλικοῦ ρεύματος, διότι οἱ εἰς τὴν ὑπαίθριον ἐγκατασταθέντες πρόσφυγες, διὰ λόγους τοὺς ὁποῖους δὲν προτιθέμεθα νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα, κατηύθυντο πρὸς τὰ ἀστικά κέντρα μὲ μεγαλυτέραν ἐντασιν ἢ ὁ γηγενὴς ἀγροτικὸς πληθυσμός. Τὰ προσφυγικὰ αὐτὰ ἀστυφιλικὸν ρεῦμα ἀπασχόλησε, κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀκμῆς του, ζωηρῶς τὸν ἡμερησίον καὶ περιοδικὸν ἑλληνικὸν τύπον.

(1) Ἡ αὐξήσις θὰ ἀνῆλθε εἰς 1.600.000 περίπου κατοίκους ἂν δὲν εἶχον ἀναχωρήσει ἐνταῦθεν οἱ μουσουλμάνοι συνεπεί τῆς γενομένης ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν.

Δεὸν νὰ σημειωθῇ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἡ πλειονότης τῶν προσφύγων ἠσχολεῖτο εἰς τὰς ἐστίαις τῆς μὲ ἀστικά ἐπαγγέλματα καὶ ἡ μειονότης αὐτῶν μὲ γεωργικὰ τοιαῦτα. Ἀναλογία ὅμως μεταξὺ τῶν δύο ἀνωτέρω κατηγοριῶν δὲν εἴνε εὐκόλως νὰ καθορισθῇ. Τούναντιον οἱ ἐντεῦθεν ἀναχωρήσαντες, κατὰ κανόνα μετῆρχοντο γεωργικὰ ἐπαγγέλματα.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν προσφύγων τῶν μεταρρομένων γεωργικὰ ἐπαγγέλματα πλείστοι εἴνε οἱ ἐγκατασταθέντες εἰς τὰς πόλεις, ἐνθα ἠδύναντο νὰ ἐξασκήσουν ἕνα πρόχειρον βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα.

Κατὰ τὴν γενικὴν ἀπογραφὴν τῶν κατοίκων τὸν Μάϊον τοῦ 1928, εὐρέθησαν ἐγκατεστημένοι κατ' ὅλον τὸ Κράτος 1.069.957 πρόσφυγες ἐλθόντες μετὰ τὴν μικρασιατικὴν καταστροφὴν. Νομοὶ εἰς τοὺς ὁποῖους ἦσαν ἐγκατεστημένοι μεγάλοι προσφυγικὰ μάζαι ἦσαν κατὰ σειράν οἱ ἐξῆς:

Ἀττικοβοιωτίας	261.619
Θεσσαλονίκης	207.261
Σερρών	69.518
Καβαλλας	69.292
Δράμας	66.113 κ.τ.λ.

Αἱ συνέπειαι τῆς τοιαύτης ἀποτόμου πληθυσμιακῆς συγκεντρώσεως εἴνε καὶ σήμερον ἐτι λίαν αἰσθηταί, παρ' ὅλην τὴν ἐν τῷ μεταξὺ ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, ἡ ὁποία ὅμως ἀδυνατεῖ νὰ ἀπορροφήσῃ ἀπᾶσας τὰς προσφερομένας ἐργατικὰς χεῖρας. Παρητήρηθη μάλιστα καὶ τὸ ἐξῆς φαινόμενον: ἐνὸς ὑπὸ ὁμαλῆς συνθηκῆς ἐξελίξεως μὲς ἐθνικῆς οικονομίας ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας δημιουργεῖ ἐργατικὰς χεῖρας, ἐν Ἑλλάδι ἡ αἰφνιδία, ἐκ τῆς ἐπελθούσης καταστροφῆς, δημιουργία ἀφθόνων καὶ εὐθηνῶν ἐργατικῶν χεῖρων, ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ δημιουργηθοῦν νέαι βιομηχανίαι (ταπητουργία) καὶ διὰ μίαν πίεσιν ἐπὶ τοῦ ἐργατικοῦ μισθοῦ νὰ ἀντιμετωπίσων ἀρκετὰ ἐπιτυχῶς τὴν ἐπελθούσαν οικονομικὴν κρίσιν οἱ λοιποὶ βιομηχανικοὶ κλάδοι, οἱ ὁποῖοι ἀνευ τῆς συνδρομῆς τοῦ συντελεστοῦ τούτου ἤθελον ὑποστῇ σοβαρὸν κλονισμόν.

Ἡ ἀστυφιλία εἰς τὰ ἄλλα κράτη.— Τὸ φαινόμενον ὅμως τῆς ἀστυφιλίας δὲν εἴνε φαινόμενον ἀποκλειστικῶς ἑλληνικόν. Εἴνε φαινόμενον ὅλων τῶν κρατῶν τὰ ὁποῖα ὑπερέβησαν ὠρισμένον βαθμὸν τῆς οικονομικῆς ἐξελίξεως. Εἴνε λοιπὸν φαινόμενον γενικὸν καὶ τοῦτο ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν δημιουργικῶν του αἰτίων.

Αἷτια τῆς ἀστυφιλίας.— Ἡ γενικότης τοῦ ὑπὸ ἐρευναν φαινομένου καὶ ὁ ρυθμὸς τῆς ἐξελίξεώς του εἰς τὰ διάφορα κράτη μᾶς ἄγουν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ δημιουργικὰ αἷτια τοῦ φαινομένου αὐτοῦ δέον νὰ ἀναζητηθοῦν εἰς τὴν οικονομικὴν ἐξέλιξιν τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν. Ὅτι τὸ ὑπὸ ἐρευναν φαινόμενον ἐνεφανίσθη καὶ εἰς προηγούμενας ἱστορικές περιόδους δὲν σημαίνει ὅτι καὶ τὰ αἷτια ἦσαν ἀκριβῶς τὰ αὐτὰ μὲ τὰ σημερινά, πάντως ὅμως ἦσαν αἷτια ὁμαλῆς (ἀνυπαρξίας ἀσφαλείας εἰς τοὺς ἀγρούς, ἐπαχθεστάτης ἐγχειρολογίας κλπ.) ἐξασκήσαντα ἐνίστη ἰσχυροτάτην πίεσιν ἐπὶ τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν.

Αἱ δύο θεμελιώδεις κατευθύνσεις τῆς οικονομικῆς ἐξελίξεως τῶν νεωτέρων κρατῶν εἴνε ἀπ' ἐνὸς μὲν ὁ ἐκβιομηχανισμός, ἀπ' ἐτέρου δὲ ἡ ἐφαρμογὴ, ἐν τῇ ἐκμεταλλεύσει τοῦ ἐδάφους, τῆς rationalisation. Μὲ τὰς δύο λοιπὸν ἀντιθέτους κατευθύνσεις τῆς συγχρόνου οικονομικῆς ἐξελίξεως στενῶς συνδέεται τὸ φαινόμενον τῆς

ἀστυφιλίας.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας ἔχει ἀνάγκην ἐργατικῶν χεῖρων. Τὰς ἐργατικὰς αὐτὰς χεῖρας προμηθεύεται ἀπ' ἐνὸς μὲν ἐκ τῶν καταστροφόμενων ἐκ τοῦ συναγώμου χειροτεχνιῶν, ἀπ' ἐτέρου δὲ, καὶ κατὰ μείστην ἀναλογίαν, ἀπὸ τὴν μάζαν τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ.

Διὰ νὰ προσελκύσῃ ὅμως ἡ βιομηχανία τοὺς γεωργικοὺς ἐργάτας καὶ μικρογεωργούς, ἀπαραίτητος προϋπόθεσις εἴνε νὰ δίδῃ εἰς αὐτοὺς τὰ μέσα μίᾳς καλυτέρας ὕλης ζωῆς. Δὲν εἴνε δὲ πάντοτε ἀνάγκη νὰ παρέχῃ πράγματι τοιαῦτα μέσα. Ἀρκεῖ νὰ φαίνεται ὅτι τὰ παρέχει. Τοιοῦτον δολαστικὸν μέσον εἴνε τὰ ἡμερομίσθια. Τὰ βιομηχανικὰ ἡμερομίσθια ἦσαν πάντοτε ἀνώτερα τῶν γεωργικῶν.

Βεβαίως ἡ ὑπεροχὴ αὕτη τῶν βιομηχανικῶν ἡμερομισθίων ἐπὶ τῶν γεωργικῶν εἴνε κατὰ μέγα μέρος φαινομενική, διότι ὁ βιομηχανικὸς ἐργάτης ὑπόκειται εἰς τὰς συνέπειας τῆς ἀκριβοτέρας ζωῆς τῶν πόλεων. Ἀμβανομένου δὲ συνεπῶς ὑπ' ὅψιν καὶ τοῦ παράγοντος τούτου, εἴνε ζήτημα ἂν ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τοῦ βιομηχανικοῦ ἡμερομισθίου ἐξασφαλίζεται εἰς τὸν ἐργάτην ἢ ἀγοραστικὴ δύναμις τῆς βιομηχανίας, ἡ ὁποία ὅμως ἀδυνατεῖ νὰ ἀπορροφήσῃ ἀπᾶσας τὰς προσφερομένας ἐργατικὰς χεῖρας. Παρητήρηθη μάλιστα καὶ τὸ ἐξῆς φαινόμενον: ἐνὸς ὑπὸ ὁμαλῆς συνθηκῆς ἐξελίξεως μὲς ἐθνικῆς οικονομίας ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας δημιουργεῖ ἐργατικὰς χεῖρας, ἐν Ἑλλάδι ἡ αἰφνιδία, ἐκ τῆς ἐπελθούσης καταστροφῆς, δημιουργία ἀφθόνων καὶ εὐθηνῶν ἐργατικῶν χεῖρων, ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ δημιουργηθοῦν νέαι βιομηχανίαι (ταπητουργία) καὶ διὰ μίαν πίεσιν ἐπὶ τοῦ ἐργατικοῦ μισθοῦ νὰ ἀντιμετωπίσων ἀρκετὰ ἐπιτυχῶς τὴν ἐπελθούσαν οικονομικὴν κρίσιν οἱ λοιποὶ βιομηχανικοὶ κλάδοι, οἱ ὁποῖοι ἀνευ τῆς συνδρομῆς τοῦ συντελεστοῦ τούτου ἤθελον ὑποστῇ σοβαρὸν κλονισμόν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δεὸν νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ γεωργικοὶ ἐργάται δὲν εὐρίσκουν συνεχῆ ἐργασίαν εἰς τοὺς ἀγρούς, λόγω αὐτῆς ταύτης τῆς φύσεως τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς οἱ βιομηχανικοὶ ἐργάται ὑπερέχουν τῶν γεωργικῶν τοιοῦτον, ὅτι καὶ ἡ ὑπεροχὴ αὕτη μειοῦται σημαντικῶς, λόγω τῶν ἐκ τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος τῆς παραγωγῆς προκύπτουσιν βιομηχανικῶν κρίσεων καὶ τῆς ἀνεργίας.

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ προϊόντος ἐκβιομηχανισμοῦ τῶν συγχρόνων κρατῶν, πλεονάσμα γεωργικῶν ἐργατικῶν χεῖρων, καὶ συνεπῶς ἐπίτασιν τοῦ πρὸς τὰ ἀστικά κέντρα ρεύματος τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, δημιουργεῖ καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ἐδάφους ὑπὸ κερδοσκοπικῶν ἐπιχειρήσεων ἐφαρμοζουσῶν εἰς μέγαν βαθμὸν τὴν rationalisation, ἐκδηλουμένην κυρίως εἰς τὴν χρησιμοποίησιν γεωργικῶν μηχανῶν.

Ἀς σημειωθῇ ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ τῶν γεωργικῶν μηχανῶν δὲν καθιστᾷ μόνον περιττοὺς τοὺς γεωργικοὺς ἐργάτας διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἀλλὰ ἔχει καὶ ἐν ἄλλοι σοβαρὸν κοινωνικὸν ἀποτέλεσμα. Ἐπειδὴ χρῆσιν τῶν εἰσαγομένων γεωργικῶν μηχανῶν δύναται νὰ κάμουν μόνον οἱ μεγάλοι γαιοκτῆμονες, οἱ ὁποῖοι καὶ κεφάλαια καὶ πίστιν διαθέτουν, καὶ ἐπειδὴ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ τότε μόνον ἀποβαίνουν οικονομικῶς συμπερὸνται ὅταν ἡ ἐκτασιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐπιτρέπῃ τὴν πλήρη οικονομικὴν των ἀπόδοσιν, τὰ προϊόντα τῆς μεγάλης καλλιέργειας συναγωνίζονται ἰσχυρῶς τὰ προϊόντα τῆς μικρᾶς καλλιέργειας καὶ ἐνεκ τούτου οἱ μικροὶ καὶ μέσοι γεωργοὶ ἐκτοπίζονται ἐκ τοῦ συναγωνιστικοῦ πεδίου, μεταπίπτοντες εἰς τὴν τάξιν τῶν γεωργικῶν ἢ βιομηχανικῶν ἐργατῶν. Οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσῃ ἡ μικρὰ καὶ μέση καλλιέργεια τὰ πλεονεκτήματα τῆς μεγάλης καλλιέργειας χωρὶς νὰ συνυπάρχῃ ἀναγκαστικῶς καὶ ἡ μεγάλη ἰδιοκτησία.

Ἡ ἐντατικὴ λοιπὸν καλλιέργεια δημιουργεῖ πλεονάσμα ἐργατικῶν χεῖρων. Ἡ

ὑποστηρικθεῖσα συνεπῶς γνώμη ὅτι δι' ἐντατικῆς καλλιέργειας θὰ χρησιμοποιοῦντο οἱ αἱ διαθέσιμοι ἀγροτικαὶ χεῖρες εἴνε λανθασμένη.

Ἐπίσης λανθασμένη εἴνε ἡ ἀξιωματικῶς διατυπωμένη γνώμη ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ μηχανῶν ἐν τῇ γεωργί

Η ΠΟΙΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΤΗΝ Έλλειψιν αποτελεσματικότητας της θανατικής ποινής προσεπάθησαν οι αντίπαλοι αυτής να στηρίξουν επί στατιστικών δεδομένων. Ούτω ο Liepmann εν τη πρός την 31ην συνέλευσιν των Γερμανών νομικών (1912) υποβλήθεισά έκθέσει του (1) προσήγαγε στατιστικάς ποσών των χωρών εν αίς η θανατική ποινή ετέθη εις άχρηστην ή καταργήθη, και δι' αυτών απέδεικνεν ότι ουδεμία επήλθεν αύθηςας των έγκλημάτων έφ' ών αύτη πρότερον επεβάλλετο, τούναντιον δέ και μείωσις αυτών. Επίσης εσχάτως ο διακεκριμένος Ιταλός έγκληματολόγος Ferrig υπέβαλεν έκθεσιν εις την 3ην σύνοδον του Institut International de Statistique συνελθούσαν εν Ρώμη τον Σεπτέμβριον του 1925, υπό τον τίτλον: «Είς αίων ανθρωποκτονιών και αυτοκτονιών εν Εύρώπῃ». Τά κύρια συμπεράσματα της άνω μελέτης είνε τά εξής: 1) Η ανθρωποκτονία, έπειδή είνε έκφρασις άπανθρώπου εγωισμού, διαφέρει της αυτοκτονίας ήτις έκφράζει εγωισμόν μη άντικοινωνικόν. Συνέπεια της ως άνω διαφοράς είνε και η αντίθετος στατιστική των εξέλεις ήτις δεικνύει ότι ή μὲν ανθρωποκτονία ελάττωται ένφ' η αυτοκτονία αυξάνει. 2) Είς την Ιταλίαν αί ανθρωποκτονίαι ελάττωται άκόμη και έν συγκρίσει πρός τά λοιπά πεπολιτισμένα κράτη. 3) Ότι ή κατάργησις της ποινής του θανάτου γενόμενη διά του Ιταλικού κώδικος Zanardelli δέν επέφερεν αύθηςιν των ανθρωποκτονιών (όπως εσφαλμένως προσέβλεπετο υπό των όπαδών της θεωρίας της έκφοβίσεως) αλλά τούναντίον ελάττωσιν (2).

Χωρίς ν' άμφισβητήσωμεν την άκρίβειαν των στατιστικών τούτων δεδομένων νομίζομεν μόνον ότι τά συμπεράσματα άνω εξ αυτών εξάγονται στεροδύνται όρθότητος. Οι άριθμοι της στατιστικής μας βεβαίουν ότι επήλθεν ελάττωσις των ανθρωποκτονιών παρά την έλλειψιν της άπειλής της θανατικής ποινής, τούτο όμως δέν σημαίνει ότι ή έλλειψις της θανατικής ποινής επέφερε την τοιαύτην ελάττωσιν ή ότι ή ύπαρξις αυτής δέν θα επέφερε μίαν πλέον σημαντικήν τοιαύτην.

Η δύναμις της ποινής δέν είνε θαυματοποιός αί δέ διατάξεις των κωδικών δέν ρυθμίζουν δυστυχώς την κίνησιν της έγκληματικότητας. Γενικότεροι αιτιολογικοί λόγοι κανονίζουν την πορείαν των έγκλημάτων και την ποσοτικήν των αύθουσών, ο κοινωνικός παράγων δημιουργεί τον έτερον συντελεστήν της έγκληματικής ενεργείας, αί διαφορετικά του δέ συνθήκαι προσδίδουν και διαφορετικάς όψεις εις την κακοποιόν ενεργητικότητα. Η εξέλεις του πολιτισμού χωρίς νά επιφέρη προοδευτικήν καλλιτέρευσιν των αίσθημάτων του ανθρώπου περιορίζεται εις τό νά εμφανίξη διαφορετικήν μόνον την κακοποιόν ανθρωπίνην τάσιν, τό δέ διάφορον προσαρμόζεται πρός τάς διαφορούς συνθήκας του κοινωνικού βίου. Η περισσότερον άγροτική κοινωνία του παρελθόντος ένε-

πάνιζε κυρίως την έγκληματικότητα υπό την μορφήν της ανθρωποκτονίας, ή περισσότερον βιομηχανική κοινωνία του παρόντος εμφανίζει κυρίως την έγκληματικότητα υπό την μορφήν της άπάτης. Ίδού λοιπόν ή αίτία της ελάττώσεως της ανθρωποκτονίας την οποίαν πιστοποιούν τά δεδομένα των στατιστικών, άν δέ τυχαίως ή έποχή αύτη της μειώσεως συμπίπτει με την κατάργησιν της θανατικής ποινής τούτο ουδόλως άποδεικνύει ότι ή ποινή αύτη στερείται αποτελεσματικότητας. Φυσικά, λέγοντες αποτελεσματικότητα έννοούμεν προληπτικήν δύναμιν έντός των όρίων άνω χαράσσουσιν ισχυρότεροι συντελεσται της πορείας των έγκλημάτων.

Έκακίσθη επίσης τό άνεπανόρθωτον αποτέλεσμα της θανατικής ποινής, έλησμονήθη όμως ότι τό άνεπανόρθωτον είνε εκείνο άκριβώς τό όποιον έξυπηρετεί καλλίτερον παντός άλλου την ίδεάν της άσφαλείας και της προλήψεως. Οιαδήποτε άλλη ποινή, έστω και ή των Ισοβίων δεσμών, δέν στερεί τον κατάδικον της έλπίδος μιάς προσεχούς άπελευθερώσεως, άρα τό άνεπανόρθωτον μάλλον ως προσόν δύναται νά χαρακτηρησθή. Η μόνη μειονετική του άποψις είνε ή περίπτωσις της δικαστικής πλάνης, με τά σημερινά όμως μέσα της ανακρίσεως, με την συνδρομήν των καθημερινών άνατυσσόμενων βοθητικών του ποινικού δικαίου έπιστημών, ή πιθανότης τούτων πλάνων όλονέν περιορίζεται ή δέ τυχόν ύπαρξις των θα άποτελῇ ώρισμένως άναξιόλογον άριθμόν. Ός όρθως ο Garraud παρατηρεί, πολύ συχνότερα είνε τά θύματα της πλάνης των Ιατρών και των χειρουργών, και όμως ουδείς σκέπτεται νά άπαγορεύσῃ τάς χειρουργικάς και θεραπευτικάς έπεμβάσεις.

Η άρχή της άτομικεύσεως της ποινής κυριαρχούσα έν τη σύγχρονω ποινική έπιστήμη και προερχομένη από την όλονέν μεγαλειότεραν σημασίαν ήτις δίδεται εις τον παράγοντα έγκληματίας έν τη ποινική δική, προεκάλεσεν έτέραν κατηγορίαν κατά της θανατικής ποινής: Έκακίσθη τό άδιάρητον αυτής, τούτέστιν ή έλλειψις της Ικανότητος προσαρμογής εις τάς διαφόρους καθ' έκάστον περιπτώσεις. Η τοιαύτη έλλειψις προσαρμοστικής Ικανότητος ένυπάρχει και εις την ποινήν της Ισοβίου καθείρξεως ήτις προτείνεται εις άντικατάστασιν της, δύναται όμως νά άποφευχθή διά προσθήκης εις την παράγραφον, ήτις την άπειλεί, της περιπτώσεως των έλαφρυντικών περιστάσεων ήτις αντίρρπει την σχετικήν έλαστικότητα, άπαραίτητον διά την όρθήν προσαρμογήν της εις τάς κατ' Ιδίαν περιπτώσεις (3).

Τό μόνον έπιχείρημα πρό του όποιου δέν νά σταματήσῃ ο άντικειμενικός και άπροκατάληπτος του θέματος έρευνήτης, είνε ή άπέχθεια την οποίαν ή θανατική έκτέλεσις προκαλεί εις την λαϊκήν συνείδησιν και ή προσβολή των λεπτότερων λαϊκών αίσθημάτων τά όποια θίγει τό αίματηρόν γεγονός. Κολακευόμεθα νά πιστεύωμεν ότι ή πρό-

όδος και ο πολιτισμός, καιτοι δέν φέρουν προοδευτικήν καλλιτέρευσιν της ήθικής του ανθρώπου ποστώσεως, πάντως περιορίζουν και σταματούν ώρισμένας ένστικτώδεις τάσεις πρός πρωτόγονους έκδηλώσεις αίτινες έμφανίζουν νοσταλγίας παρωχημένων έποχών.

Υπέρτατον του δικαίου καθήκον είνε ή ένίσχυσις της ήθικής ευαισθησίας παρά τῷ λαῷ. Άκριβώς ή παραγνώρισις της τοιαύτης του ποινικού δικαίου άποστολής έμποδίζει εις μέγα μέρος των συγχρόνων ποινικολόγων νά δεχθῇ άνεπιφυλάκτως τάς άπόψεις της Ιταλικής θετικής σχολής παρ' όλον ότι εμφανίζουν σύστημα κοινωνικής θεραπευτικής σπανίον λογικού ρυθμού και εξαίρετικής συλλογιστικής δυνάμεως.

Η λαϊκή άπέχθεια πρός τά άγρια μέτρα και τάς άπανθρώπως ενεργείας δέον ευνόικως νά παρακολουθήται υπό του ποινικού νομοθέτου διότι εμφανίζει λαϊκήν εξημέρωσιν εξόχου κοινωνικής άξίας ήτις άποτελεί και του ποινικού δικαίου τον άντικειμενικόν σκοπόν. Διά τούτο θα ήμεθα διατεθειμένοι, παρά την χρησιμότητα την οποίαν προηγουμένως της άνεγνωρίσαμεν, νά δεχθώμεν την άνάγκην της καταργήσεως της θανατικής ποινής, προτού όμως προτείνωμεν την έφαρμογήν του θεωρητικού μας συμπεράσματος είμεθα όποχρεωμένοι νά εξετάσωμεν και τάς ελδικάς έλληνικάς συνθήκας.

Η εύκολία της μεταβολής των θεσμών ήτις παρετηρήθη εσχάτως έν Έλλάδι, ή καταπληκτική ευχέρεια άπονομής χαρίτων, ή άνευ ουδένος σεβασμού πρός τάς κεφαλαιώδεις της έπιστήμης άρχάς άναστολή και μεταρρυθμίσις των ποινικών διατάξεων (βλέπε νόμους περί έμπράκτου μετανοίας) έδημιούργησαν μίαν άτμόσφαιραν άμφιβολίας και δυσπιστίας ως πρός τό έφαρμόσιμον ή μη των κειμένων ποινικών νόμων και ως πρός τό έκτελεστόν των καταδικαστικών αποφάσεων, ή τοιαύτη δέ άμφιβολία εϋλόγως εγέννησεν εις τον κακοποιόν την βάσιμον έλπίδα της πιθανής εξευρέσεως τρόπου διά του όποιου θα άποφευχθή ή ποινή.

Μία τοιαύτη βάσιμος έλπις διάσειει σοβαρώς πάσαν έννοιαν κοινωνικής άσφαλείας και γεννά την μάλλον άξιολογήτην σύγχυσιν ήτις άφαιρεί από τάς ποινάς και τό τελευταίον σχεδόν υπόλοιπον έκφοβιστικής δυνάμεως.

Υπό τοιαύτας συνθήκας, παρά τό έπιχείρημα της λαϊκής άπέχθειας και της κοινωνικής εξημερώσεως, δέν είνε δυνατόν νά γίνη λόγος σημερον περί καταργήσεως της θανατικής ποινής έν Έλλάδι. Η ιδέα ότι πιθανόν μία εις θάνατον καταδικαστική απόφασις έκτελουμένη νά μη παράσχη τον άπαιτούμενον χρόνον πρός παρασκευήν ή εξέυρεσιν του τρόπου άποφυγής της ποινής είνε άρκετή νά άποκρούσῃ πάσαν άπόφασιν περί καταργήσεως, διότι αύτη προσδίδει πάλιν κάποιαν έκφοβιστικήν δύναμιν την στιγμήν καθ' ήν ή άνωτέρω περιγραφείσα άμφιβολία έχει άφαιρέση από τάς ποινάς τό μεγαλειότερον της μέρος.

Λαμβάνοντες λοιπόν ύπ' όψιν τάς άνωτέρω έκτεθείσας συνθήκας της έλληνικής πραγματικότητας είμεθα όποχρεωμένοι νά συμπεράνωμεν ότι σημερον έν Έλλάδι δέον νά διατηρηθή ή ποινή του θανάτου, τουλάχιστον έως ότου ή μεγαλειότερα νομοθετική σταθερότης και ή εϋσταθεστέρα έκτελεστική έφαρμογή δημιουργήσουν και πάλιν τό συναίσθημα της άσφαλείας όπερ θα

προσδώση και εις τάς κατά της έλευθερίας ποινάς την έκφοβιστικήν των δύναμιν εις τρόπον ώστε νά μη άπαιτηται πλέον ή ένίσχυσις της θανατικής ποινής. Συνεχίζοντες την εξέτασιν του έρευνώμενου θέματος άς εξετάσωμεν εις ποίον σημείον εύρίσκεται ή κίνησις της καταργήσεως της θανατικής ποινής εις τάς ένάς νομοθεσίας και εις τάς προσχέδια.

Η θανατική ποινή καταργήθη, έκ των μεγάλων κρατών εις την Ιταλίαν διά του Ισχύοντος κώδικου του 1889, εσχάτως όμως ετέθη πάλιν έν Ισχύϊ πρός υπεράσπισιν του φασιστικού καθεστώτος δι' ώρισμένα άδικήματα. Η τοιαύτη όμως μερική έπαναφορά έδημιούργησε την άνάγκην γενικώτερας τοιαύτης, ήτις και προτείνεται διά του τελευταίου Ιταλικού σχεδίου (Άρθρον 17 προσχέδιον Rocco 1927).

Επίσης ή θανατική ποινή καταργήθη εις την Όλλανδίαν, Νορβηγίαν, Κостаρίκαν, Βενεζουέλαν, Χοντούραν, Νικαράγουαν, Βραζιλίαν, Έκσάδορ, Λιμοκρατίαν του Αγίου Μαρίνου, ως και εις μερικά κράτη των Ήνωμ. Πολιτειών. Ο σοβιετικός ποινικός κώδις του 1922 δέν περιλαμβάνει μεταξύ των ποινών την του θανάτου. Τελευταίως ή έπιτροπή της γερμανικής Βουλής εξέτάζουσα τάς γενικάς διατάξεις του έπισήμου σχεδίου του 1927 εψήφισε κατά πλειοψηφίαν ύπέρ της καταργήσεως της θανατικής ποινής.

Ο βουλγαρικός και ο άργεντινός ποινικός κώδις όρίζουν τό 21ον έτος της ήλικίας ως όριον έπιβολής της θανατικής ποινής. Ο μεξικανικός, ο άργεντινός και ο βουλγαρικός ποινικός νόμος δέν έπιβάλλουν θανατικήν ποινήν εις τους υπερβάντας τό 70όν έτος της ήλικίας των.

Ο μεξικανικός και ο άργεντινός ποινικός κώδις άποκλείουν την θανατικήν ποινήν διά τάς γυναίκας. Επίσης προτείνεται τό άπαράδεκτον της θανατικής ποινής έφ' όσον παρήλθον τά 2)3 του χρόνου της παραγραφής.

Την στιγμήν καθ' ήν μετά ένα άγριον πόλεμον ή ανθρωπότης κουρασμένη ζητεί την άνάπαυσιν εις τάς ιδέας της ειρήνης και της εξημερώσεως, άναγνωρίζαντες την εξημερωτικήν σημασίαν της καταργήσεως της θανατικής ποινής θα έπεθυμούσαμεν τό τελευταϊκόν συμπεράσμα της έρεύνης μας νά ήτο ευνόικον ύπέρ της καταργήσεως της, έπειδή όμως αί έκτεθείσαι ειδικότεραί άνάγκαι του έλληνικού περιβάλλοντος έμποδίζουν την Ικανοποίησιν της άνωτέρω έπιθυμίας, περιοριζόμεθα εις την έκφρασιν ευχής όπως ταχέως άρθούν οι λόγοι οι έπιβάλλοντες τάς άντιρήσεις και ούτω ή έλληνική κοινωνία άπαλλαγῇ του άποτροπισμού όν δημιουργεί τό αίματηρόν μιάς έκτελέσεως και ή μεγαχολική εμφάνισις του δημίου.

ΗΛΙΑΣ ΓΑΦΟΣ Δικηγόρος

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ) ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΜΑΝΩΛΑ ΣΤΑΔΙΟΥ ΑΡ. 37 (ΝΕΑ ΣΤΟΑ)

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ο σύγχρονος στρατός.

ΚΑΤΑ την πρόσφατον συζήτησιν, πρό της Κάτω Βουλής της Βουδαπέστης, του προϋπολογισμού των Στρατιωτικών της Ούγγαρίας, ετονίσθη ότι αί στρατιωτικά δαπάναι του Ούγγρικού κράτους άνέρχονται εις 181.050.880 πέννας. Ο δέ ύπουργός των Στρατιωτικών εις άξιολογήσειον άγόρευσιν του επέστησεν ιδιαίτερας την προσοχήν της χώρας επί της άνανεώσεως των στρατιωτικών της στελεχών, και επί της πραγματωποίησεως οικονομικών δια της πρακτικώτερας διαρρυθμίσεως των ύπηρεσιών. Σημειώτεον όμως ότι ή στρατιωτική άναρχία φαίνεται νά είνε ζωηροτάτη έν Ούγγαρία: αυτός ούτος ο ύπουργός των Στρατιωτικών έντός όλίγιστου καιρού άυτοπροεβίβάσθη από λαγαυού εις στρατηγόν και ήναγκάσθη νά άπολογηθή σχετικώς. Εξ άλλου πλείστοι Αύστριακοί εισπράττουν σύνταξιν του Ούγγρικού κράτους, ως Ούγγροι άξιωματικοί. Επίσης ζητείται ή κατασκευή οικημάτων διά τους άξιωματικούς εις τους στρατώνας. Υπ' αυτούς τους όρους ήμπορεί κανείς νά γενικεύσῃ μίαν παρατήρησιν την οποίαν έκαμε ο ύπουργός των Στρατιωτικών της Ούγγαρίας περί της διαιωσίσεως, δυστυχώς, έν τῷ σύγχρονῳ στρατῷ της παλαιάς, της προπολεμικής διανομήσεως της άυτοκρατορικής εποχής.

Η γεωργική κρίσις έν Γερμανία.

ΒΑΘΥΤΑΤΗ δυσφορία φαίνεται έπικρατούσα εις τους γεωργικούς πληθυσμούς της Γερμανίας, μεταξύ των οποίων ύπάρχουν και οι καταργούντες τάς άλληλοδιαδόχους κυβερνήσεις ότι στερούνται θετικής και συστηματικής γεωργικής πολιτικής. Πράγματι, τά ύπέρ της γεωργίας μέτρα συνίστανται μέχρι τούδε εις ένίσχυσιν της έξαγωγής, εις περιορισμόν του τόκου ύποθήκης και των μεταφορικών τελών και εις αύξησιν των τελωνειακών δασμών. Καί αυτοί άκόμη οι σοσιαλισται καθήτησαν νά δεχθύν τά μέτρα ταύτα, άφού επί καιρόν διεμαρτύροντο έναντίον των. Καί πλείστοι άντικειμενικοί παρατηρηται διερωτώνται πός έν χώρα όπου έβρίσκεισθαι ή nationalisation της βιομηχανίας, δέν επιδιώκεται και της γεωργίας ή άνάλογος συστηματοποίησις, διά της μετατροπής μερικόν καλλιεργειών έν αίς σημειούται ύπερπαραγωγή ύπέρ άλλων των όποιων ή παραγωγή ύστερεί. Άλλοι δέ την μόνην λύσιν του γεωργικού προβλήματος της Γερμανίας εύρίσκουν εις μίαν Εϋρωπαϊήν τελωνειακήν ένωσην, άνέστροφον βέβαια πρός τό παρόν, αλλά της όποιος άύομη και ή σοβαρά μελέτη και συζήτησις θα ύπερχεσνε τους γεωργούς νά προβούν εις σοβαράς μεταρρυθμίσεις και εις άνακατανομήν της έργασίας μεταξύ των Εϋρωπαϊών παραγωγών.

Φοιτητικός πληθωρισμός έν Τσεχοσλοβακία.

Η ΝΟΣΟΣ από την όποίαν, ίδίως πρό των έτών έπαισε και άκόμη άσφαλώς πάσχει ή Έλλάς — ή ύπερπαραγωγή φοιτητών — ήρχισεν εξαπλουμένη και άποβαίνουσα άνησυχαστική και έν Τσεχοσλοβακία. Καί ή έφημερίς «Λιδοβε Αίστω» οργάνει κραυγών κινήσεων, επί της άπειλής της δημογραφίας αυτού του διανοητικού προλεταριάτου. Καί σημειώνει ότι, άφού τά έννα κράτη κλείουν τά σύνορά των εις τους Ιατρούς και τους δικηγόρους της Τσεχοσλοβακίας, πρέπει νά διακηρυχθή ότι ή χώρα δέν έπαρκεί πλέον διά νά έξενείσκη θέσεις εις τους διαφόρους πτυχούχους των άνωτέρων σχολών, εις τάς όποιάς δέον νά συμπεριληφθούν και οι έξεχόμενοι από τάς τεχνικάς σχολάς και τάς παιδαγωγικάς τοιαύτας.

Τό Βαλκανόν και ή Ανατολή.

ΥΠΟ του δϋδερνεσάτου γνώστου των άνατολικών και ρωμαϊκών πραγμάτων κ. Καρόλου Λουζώ, εξέδόθη κατ' αυτός έν-

διαφέρον έργον υπό τον τίτλον «Η Άγία Έδρα και ο φασισμός», έν τῷ όποίῳ μελετώνται αί νέαι άπόψεις του Ρωμαϊκού ζητήματος, και έν τῷ όποίῳ ιδιαίτερον κεφάλαιον άφιερούται εις τους άντικτύπους τους όποιούς ή τελευταία συμφωνία Βατικανού-Κυρηναίου ειχεν έν Ανατολή. Καί άφού σημειώνει την γνώμην του ήμετέρου κ. Αλεβιζάτου, θλιβομένου ότι ή συνδιαλλαγή δέν επεχειρήθη εις τό έκτεταμένον έπίπεδον των σχέσεων Ανατολής και Δύσεως, ο κ. Λουζώ παρατηρεί ότι και έν Νοτιοισλαβία ή συμφωνία έγινε δεκτή με ψυχρότητα, και έν Ρουμανία με δυσπιστίαν — ένεκα ίσως της φιλοδοξίας του Βουκουρεστίου νά διαδεχθή την Μόσχαν επί κεφαλής της όρθοδόξου χριστιανώσεως. Τό συμπεράσμα — διπλωματικώτατον — του κ. Λουζώ είνε ότι εις μάτην ο Πάπας έπολλαπλασίασε τά μειδιάματα πρός τάς χωρισμένας Έκκλησίας, άλλ' άφικη κατά μέρος την πλέον συγκεκριμένην πλευράν του ζητήματος, ή όποία συνίσταται και δέ συνίσταται πάντοτε εις την άπάλληγν των όρθοδόξων λαών από τους φόβους που δοκίμαζει τό έθνικόν των αίσθημα.

Ο υπερχηλθυσμός της Άσίας.

ΕΙΣ αξιόλογον βιβλίον, άρτι έκδοθέν, «Τά άσιατικά πλήθη», τό πρόβλημα τούτο εξετάζεται υπό του Γάλλου δημοσιολόγου κ. Ετιένν Ντεννέυ. Καί ιδιαιτέρως άξιολογώμενον είνε τό συμπεράσμα του έργου έχον ως εξής: «Μία Άσία κατακλύζουσα με τά πλήθη της τάς άλλας ήπείρους: Η μία Άσία ύπονομευμένη από τάς εσωτερικές της ταραχές, αύτοαυτοκασιμένη, και έλκόνουσα έναντίον της τάς άντιπάλους όρέξεις των Δυτικών Δυνάμεων: Αί δύο αύται εικόνες δέν είνε άναγκαστικώς άντιφατικά. Ο κίνδυνος του υπερχηλθυσμού ένκειται εις την σύγχρονον δημογραφίαν τόσον του άκαταμάχητου κύματος όσον και της άνησυχαστικής άδυναμίας, τόσον εις την νομιμοποίησιν των φιλοδοξιών των άσιατικών πληθών όσον και εις την έναντίον των έπρέλκυσιν των φιλοδοξιών της Δύσεως». Η εξέλιξις, ός επί τό πλείστον ή οικονομική, άποτελεί διά τους άσιατικούς πληθυσμούς μίαν άνάγκην. Βέβαια πρός τό παρόν κατευθύνεται όλομη έν αυτή ταύτη τη Άσίῃ, εις τάς χώρας της ήσσανος άνοχής. Καί επί πολύ δά συνεχισθή αύτη ή τάσις, έντοπίζουσα τους άγώνας έν Άσία και άπαγορεύουσα εις τους Άσιάτας νά μεταφέρουν διά μέσου των θαλασσών τάς έξαπλωμένας των έπιθυμίας. Αλλ' ο κ. Ντεννέυ παρατηρεί συγχρόνως και την μόρφωσιν της ιδέας ύπέρ μιάς πανασιατικής αλληλεγγύης και άδελφώσεως, με αίχμην σαφώς άντιευρωπαϊκήν. Ποία δύναμις δά έμπόδιση τότε τά πλήθη της Άσίας νά επιδιώξουν, έσω της ήττης των, και την Ικανοποίησιν της έκδιήσεως των και την εξεύρεσιν των μέσων της συντηρήσεως των;

Αί γαλλικάι άφρικανικάι κινήσεις.

ΕΝ λίαν ενδιαφέροντι άρθρω δημοσιεύθεντι έν τῷ «Κεφαλαίῳ» (των Παρισίων) της 4ης Απριλίου, ο Γάλλος γεωγραφιστής κ. Ορδινάιρ μελετά τό ζήτημα του μέλλοντος της Άλγερίας, του Μαρόκου και της Τυνιδος. Καί χωρίς νά ζητή την συγγένεισιν των τριών χωρών υπό μίαν και την αύτην διοίκησιν, προτείνει την όμοσπονδιακήν των ένωσην, με κοινάς συσκέψεις των διοικητών και άρμοστών των, με την κατάρτισιν ένός κοινού προϋπολογισμού, με την βάπτισιν τέκος των τριών χωρών δι' ένός κοινού νόμισματος. Ός τοιαύτο όνομα προτείνει νά εκλεγῇ ή «Μαυριτανία», ύπευθυμίζει δέ τό προηγούμενον της Ιταλίας ήτις έδωσε τό όνομα της Λιβύης εις όλας τάς άφρικανικάς της κτήσεις έν όνόματι και της άρχαίας ρωμαϊκής παραδόσεως. Δέν είνε άδιάφορον, επιλέγει ο Γάλλος γεωγραφιστής, οι έννοι νά άνταναγκάζονται, δι' ένός προφανούς σημείου, ότι τά τρία τμήματα της Μεσογείας μας Άφρικής άποτελούν μίαν όριστικήν και άδιάσπαστον οντότητα.

1) Βλέπε: Verhandl. des 31 deutsch. Juristentag.
2) Βλέπε: Scuola Positiva 1925 vol. 553.

3) Βλέπε: Vergleichende Darst des deutsch und Ausland Strafrechts Allg. Teil Bd IV.

ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΝ. ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΕΙΣ τὸ ἄρθρον 13 τοῦ κατατεθέντος εἰς τὴν βουλὴν νομοσχεδίου «περὶ μειώσεως τῶν ἀμέσων φόρων», καὶ εἰς τὴν παράγρ. 2 τοῦ ἁρθροῦ τούτου, ὀρίζεται ὅτι ἐπιτρέπεται διὰ διατάγματος ὅπως ἡμεδαπαὶ ἀνώνυμοι ἑταιρεῖαι, συσταθεῖσαι μετὰ τὴν 1ην Ἀπριλίου 1926, ὑπαχθῶν εἰς τὴν φορολογίαν ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν κερδῶν αὐτῶν κατὰ τὴν Δ' κατηγορίαν, ἀπαλλασσόμεναι τῆς φορολογίας τῆς Γ' κατηγορίας ἐκ κινητῶν ἀξιών. Διὰ τῆς διατάξεως αὐτῆς παρέχεται εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τὸ δικαίωμα νὰ μεταβάλλῃ, δι' ὠρισμένας ἡμεδαπάς ἑταιρεῖας, καθιστάμενος ἥδη, τὸ φορολογικὸν καθεστὸς τὸ ὅποιον ἰσχύει δι' ὅλας τὰς λοιπὰς ἡμεδαπάς ἀνώνυμους ἑταιρεῖας. Δὲν πρόκειται νὰ ἐξετασθῇ εἰς τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἡ σ κ ο π ι μ ό τ η ς τῆς διατάξεως ταύτης, ἐὰν δηλαδὴ ἦτο ὀρθὸν καὶ ἐπιβεβλημένον νὰ ἀποσπασθῶν ἀπὸ τὴν φορολογικὴν κατηγορίαν τῶν ἡμεδαπῶν ἀνώνυμων ἑταιρειῶν ὠρισμέναι ἑταιρεῖαι αἱ ὁποῖαι —δικαίως ἢ ἀδίκως— θὰ ἀποτελέσουν τὸν στόχον τῆς διοικήσεως. Οὕτε καὶ θὰ κρίνωμεν ἐπίσης τὴν νομοτεχνικὴν ἀριτιότητα τῆς διατάξεως αὐτῆς, ἡ ὁποία, μετὰ τὴν γενικότητα τῆς διατυπώσεώς της, κατανατᾷ νὰ ἐναποθέτῃ εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας τὸν ἀπεριόριστον καὶ ἀνεξέλεγκτον καθορισμὸν τῆς φορολογικῆς ὑποχρεώσεως πάσης ἀνώνυμου ἑταιρείας συσταθείσης μετὰ τὴν 1ην Ἀπριλίου 1926, χωρὶς καὶ νὰ διαγράφονται τοὺλάχιστον ὠρισμέναι προϋποθέσεις διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦτον. Ὅτι θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἐδῶ εἶνε κυρίως ἡ ἔρευνα τῆς συνταγματικότητος τῆς διατάξεως αὐτῆς.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ Συντάγματος πάντες οἱ «Ἕλληνες εἶνε ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων, καὶ συνεπέρουν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη, ἀναλόγως τῶν δυνάμεων τῶν. Ἡ συνταγματικὴ αὕτη διάταξις, οὐσιώδους ἀληθοῦς φραγμὸς κατὰ πάσης ἀνταρσίας, καὶ αὐτοῦ ἀκόμῃ τοῦ νομοθετικοῦ ὀργάνου διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν φόρων, δὲν ἐπιτάσσει μόνον τὴν ἰσότητά τῆς φορολογικῆς εἰσφορᾶς ἐκάστου ἀναλόγως πρὸς τὰς δυνάμεις τοῦ (force contributive) ἀλλ' ἔχει συγχρόνως καὶ τὴν ἐννοίαν ὅτι θὰ πρέπει ὅπως καὶ ὁ τρόπος τῆς βεβαίωσης καὶ εἰσπράξεως τῆς εἰσφορᾶς ἐπὶ ἐκάστου φόρου ἐνεργῇται κατὰ τὴν αὐτὴν διαδικασίαν δι' ὅλους τοὺς «Ἕλληνας. Ἀφοῦ οἱ «Ἕλληνες εἶνε ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων, κατὰ μείζονα λόγον προσήκει νὰ εἶνε ἴσοι ἐνώπιον τῶν φορολογικῶν νόμων. Δὲν πιστεύομεν νὰ ὑπάρξῃ καμμία ἀντίρρηση ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ, οὔτε δὲ καὶ εἶνε σοβαρὸν τὸ ἐπιχειρήμα ὅτι τὸ Σύνταγμα ἀποβλέπει εἰς τὴν φορολογικὴν ἰσότητά τῶν Ἑλλήνων ὡς φυσικῶν προσώπων, ἀφοῦ καὶ τὰ νομικὰ πρόσωπα ἀπαρτίζονται

ἐκ φυσικῶν προσώπων ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπικαθίσταται τὸ ἀνήκον εἰς τὴν ἑταιρειῶν φορολογικὸν βάρος.

Νομίζω ἀδιστακτικῶς ὅτι ὁ διχασμὸς τῶν ἡμεδαπῶν ἀνώνυμων ἑταιρειῶν εἰς δύο κεχωρισμένας φορολογικὰς κατηγορίας, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει ἴδιον φορολογικὸν συντηθέντα καὶ διαφορετικὸν τρόπον βεβαίωσης, ἀντικείμεται εἰς τὸ ἄρθρον 6 τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἀντισυνταγματικότης δὲν καλύπτεται ἀσφαλῶς οὔτε καὶ μετὰ τὸ ἐπιχειρήμα ὅτι ὁ καθορισμὸς τῆς καθαρὰς προσόδου τῶν ὑπαχθουσέων εἰς τὴν Δ' κατηγορίαν ἑταιρειῶν θὰ ρυθμισθῇ κατὰ τρόπον ὅστε, καὶ παρὰ τὸν διχασμὸν, νὰ μὴ βαρύνονται αἱ ἑταιρεῖαι τῆς μῆδος κατηγορίας περισσότερον ἀπὸ τὰς ἑταιρεῖας τῆς ἄλλης. Τῷ ὄντι, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν εἰσαγαγόντων τὴν διάταξιν ταύτην, ἡ φορολογία τοῦ μερίσματος ἡ ὁποία ἰσχύει διὰ τὰς ἡμεδαπάς ἀνώνυμους ἑταιρεῖας διευκολύνει καὶ νομιμοποιεῖ, οὕτως εἰπεῖν, τὴν διαφυγὴν τοῦ ὀφειλομένου φόρου ἐκ καθαρῶν προσόδων, ἀφοῦ ἡ φορολογική ἀπόδοδος στηριζομένη ἐπὶ τοῦ διανεμομένου μερίσματος ρυθμίζεται κατὰ τὴν ἀνεξέλεγκτον κρίσιν τῆς φορολογουμένης ἑταιρείας. Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν ὑπάρξῃ διαφυγὴ ἢ εὐνοία, ὅπως φρονεῖ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, παραμένει οὐχ' ἥττον ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ ὑπαγωγή ὠρισμένων ἐκ τῶν ὀφισταμένων ἡμεδαπῶν ἑταιρειῶν εἰς φόρον ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν καθαρῶν αὐτῶν κερδῶν, ἀποκαλύπτει τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ θέσῃ τὰς ἑταιρεῖας ταύτας εἰς ἀδυναμίαν νὰ διαφύγουν τὸν φόρον, νὰ τὰς ἀποστερήσῃ δηλαδὴ τῆς, κατ' αὐτὸ, εὐνοίας τὴν ὁποίαν οὐχ' ἥττον θὰ ἐξακολουθῇ νὰ παρέχῃ νομίμως εἰς τὰς ὑπολοίπους ἡμεδαπάς ἀνώνυμους ἑταιρεῖας. Ὡστε καὶ ἰσότης φορολογικοῦ βάρους ἂν ὑπάρξῃ, εἶνε πάντως βέβαιον ὅτι ὁ διχασμὸς

αὐτὸς θὰ ἐπιφέρει ἀναγκαίως διάφορον τρόπον καθορισμὸν τῆς φορολογικῆς ὕλης μεταξὺ τῶν ὀφισταμένων ἑταιρειῶν, καὶ ἐντελῶς διαφορετικὴν διαδικασίαν βεβαίωσης, ἀφοῦ ἄλλαι μὲν ἑταιρεῖαι θὰ διαφεύγουν ἐντελῶς τὸν ἔλεγχον τοῦ ἐφόρου, καὶ ἄλλαι θὰ ὀφίστανται πλήρως τὸν ἔλεγχον τοῦτον. Μὲ ἄλλας λέξεις, ἡ διάταξις αὕτη ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ διακρίνῃ τὰς ἀνώνυμους ἑταιρεῖας εἰς εὐνοούμενας καὶ μὴ, ὅπως ἄλλως τε ρητῶς ὁμολογεῖται εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ νομοσχεδίου.

Θὰ ἡμπορούσε βεβαίως νὰ μοῦ ἀντιταχθῇ ὅτι ἡ ἐννοία τῆς φορολογικῆς ἰσότητος, κατὰ τὰ μεταπολεμικὰ ἰδία ἔτη, ὑπετάχθη πλειστάκις ὄχι μόνον εἰς τὰς κατεπειγούσας ταμειευτικὰς ἀνάγκας τοῦ Δημοσίου, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀντιλήψεις ἅς ἐπέβαλεν ἐνὸς ἡ γενικὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τοῦ Κράτους ἢ αἱ ψυχολογικαὶ συνήθειαι τῶν φορολογουμένων. Οὕτως ἐκρήθη ὁρθὸν ὅπως ἰσχύσῃ ἄλλος τρόπος φορολογίας τοῦ ἐλαίου εἰς τὰς νήσους καὶ ἄλλος εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ὅπως ἐπίσης ἐθεοσίσθησαν σωρεῖαι ἀπαλλαγῶν δι' ὠρισμένας κατηγορίας προσόδων, ὡς αἱ ἀπαλλαγαὶ τῶν νεομυήτων οἰκοδομῶν, τῶν ἐθνικῶν δανείων, καὶ πλείους ἄλλαι. Τοῦτο εἶνε ἀληθές. Εἶνε ὅμως ἐξ ἴσου ἀληθές ὅτι ἐὰν αἱ διατάξεις αὗται, παρ' ὅλην τὴν σκοπιμότητα αὐτῶν, δὲν προσαρμόζονται ἀπολύτως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς φορολογικῆς ἰσότητος, διαφέρουν ὅμως βασικῶς ἀπὸ τῆς προκειμένης περιπτώσεως. Ἐκεῖ ἡ χορηγουμένη εὐνοία ἢ ὁ διαφορισμὸς τοῦ φόρου, ἀφορῶν ὠρισμένην κατηγορίαν προσόδων, ἐφαρμόζεται γενικῶς διὰ τὴν κατηγορίαν ταύτην, δὲν γίνεταί δηλαδὴ διάκρισις μεταξὺ τῆς α ἢ τῆς β οἰκοδομῆς, ἐφ' ὅσον πληροῦνται οἱ ὅροι τοῦ νόμου. Ἀπὸ τοῦ σημείου ὅμως τούτου μέχρι τοῦ νὰ φαντασθῶμεν διάταξιν, ὡς ἡ προκειμένη, κατὰ τὴν ὁποίαν ὠρισμέναι ἡμεδαπαὶ ἑταιρεῖαι ἀποσπῶνται ἀπὸ τὴν κατηγορίαν εἰς ἣν ἀνήκουν, διὰ νὰ τεθοῦν εἰς ἥσσονα μοῖραν τῶν λοιπῶν ἑταιρειῶν, μὲ βάσιν κρίσεως μίαν οἰανδήποτε ἡμερομηνίαν, ὑπάρχει νομίζω τεραστία ἀπόστασις. Ἐὰν ὅμως καὶ οἱ ἀνωτέρω νόμοι παρεβίασαν τὸ Σύνταγμα, τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ βέβαια νόμιμον στήριγμα διὰ νὰ καλύψῃ τὴν ἀπροκάλυπτον ἀντισυνταγματικότητα τοῦ ἁρθροῦ 13 τοῦ νομοσχεδίου, ἀνεξαρτήτως ἐννοεῖται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι καὶ ἡ σκοπιμότης τοῦ μέτρου τούτου, καθ' ὃν τρόπον διευτρώθη, θὰ εἶνε ἴσως ἀμφίβολος.

ΜΙΧΑΗΛ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

BUICK

MARQUETTE

CADILLAC

LA SALLE

I. Δ. ΑΛΕΥΡΑΣ & ΥΙΟΙ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 4Η

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΚΟΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑΞΕΙΣ

ΜΕ λέξεις ἀρχίζει εἰς τὴν Ἑλλάδα κάθε «πρόδοτος», εἰς λέξεις συνίσταται, μὲ λέξεις ἐργάζεται, εἰς λέξεις τελειώνει. Ἐν ἀρχῇ ἦν ἡ λέξις, καὶ ἡ λέξις ἦν πρὸς τὴν πρόδον, καὶ πρόδοτος ἦν ἡ λέξις. . . Ἐὰν ὁ φιλοσοφικὸς μυστικισμὸς τοῦ Fritz Mauthner καὶ τοῦ Gustav Landauer ἐπήγασαν ἀπὸ τὴν δυσπιστίαν πρὸς τὰς λέξεις, παρ' ἡμῖν τούναντι ὁ μυστικισμὸς τῶν λέξεων προήλθεν ἐκ τῆς δυσπιστίας πρὸς τὴν. . . σκέψιν. Ἡ λέξις εἶνε παρ' ἡμῖν τὸ «ὄντως ὄν», ἡ ἀναμφισβήτητος πραγματικότητα. Ἐὰν οἱ Εὐρωπαῖοι λυτρώωνται ἀπὸ τὴν ἀστάθειαν τῶν λέξεων δι' ἐννοιῶν, ἡμεῖς τούναντι λυτρώμεθα ἀπὸ τὴν ἀστάθειαν τῶν ἐννοιῶν διὰ λέξεων. Ὅρθως ὅθεν ἐχαρακτήρισεν ὁ κόμης Gobineau καὶ ἄλλοι τὸν Σωκράτην, ποῦ εἶχε τὴν μανίαν ν' ἀνευρίσκῃ τὸ νόημα τῶν λέξεων, ὡς πρόσωπον παρακμῆς, διότι ἡμεῖς σήμερον, εἰς ὑπέρτατον ἀκμὴν εὐρισκόμενοι προφανῶς, διαπνεόμεθα τούναντι ὑπὸ ἱερᾶς πίστεως πρὸς τὰς λέξεις, — ὡς ἀπείρως θεωτικότεροι καὶ καθόλου πλέον μεταφυσικοί.

Στατικότητες καὶ δυναμικότητες τῆς ἀστικῆς τάξεως

Ἐλέχθη πολλάκις, καὶ ὀρθῶς, ὅτι οἱ σοσιαλισταὶ ἀποβαίνουν οἱ πλέον ἐπικίνδυνοι ἐχθροὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὁσάκις-συμψῆς νὰ μεταστῶν εἰς τὸ ἀντίθετον στρατόπεδον. Οἱ πλέον ἐπικίνδυνοι, ὄχι ἔνεκα τοῦ ζήλου, ποῦ καταβάλλουν — parvenus αὐτοὶ εἰς τὴν νέαν τάξιν — διὰ νὰ πείσουν τοὺς ἄλλους περὶ τῆς νέας τῶν πίστεως, ἀλλὰ διότι εἶνε οἱ γινώσκοντες οἱ βαθύτεροι τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τῆς τακτικῆς του. Διότι ὡς γινώσκοντες τοῦ μαρξισμοῦ κατέχουν τὸν καπιταλιστικὸν μηχανισμόν, καὶ διὰ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς τάσεις, πολὺ βαθύτερα, πολὺ σαφέστερα καὶ πολὺ στρατηγικώτερα καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν μέσον ὅρον τῶν ἀστικῶν πολιτευομένων. Κτυπὸν τὸ παρῶν τοῦ Μάρξ: διέγνωσε τὸν καπιταλισμὸν πολὺ βαθύτερα, καθώρισε τὴν ὀργάνωσιν τοῦ καθαρώτερου, προεῖδε τὴν τακτικὴν του δευδερκέστερα καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς καθ' ἑκαστον καπιταλιστὰς, καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἀκόμῃ τὴν ἀστικὴν τάξιν προέτρεξε κατὰ μίαν ὁλόκληρον ἐποχὴν τῆς ἀστικῆς τακτικῆς συνειδήσεως, ἡ ὁποία ὀργανώθη κατόπιν, καὶ μάλιστα — τὸ περίεργον — συμφώνως πρὸς τὰς μαρξικὰς ἀκριβῶς διδασκαλίας. Εἶνε πλέον ἐπικίνδυνοι οἱ ἀποστάται σοσιαλισταί, (καὶ διὰ τὴν ἐργατικὴν τάξιν καὶ διὰ τὴν καθυστερημένην ἀστικὴν, καὶ διὰ πᾶσαν ἀκρότητα), ἐπὶ πλέον, καὶ διότι, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ καὶ ὁ Sombart, ἡ μαρξιστικὴ ψυχολογία, ὡς νοοτροπία, εἶνε ἀκόμῃ περισσότερον καπιταλιστικὴ καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν καπιταλιστικὴν: εἶνε ἡ τελευταία τῆς συνειδήσεως. (1) Οὕτως, ἄλλωστε, ἐξηγεῖται

καὶ τὸ περίεργον γεγονός, ὅτι οἱ βαθύτεροι, διαυγέστεροι, καὶ στρατηγικώτεροι ἀρχηγοὶ τῆς ἀστικῆς τάξεως, οἰκονομικοὶ καὶ πολιτικοί, εἶχον ἐμπροσθέν μετὰ μαρξισμὸν, ἢ ὑπῆρξαν κάποτε σοσιαλισταί, (ἀπαντες, σχεδόν, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν σημερινῶν ἀστικῶν γαλλικῶν κομμάτων, ἐν Γερμανίᾳ ὁ Erzberger, ὁ Sheidemann, ὁ Noske, ὁ Rathenau, ὁ Stresemann, ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ Lloyd George, ἐν Ρωσίᾳ ὁ Κερένσκι). Κτυπὸν τέλος καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Μουσσολίνι.

Ἡ ἀστικὴ τάξις κάθε κοινωνίας, δύνανται καὶ εἶνε οἰκονομικῶς μία νέα τάξις, καὶ δὴ ἐπαναστατικὴ ἀπέναντι τῆς παλαιᾶς φεουδαρχίας, ψυχολογικῶς εἶνε μία τάξις πρὸς τὸ ἀπεσπασθῆ ἀπὸ τὸ παρελθόν, ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ὁποίου ἠγωνίσθη ν' ἀπαλλαγῇ καὶ εἰσὶ δὲν εἶνε καὶ δὲν δύναται νὰ εἶνε εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀπηλλαγμένη ὅπως ἡ ἐργατικὴ τάξις: διότι ἡ ἐργατικὴ τάξις ἦτο, διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν μίαν ἐπιτυχή φράσιν τὸ Nietzsche, «ἀπόσπασμα τοῦ μέλλοντος». Ἐτεῖ ἐξηγουμένη ὠρισμένα ὑπολείμματα τοῦ παρελθόντος, ὡς λ. χ. τὸ δόγμα περὶ τοῦ ἀμεταβλήτου τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, κάποια «καλὴ πίστις», ποῦ εἶχε, ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου της, πρὸς τὸν ἑαυτὸν τῆς ἡ ἀστικῆς τάξεως, ἐκλαμβάνουσα τὸν κόσμον αὐτὸν ὡς ἦτο καὶ εὐρίσκετο ὡς τὸν «καλλίτερον ὅλον τῶν δυνατῶν κόσμων», κατὰ τὴν φράσιν τοῦ φιλοσόφου Leibniz — ρωμαντισμὸς τοῦ ὁποίου ἡ ἐξαφάνισις παρὰ τῇ ἀστικῇ τάξει, (ἥτις ἀνεγνώρισε τὴν «πάλην τῶν τάξεων» ὡς «γεγονός»), δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν ἰδίαν, ἀλλ' εἰς τοὺς ἀδυσωπῆτους οἰκονομικοὺς νόμους, τὰς δυναμικὰς πιθανότητας καὶ τὰς ἐξελικτικὰς τάσεις τοῦ καπιταλισμοῦ. Καὶ τοῦ ὁποίου ρωμαντισμοῦ ἡ ἐξαφάνισις εἶνε ἄλλωστε μόνον μερικὴ, ὅπως ἀποδεικνύει ἡ στάσις τῆς διεθνούς ἀστικῆς τάξεως ἐν τῷ συνόλῳ της, λ. χ. εἰς τὸν ζήτημα τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, ὑπὲρ τῆς ὁποίας μόνον ἡ μεγάλη καὶ ἰδίως ἡ τροπικὴ, ἡ τραστικὴ καὶ καρτελλικὴ ὁμάς τῆς ἔχει συνειδητῶς καὶ ἀπὸ βαθύτατον ἐλαττήριον καὶ ἀναφανδὸν κηρυχθῇ (2). Εἶνε πολὺ ἐπικίνδυνοι, λοιπόν, διὰ πᾶσαν δημαγωγίαν, οἱ ἀποστάται σοσιαλισταί. Ἡσαν, προπολεμικῶς, τὰ «ἀποσπάσματα τοῦ μέλλοντος». Ἀπέβησαν, μεταπολεμικῶς, οἱ συγκύριοι τοῦ παρόντος. Διερμηνεύται μίς τάξεως ξεριζωμένης ἀπὸ τὸ παρελθόν καὶ κατανοητῇ μίς κεφαλαιοκρατικῆς ὁμάδος, ποῦ εἶνε ἀποκλειστικὸν δημιουργημὰ τοῦ πα-

ρόντος — τῆς τραστικῆς — διεμνήσυνται εἰς τὴν ἀστικὴν τάξιν, ὡς ἀταχιδροῖμοι ποῦ ἤρχοντο ἀπὸ τὸ μέλλον, τὸν δρόμον, ποῦ εἶχεν αὕτη νὰ διανύσῃ. Δὲν διεψεύσθησαν οὔτε κατὰ κεραίαν, παρ' ὅλας τὰς παροδικὰς νίκας τῆς ἀκρας δεξιᾶς, τὰς ὁποίας εἶχον συμπεριλάβῃ εἰς τὸν λογαριασμὸν των, καὶ παρὰ τὴν συμπτωσιακὴν τοῦ φασισμοῦ ἐμφάνισιν. Διεψεύσθησαν ὅμως οἱ ἐθνικισταὶ καὶ οἱ μπολσεβίκοι. Διανύσαντες — ὅπως πάντοτε — βαθύτερα καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀστούς, τὰς δυναμικὰς τοῦ καπιταλισμοῦ ἐκδηλώσεις, ὑπῆρξαν οἱ προφήται καὶ οἱ ἀφανεῖς ἐνίοτε ἀλλὰ κύριοι μοχλοὶ ὅλων τῶν κοσμοϊστορικῶν διὰ τὴν μεταπολεμικὴν διαμόρφωσιν τοῦ καπιταλισμοῦ γεγονότων: τοῦ γαλλο-γερμανο-βελγικοῦ τράστ τοῦ ἀνθρακός, τοῦ σιδήρου καὶ τῆς χημείας (3), τοῦ πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης, τῶν μετὰ τῆς Ρωσσίας συνθηκῶν, τοῦ σχεδίου Dawes, τοῦ Λοκάρνο, τοῦ συμφώνου Kellogg, τοῦ σχεδίου Young — ἔργων ποῦ ὀφείλονται θετικῶς εἰς τὴν πρωτοβουλίαν ἢ ἀρνητικῶς εἰς τὴν ἀνοχὴν τῆς τραστικῆς ὁμάδος καὶ τῆς ἐργατικῆς τάξεως.

Τὸ κλασικὸν ἔργον τοῦ K. Hilferding «Das Finanz-Kapital» καὶ ἄπαντα τὰ ἔργα τοῦ Karl Kautsky, παραλλήλως πρὸς τὰς ἐπιστημονικάς ἐργασίας καὶ ἄλλων οἰκονομολόγων, ὡς τοῦ Liefmann κλπ., πρόβλεψαν λεπτομερικῶς τὴν οἰκονομικοπολιτικὴν ἐξέλιξιν ἀπὸ τοῦ 1920 καὶ ἐντέθεν. Ἀντιθέτως οἱ ἐθνικισταὶ καὶ οἱ μπολσεβίκοι ὑπέστησαν τὴν ἔκτοτε προβλεφθεῖσαν ἥτταν. Ἡ ἀστικὴ τάξις, δηλ. τὸ ἰσχυρότερον μέρος αὐτῆς, τὸ κεφάλαιον τῶν τράστ καὶ καρτέλλας (4), ἀκολουθοῦσα φρονίμως τὸ αἰετοῦ ἀληθές πολιτικὸν δόγμα: «προσπάθει νὰ ἐκμεταλλεῖται ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ», καὶ μαθητεύουσα ἐπὶ πενήτην κατὰ τὴν εἰς τὸν μαρξισμόν, ὄχι μόνον ὑπῆκουσεν, εἰς τὰ σημεῖα ἐκεῖνα ποῦ ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσῃ, ἀλλ' ἔπειθε ἀκριβῶς ὑπεχώρησε κατῳρθῶσε νὰ διαμορφώσῃ τὴν νέαν φορὰν τῶν πραγμάτων, ἡ πλέον δὲ ἐξελιγμένη γερμανικὴ ἀστικὴ τάξις ἔφερε δύο φορές εἰς τὴν ἀρχὴν τοὺς σοσιαλδημοκράτας διὰ νὰ τὴν κυβερνήσουν (5). Ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ νέου αὐτοῦ προανατολισμοῦ τῆς ἀστικῆς τάξεως, παρασυρομένης ὑπὸ τῆς φωτεινότητος καὶ ἰσχυρότητας τῆς ὁμάδος, τῆς τραστικῆς, ὑπῆρξε τὸ κατ' ἐξοχὴν χαρακτηριστικὸν τῶν μεγάλων προσωπικοτήτων τοῦ Ράτε-ναου καὶ κατόπιν τοῦ Στρέζεμαν (χαρακτηριστικὸν τοῦ παρῶντος ἀπαρτήρητον εἰς τὰς συνήθεις νεκρολογίας), ἐνὸς κεφαλαιοκράτου τελευταίου τύπου, λεπτοτάτου πολιτικοῦ, καὶ συνεπῶς ἀσυνήθους διορατικότητος, πρὸ τοῦ ὁποίου ὄχι μόνον εἶναι ἀπλῶς ἐπιδέξιοι σχοινιοβάται διεθνῶν προβλημάτων, ποῦ μεταφέρουν ἐκάστοτε τὸ

1) Ἐντέθεν καὶ ἡ μπολσεβικὴ κατηγορία κατὰ τὸν σοσιαλδημοκρατικόν, ὡς ἐργάων τῆς ἀστικῆς τάξεως, θεωρία βέβαια ψυχολογικῶς μόνον ἀπολύτως δικαιολογημένη, ἐκ τοῦ φόβου ἔνεκα τῆς ταυτίσεως τῶν δύο μανταλιῶν. Ἄλλο ζήτημα ἐὰν ἡ σοσιαλδημοκρατικὴ πολιτικὴ εἶνε δυναμικῶς καὶ de facto ὑπὲρ τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Πάντως ἐκ

2) Εἶνε πολὺ περίεργον, πρῶτον, τὸ γεγονός, ὅτι οἱ «λαοὶ» — δηλ. αἱ μέσαι κοινωνικαὶ τάξεις — εἶνε πάντοτε ἀντιπραγματικώτεροι ἀπὸ τὰς ἰδιονόους κεφαλαιοκρατίας των, πολὺ δὲ περισσότερον μεταπολεμικῶς καὶ ἐκτενέστερον εἰς τὸ ζήτημα τῆς εἰρήνης, διὰ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς εἰρήνης, ἐπὶ βάλλουσα αὐτὴν εἰς τὸν ἀνὸς εἰς τοὺς «λαοὺς», ἀνεῖν καὶ κατὰ τῆς «θελησίμης» των.

3) Γεγονός — ἀδύνατον, κατὰ τοὺς ἰδιωματὰς καὶ τοὺς κοινωμικὰς πεποιθήσεις τῆς ἀστικῆς τάξεως, καὶ καθ' ἡμέραν τοῦ μόνου σοβαροῦ θεμελίου τῆς γαλλογερμανικῆς εἰρήνης, μὴ εἰς τὸν καὶ τὸν συνήθινον περὶ εἰρήνης φλαουρὸν εἶναι πολιτικὸν καπιταλιστὴν τῆς Κ. τ. Ε.

4) Κεφάλαιον ποῦ κατηγορεῖται, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του, τὸ ἰδιωματὸν, καὶ ἰδιοποιήσῃ ἐσωτερικῶς ἀπᾶν τὴν ἐξουσίαν, ἐξουδετέρωσεν καὶ αὐτὴν τὴν ἄλλην περὶ τῆς ἀστικῆς τάξεως, τὴν εὐδραῖαν ἀστικὴν τάξιν.

5) Εἰς βαθύτατον κοινωνιολογικὴν ἀνάγκην δὲν ἔχει ποσὸς σημασίαν τὸ ὅτι Μάρξ, φυσικὴ ἐπὶ λόγῳ, τὰ ἰδικὰ τῆς καίριας καὶ ὄχι τοὺς σοσιαλδημοκράτας. Ἐπειδὴ, καθ' ἡμέραν, τὰ πολιτικὰ

φρασεολογικόν των ἱπποδρόμων εἰς τὴν Γενεὴν· ἐνδὸς πολιτικοῦ μεγάλου στυλ, ποὺ ἀπέθανεν ὑποστηρίζων τὰς κοινωνικάς ἀσφαλίσεις ἀπὸ λόγους κεφαλαιοκρατικούς, τῆς φωτεινότερας πολιτικῆς φυσιογνωμίας, ποὺ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὁ μεταπολεμικὸς καπιταλισμός.

Ἡ καταδημαγωγία τῆς ἀστικῆς τάξεως

Ἐάν ἡ φωτισμένη τραστική καὶ καρτελλική ὁμάς τῆς ἀστικῆς τάξεως καὶ οἱ φωτισμένοι πολιτικοὶ τῆς τοῦ τύπου Ρατενάου καὶ Στρέζμαν, ἐγκολωθέντες τὰς σοσιαλιστικὰς ἐπιστημονικὰς διαπιστώσεις περὶ τῶν ἐξελικτικῶν τάσεων τοῦ καπιταλισμοῦ, π ρ ο ε τ ρ ε α ν τῆς ὑπολοίπου, καθυστερημένης, ἀστικῆς τάξεως (ἐ ν α ν τ ἰ ο ν τῆς θελήσεώς της) — τὸν ἀντίον οἱ πολιτικοὶ τῆς καθυστερημένης ἀστικῆς τάξεως καὶ τῆς μικροαστικῆς (6), ἀποκλειστικὸς σ τ α τ ἰ κ ὀ ἰ, προσπαθοὺν ἀκριβῶς νὰ δ ἰ α σ τ ρ έ ψ ο υ ν καὶ νὰ ἐ π ἰ β ρ α δ ὴ ν ο υ ν τὴν συνειδητοποίησιν τῆς μετὰ τὰ νέα περιεχόμενα τῆς ἀστικῆς ταξικῆς συνειδήσεως, τὴν ὁποίαν ἐκπροσωπεῖ ἡ τραστική καὶ καρτελλική ὁμάς της: Ἰ δ ο ὗ ἡ μέθοδος τῆς β α θ υ τ έ ρ α ς κ α τ α δ η μ α γ ω γ ῆ ς ἢ σ ε ω ς τῆς ἀστικῆς τ ά ξ ε ω ς ὑ π ὸ τ ὠ ν ἰ δ ἰ ὠ ν π ο λ ἰ τ ἰ κ ὠ ν « τ ῆ ς », πρακτόντων, κατὰ τὸ γνωστὸν πολιτικὸν ρητόν, «τὰ πατὰ δι' αὐτῆς, τίποτε δὲ δι' αὐτὴν». Τὸ φαινόμενον τοῦτο, εἰδικῶς ἐν Ἑλλάδι, μετὰ τὴν ἔλθειν μίαν τραστική καὶ καρτελλική ὁμάδος ὑπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἔννοιαν, δηλ. περιλαμβανούσαν τὰς θεμελιώδεις, καὶ διὰ τὴν σύγχρονον οἰκονομικὴν κοινωνίαν βιομηχανίας τοῦ ἄ ν θ ρ α κ ο ς, τοῦ σ ἰ δ ἦ ρ ο υ, κατόπιν δὲ τοῦ πετρελαίου καὶ τῆς χημείας, τὸ φαινόμενον τοῦτο, λέγομεν, τῆς καταδημαγωγίσεως μίαν ἀστικῆς τάξεως χωρὶς τοιαύτην τραστικήν ὁμάδα, εἶνε ἀναπότρεπτον νὰ παρουσιασθῇ ὑπὸ δευτέρῃ δημαγωγικῇ μορφῇ. Ἡ εἰς ὀλίγας χεῖρας συγκεντρωμένη δύναμις καὶ συνεπὸς καὶ «συνείδησις» τῆς ἀστικῆς τάξεως, τὴν ὁποίαν βλέπομεν ἀλλաχοῦ, ὑπὸ μορφήν τῆς τραστοκαρτελλικῆς ὁμάδος τῶν θεμελιωδῶν αὐτῶν βιομηχανιῶν, — παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχει. Οὕτω ἡ ἀστική μας τάξις παραπαίει, εἶνε π ο λ ἰ τ ἰ κ ὠ ς ἀνοργάνωτος, παρ' ὅλην τὴν μετὰ πολλῶν κόπων κατορθωθείσαν ἐπαγγελματικὴν τῆς ὁργάνωσιν, ἡ τα-

καὶ πολιτικὰ ζητήματα δὲν εἶνε ζητήματα φήγων, ἀλλὰ πραγματικῆς ὀλικῆς δυνάμεως, ἐνδὸς ἡ ἐκ τῆς τοῦ κοινοβουλίου, τὸ δὲ ἡ ἀστική τάξις τῆς ἀνοργάνωτης (ἡγεῖς ἐξεδηλώθη καὶ εἰς τὴν συνεργασίαν τῶν κομμάτων τῆς μετὰ τῶν σοσιαλδημοκρατῶν ἐν τῇ κυβερνήσει, ἀφῆσε τοὺς τελευταίους νὰ κυβερνήσουν, — τοῦτο εἶνε ἀρκετὴ ἀπόδειξις, διὲν ἡ ἀνὰ δυνάμει μὲν νὰ κρατήσουν τὸ ἐσωτερικὸν status quo τοῦ πολιτεύματος καὶ τῆς πολιτικῆς στιγμῆς καὶ δι, συνεπῶς, δὲν τὴν ἐξήμουν ζωτικῶς, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀστική τάξις ἔχει πάντοτε ὅλα τὰ μέσα (ἐξοικονομολογικὰ ἴσως, ἀλλὰ δὲν σημαίνει), διὰ νὰ τοὺς ἀνατρέψῃ. Ἡ λεγόμενη «δημοκρατία» — πολιτεία προσωρινῆς ἀναγωγῆς, νόθον, πάντοτε σκιδωμένη, ἀεὶ ποτὲ ἡ ἀξίωσις τῶν ἀδυνάτων ἐκ τῆς ἐξουσίας καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν δυνατῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ — ὑπῆρξεν, εἰδικῶς ἐν Γερμανίᾳ, ἡ κοινὴ φόρμουλα δύο ἀντιθέτων ἀδυναμιῶν: τῆς ἀστικῆς τάξεως καὶ τῆς ἐργατικῆς, ἀμφοτέρων ἀνικάνων νὰ ἐπικρατήσουν ἀπολύτως ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης.

6) Ἀπαρτιτώσεις κατὰ μέγα μέρος τὰς κοινωνικάς «τάξεις» ἐφ' ὅν στηρίζονται ἀπαντες οἱ δημαγωγοὶ, καὶ περὶ τῶν ὁποίων κάμνω ἐκτενέστερον λόγον εἰς τὴν μελέτην μου «Κριτικὴ τῆς Κοινῆς Γνώμης».

ἐκτικῆς τῆς «συνείδησις» εἶνε, κατὰ μέγα μέρος, προαστική καὶ ἡ δύναμις τῆς οἰεσασμένης. Αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἐλληνικὴ ἀστική τάξις δὲν ἔχει ἰδικόν της κόμμα, καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος (ἐπειδὴ τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μετὰ ἄλλας παρ' ἡμῖν τάξεις), διὰ τὸν ὁποῖον τὰ κόμματα εἶνε προσωπικά. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὸ σύστημα τῶν ἀλληλοσυγκρουομένων ἀντιφάσεων παντὸς παρ' ἡμῖν «ἀστικοῦ» κόμματος. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν καταδημαγωγίαν τῆς ἀστικῆς τάξεως, ἡ ὁποία πρόκειται νὰ πειθῇ ὅτι ὁ ἴδιος ἔχει ἰδικόν της κόμμα. Τοῦτο ἐξηγεῖ (ὡς ἔγραφα καὶ εἰς τὸ 10ον τεῦχος τῆς «Ἐργασίας»), τὴν εὐρείαν χρῆσιν τῆς κεντρικῆς δημαγωγικῆς λέξεως «λαός».

Τῆς ἐνδοαστικῆς αὐτῆς ἀναρχίας, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως κεφαλῆς, τούτεστι μίαν ἡγετρίαν ἀστικῆς ὁμάδος, ὑπάρχουν ἀπειρα συμπτώματα. Ἄλλ' ὡς κτυπητότερα παραδείγματα θὰ ἡμποροῦσαν νὰ χρησιμεύουν αἱ διεθνεῖς ἐργατικαὶ συμπάσεις, ἡ ἐσωτερικὴ ἐργατικὴ νομοθεσία, ἡ φιλειρηνικὴ μας πολιτικὴ: Τὰς πρώτας ὑπογράφωμεν ὡς ἀστικὸν κράτος, ἐκόντες ἄκοντες, ἐξαναγκάζομενοι ὑπὸ τῆς προχωρημένης ἡγετρίας ὁμάδος τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀστικῆς τάξεως καὶ τῆς ἐργατικῆς — καὶ φυσικὰ, δὲν τηροῦμεν. Τὸς ἐργατικούς νόμους ἐνομοθετήσαμεν ἐπὶ τοῦ χάρτου, πρὸς δημαγωγικὴν κατανάλωσιν — καὶ φυσικὰ, δὲν τηροῦμεν. Τὴν φιλειρηνικὴν μας δὲ πολιτικὴν κάμνομεν: α) ὅχι διότι μία μερὶς τῆς οἰκονομίας μας καὶ ἀκολούθως τῆς ἀστικῆς μας τάξεως ἔχει τραστοκαρτελλικῶς ἐνωθῇ μετὰ καμμίαν ἄλλην ἑτεροεθνικὴν γειτονικὴν τοιαύτην β) οὐτε διότι φοβούμεθα μήπως διαταράζομεν τὸ status quo τῶν ἐξωτερικῶν μας ἀγορῶν γ) οὐτε διότι φοβούμεθα τὴν ἀντιδρασίν τῆς ἀσθενούς ἐργατικῆς μας τάξεως ἡ τοῦ ἐσωτερικοῦ μολοσεικισμοῦ, οὐτε τέλος δι' ἄλλον λόγον (διὰ νὰ παραλείψωμεν ἐντελῶς τὰς συνήθεις, κατὰ κόρον ἐπαναλαμβανόμενας, ἀνθρωπιστικὰς φρασσεολογίας ἀγαθῶν καθηγητῶν ἢ πολιτικῶν κλόουν), ἀλλ' ἀπλοῦστατα διότι ἡ φιλειρηνικὴ πολιτικὴ μᾶς ἐ π ἰ β ἰ ἄ λ ε τ α ἰ ε τ ὠ ν ἄ ν ω, ὑπὸ τῆς Κ. τ. Ε., ἥτοι ὑπὸ τῆς τραστοκαρτελλικῆς ὁμάδος τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀστικῆς τάξεως. (Τὸ δὲ δὲ κ. Βενιζέλος ἐφάνη εἰς τοῦτο ὁ ὀξυδερκέστερος ἐκ τῶν ἀστικῶν πολιτικῶν μας, δὲν ἀλλάζει τίποτε ἀπὸ τοὺς ἀντικειμενικοὺς λόγους τῆς φιλειρηνικῆς πολιτικῆς ἀπλοῦστατα ρίπτει ἕνα ἐπὶ πλέον φῶς εἰς τὴν μετὰ νικητῶν σκοῦ-

φον τελευταίως παρουσιασθεῖσαν «φιλοπόλεμον» δημαγωγίαν τοῦ κ. Ζαβιτζιάνου).

Ποῦ λοιπὸν «βαίνομεν»; (τρόπος τοῦ λέγειν, διότι στεκόμεθα ἀπλῶς). Ἐπειδὴ ἡ καθυστερημένη ἀστική τάξις (καὶ δι' εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου κυβερνᾷ, ἡ τοῦλάχιστον, πάντοτε, προσπαθεῖ νὰ κυβερνήσῃ), ἔχει τὴν ἴδιαν ἀκριβὲς μανταλιτὲ μετὰ τὰ ἄκτατον αὐτὸ συνονθύλευμα προλήψεως, ἀκρισίας καὶ ἀβουλίας, ποὺ λέγεται μικροαστικὴ τάξις, εἰς τὸ ὅποιον, ψ ἡ φ ο φ ο ρ ἰ κ ὠ ς τοῦλάχιστον καὶ κατὰ σ β α σ τ ὶ ο ν ποσοστὸν ψ υ χ ὀ λ ο γ ἰ κ ὠ ς, ἐστηρίχθησαν ἀνέκαθεν πάντα τὰ παρ' ἡμῖν «ἀστικά» κόμματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐλπίδων, φυσικὰ ἔκαστον δι' ἑαυτὸ, εἰς μίαν πλατεῖαν βάσιν ψηφοφόρων. Καὶ ἂν μὲν ἐγίνετο τοῦτο αὐστηρῶς, θὰ εἴχομεν, σ τ α τ ἰ κ ὠ ς τοῦλάχιστον, ἕνα πραγματικὸν ἀστικὸν κόμμα, ἔστω καὶ τῆς καθυστερημένης βαθμίδος τῆς

ἐλληνικῆς ἀστικῆς τάξεως, φορτωμένον μετὰ ὅλας τὰς ἐσωτερικὰς τῆς ἀντιφάσεις· κόμμα ἀντίθετον κυρίως πρὸς τὸ «Ἀγροτικὸν καὶ Ἐργατικόν», (ἐὰν καὶ τοῦτο ἐφήρμοζεν αὐστηρῶς τὸ πρόγραμμα του). Ἀλλὰ, ὡς ἀποδεικνύουν εἰς ἐπίμετρον καὶ αἱ ἀντιφάσεις τοῦ κ. Ζαβιτζιάνου, οὐτε τοῦτο πρόκειται νὰ γίνῃ. . . . Τὸν ἀντίον ἀπαντᾷ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος κόμματα συλλήβδην, καθὼς καὶ ἡ λέξις «Προοδευτικὴ Ἐνωσις» ἔδωκεν ἀρκετὰ ἐμπειρικά δείγματα — τῶν ὁποίων, ἄλλωστε, κοινωνιολογικῶς, δὲν εἴχομεν καὶ ἀπόλυτον ἀνάγκην, διὰ νὰ προβλέψωμεν ὅσον μᾶς ἐπιτρέπει ἡ ἐπιστημονικὴ πολιτικὴ σκέψις, — ὅτι θὰ ἐπιδιώξουν, ὡς ἀντιπολίτευσις ἢ ὡς κυβερνήσις, κατὰ τὸ παλαιὸν «ἀνορθωτικόν» σύστημα τοῦ κ. Βενιζέλου, νὰ εὐχαριστήσουν ὁλόκληρον τὸν «λαόν». . . . Ὅποτε θὰ ἀπευθυνθῇ καὶ πάλιν θερμὸς ἀποχαιρετισμὸς πρὸς τὰς τυχόν διὰ λέξεων τοῦλάχιστον κηρυχθεῖσας «ἀρχάς». Ὅποτε θὰ ἔχωμεν καὶ πάλιν κόμματα προσωπικά. Ὅποτε ἡ ἀστική τάξις θὰ εἶνε ἡ καταδημαγωγούμενη (7).

Δὲν θὰ ἡδύνατο δὲ κανεὶς ν' ἀντιτάξῃ, ὅτι εἰς ὅλας τὰς χώρας ἔλα τὰ κόμματα ἀνεξαιρέτως προσπαθοῦν, — δημαγωγικῶς τοῦλάχιστον — νὰ ἐκπροσωπήσουν ὁλόκληρον τὸν «λαόν», καὶ ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε ἴδιον χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς ταξικῆς τυπολογίας ἢ γενικῶς τῆς τῶν καθυστερημένων χωρῶν. Ἡ σπουδαία διαφορά ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι οὐδέποτε, ἐν τοῦτοις, κόμμα ταξικὸν δὲν φθάνει ἄλλοι μὲχρι τοῦ σημείου, νὰ λαμβάνῃ συγχρόνως, ἢ ἐναλλάξ καὶ ἀλληλοδιαδόχως, στάσιν ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς αὐτῆς τάξεως, χωρὶς καμμίαν λογικὴν συνοχήν καὶ καμμίαν προγραμματικὴν συνέπειαν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς, ἢ «Χ.Α.Ν.» ἀποβλέπει εἰς τὴν ἡθικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς ἑλλήν. νεότητος.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀθλητικὴν ἐπίδοσιν τῶν νέων δὲν ὑστέρησεν ἡ «Χ.Α.Ν.» Ἀθληλαγμένη ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν ἐπιδόσεων καταγίνεται εἰς τὴν πραγματικὴν σωματικὴν τῶν διάπλυν. Διὰ τοῦτο οἱ πρωτεργαταὶ τῆς «Χ.Α.Ν.» διὰ τοῦ ἔργου τῶν εἶνε ἄξιοι τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ κ. Ἀλεβιζάτος ἐμελέτησε μετὰ προσοχῆς τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Μακκᾶ, ἰδίως δὲ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πραγματεύεται τὴν μέχρι τοῦδε ἀδιαφορίαν τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ κράτους.

Ἐὐτυχῶς, παρατηρεῖ, σήμερον δὲν βλέπομεν πλέον τὴν ἴδιαν ἀδιαφορίαν ἀπέναντι τῶν προσπαθειῶν τῆς νεολαίας μας.

Μετὰ τὸν πόλεμον αἱ προσπάθειαι αὐταὶ ἐτονόθησαν, τὸσον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὅσον καὶ παρ' ἡμῖν, πάντως ὀλιγότερον παρ' ἡμῖν. Δυνάμεθα ὅμως νὰ καυχώμεθα ὅτι εἰμεθα οἱ πρῶτοι εἰς τὰ Βαλκάνια ἀπὸ ἀτόψεως τὸν ὅπως τῆς νεανικῆς προσπάθειας.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ὀφείλεται, τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν. Τὸ Κράτος δὲν ἔλαβεν εἰδικὴν καὶ ἀνταξίαν του μέριμναν, ὡς συμβαίνει εἰς ἄλλα κράτη, καὶ ἡ κοινωνία οὐδέποτε ἐνδεδιέφθη παρὰ μόνον δι' ἐντυπωσιακὰ ἐμφανίσαις τῆς νεολαίας.

Καὶ ἤδη ἂς εἰσέλθωμεν εἰς τὸ κύριον θέμα: τὸ τῆς συγκορτήσεως τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας τῶν νέων τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ζήτημα τοῦτο παρουσιάζει σοβαρὰς δυσχερείας. Πρῶτον, θὰ ἔπρεπε νὰ προηγηθῇ ἡ εἰς ὁμοσπονδίας διοργανώσις εἰδικῶς ἐκάστου κλάδου (ἀθλητικοῦ, ποδο-

Ε. ΛΕΜΠΕΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ

Η ΣΥΣΣΩΜΑΤΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΕΥΡΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Ἡ γνώμη τοῦ κ. Ἀμύλκας Ἀλεβιζάτου, Γεν. Γραμματέως τῆς Χ. Α. Ν.

Ὁ κ. Ἀμύλκας Ἀλεβιζάτος, εἰς τὴν πρώτῃν γραμμὴν τῶν ὑπὲρ τῆς νεότητος ἀγωνισθέντων, εἶνε βαθύτατος μελετητῆς τῆς ψυχῆς τῆς ἐλληνικῆς νεολαίας.

Ὁς Γεν. Γραμματεὺς τῆς «Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος Νέων» τυγχάνει καὶ εἰς τῶν πρώτων ἱδρυτῶν αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι.

Μετὰ πρόγραμμα εὐρὺ συνάμα καὶ πρακτικόν, διεπόμενον ἀπὸ ἀρχὰς πραγματικὰ δημοκρατικὰ καὶ φιλελευθέρως καθ' ὃ προερχομένη ἀπὸ ὁργανωτὰς Ἀμερικανούς, ἡ «Χ.Α.Ν.» προσέφερεν ὑπηρεσίας ἀνεκτιμήτους καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ προσφέρῃ πρὸς τὴν ἐλληνικὴν νεολαίαν, τοὺς ἐφ' ἑβδούμους, τοὺς παῖδας ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐργαζομένους καὶ εἰς μεγάλην ἀκόμῃ ἡλικίαν.

Συντηροῦσα εἰδικὸν τμήμα παιδικῶν καὶ ἐφηβικῶν μετὰ τῶν νεοτερικῶν σχολῶν τῆς, ἡ «Χ.Α.Ν.» ἀποβλέπει εἰς τὴν ἡθικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς ἑλλήν. νεότητος.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀθλητικὴν ἐπίδοσιν τῶν νέων δὲν ὑστέρησεν ἡ «Χ.Α.Ν.» Ἀθληλαγμένη ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν ἐπιδόσεων καταγίνεται εἰς τὴν πραγματικὴν σωματικὴν τῶν διάπλυν. Διὰ τοῦτο οἱ πρωτεργαταὶ τῆς «Χ.Α.Ν.» διὰ τοῦ ἔργου τῶν εἶνε ἄξιοι τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ κ. Ἀλεβιζάτος ἐμελέτησε μετὰ προσοχῆς τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Μακκᾶ, ἰδίως δὲ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πραγματεύεται τὴν μέχρι τοῦδε ἀδιαφορίαν τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ κράτους.

Ἐὐτυχῶς, παρατηρεῖ, σήμερον δὲν βλέπομεν πλέον τὴν ἴδιαν ἀδιαφορίαν ἀπέναντι τῶν προσπαθειῶν τῆς νεολαίας μας. Μετὰ τὸν πόλεμον αἱ προσπάθειαι αὐταὶ ἐτονόθησαν, τὸσον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὅσον καὶ παρ' ἡμῖν, πάντως ὀλιγότερον παρ' ἡμῖν. Δυνάμεθα ὅμως νὰ καυχώμεθα ὅτι εἰμεθα οἱ πρῶτοι εἰς τὰ Βαλκάνια ἀπὸ ἀτόψεως τὸν ὅπως τῆς νεανικῆς προσπάθειας.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ὀφείλεται, τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν. Τὸ Κράτος δὲν ἔλαβεν εἰδικὴν καὶ ἀνταξίαν του μέριμναν, ὡς συμβαίνει εἰς ἄλλα κράτη, καὶ ἡ κοινωνία οὐδέποτε ἐνδεδιέφθη παρὰ μόνον δι' ἐντυπωσιακὰ ἐμφανίσαις τῆς νεολαίας.

Καὶ ἤδη ἂς εἰσέλθωμεν εἰς τὸ κύριον θέμα: τὸ τῆς συγκορτήσεως τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας τῶν νέων τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ζήτημα τοῦτο παρουσιάζει σοβαρὰς δυσχερείας. Πρῶτον, θὰ ἔπρεπε νὰ προηγηθῇ ἡ εἰς ὁμοσπονδίας διοργανώσις εἰδικῶς ἐκάστου κλάδου (ἀθλητικοῦ, ποδο-

σφαιρικοῦ, κοινωνικοῦ, πολιτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ). Ἀλλὰ καὶ πάλιν δύσκολος θὰ ἦτο ἡ διοργάνωσις τῆς Γεν. Συνομοσπονδίας, δεδομένου ὅτι διὰ τῆς συνενώσεως εἰς μίαν ὁργάνωσιν ὅλων τῶν μετὰ διαφόρους κατευθύνσεις ὁργανισμῶν, θὰ ὑπῆρχε φόβος νὰ κλονισθῶν σοβαρῶς τὰ θεμέλια τῶν εἰδικῶν ὁργανώσεων, αἱ ὁποῖαι ἀκόμῃ προσφάτως ἱδρύθησαν καὶ τώρα μόλις ἀναπτύσσονται.

Μετὰ τοῦτο ὅμως δὲν θέλω νὰ εἶπω ὅτι εἶνε καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀδύνατος ἡ σύμπηξις τῆς ὁργάνωσεως ἐπιμένον ἀπλῶς ὅτι διὰ νὰ φθάσωμεν ἕως ἐκεῖ πρὲς νὰ τὸν ὡσωμεν πρῶτον τὰς εἰδικὰς ὁργανώσεις.

Καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀρχὴ πρὸς τὴν μελλοντικὴν ταύτην γενικὴν ὁργάνωσιν, θεωρεῖ ἀπαραίτητον τὴν σύμπηξιν ἐν πρώτοις ἐπιτροπῆς ἐξ ἀντιπροσώπων ἐκάστης εἰδικῆς ὁργάνωσεως, ἡ ὁποία ἐπιτροπὴ σκοπὸν θὰ εἴη νὰ μελετήσῃ πρῶτον τὴν κατάστασιν τῶν εἰδικῶν ὁργανώσεων κατὰ σκοποῦς, καὶ δευτέρον νὰ τὸν ὡσῇ τὸ φρόνημα τῶν νέων καὶ νὰ ἐγείρῃ ἀπὸλυτον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτε Κράτους καὶ τῆς κοινῆς γνώμης.

Ἐκ παραλλήλου, φυσικὸν θὰ ἦτο νὰ προκύβῃ καὶ μίαν αὐτόματος συνεργασίαν τεινύσαν εἰς τὴν καλλιτέραν ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ ἐκάστης ὁργάνωσεως, εἰς τὸν ὅσον ὡς τὰς ἐλλείψεις τῆς μίαν νὰ συμπληρῶν ἄλλη, ὥστε ἡ μόρφωσις τοῦ νέου νὰ εἶνε ἀρτιωτάτη.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ κ. Ἀλεβιζάτος παρατηρεῖ ὅτι εἰς μίαν τοιαύτην συνεργασίαν δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παροραθοῦν αἱ θρησκευτικαὶ καὶ αἱ πολιτικαὶ ὁγνώσεις.

Ἀποφασίζεται μετὰ συμπαθείας διὰ τὴν ἰδέαν τῆς συστάσεως ἰδιοῦ δημοσιογραφικοῦ ὁργανοῦ τῆς νεολαίας τὸ ὅποιον θὰ ἡδύνατο νὰ προπαγανδίσῃ ἀποτελεσματικώτερον μετὰ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ πλυσίον τοῦ Κράτους ὑπὲρ τῆς προσπάθειας διὰ τὴν ἀναπτύξιν καὶ τὴν πρόσδον τῆς νεολαίας.

Ἡ γνώμη τοῦ κ. Κοτζιᾶ Προέδρου τῆς «Ποδοσφαιρικῆς Ὀμοσπονδίας».

Μεταξὺ τῶν κυριωτέρων ὁργανώσεων τῆς νεολαίας συγκαταλέγεται καὶ ἡ «Ποδοσφαιρικὴ Ὀμοσπονδία» τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὴν γνωστότατην ἀνὰ τὰ Πανελλήνιον δράσιν.

Ἄλλως τε τὸ ποδόσφαιρον εἶνε ἐν Ἑλλάδι τὸ μοναδικὸν σπορὶ τὸ ὁποῖον προσελκύει ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις.

Ὁ ἴδιος ὁ κ. Βενιζέλος ἰδιαιτέρως ἐτόνισεν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ὑπὲρ τοῦ ποδο-

σφαίρου, χαρακτηρίσας αὐτὸ, εἰς εἰδικὴν συνέντευξιν πέρυσι, ἐν Μπανιόλ τῆς Γαλλίας, ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν σπορὶ ἁρμονικῆς ἀναπτύξεως σώματος καὶ ψυχῆς, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπιτυγχάνεται ὅχι μόνον ἡ ἀνάπτυξις τῶν μελῶν τοῦ σώματος ἀλλὰ καὶ τοῦ ὁμαδικοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὁμαδικῆς συνεργασίας, ἥτις τόσον σπανία τυγχάνει δυστυχῶς ἐν Ἑλλάδι.

Καὶ τίθεται τὸ ἐρώτημα: Ἐκαμε ἡ «Ποδοσφαιρικὴ Ὀμοσπονδία» ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπεβάλλετο νὰ κάμῃ εἰς παρομοίας περιστάσεις, καὶ ἐπέτυχεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἐπιτύχῃ ἀπὸ μίαν πανελλήνιον ποδοσφαιρικὴν ροπήν;

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον, δὲν δυνάμεθα νὰ τῆς καταλογίσωμεν ἀδράνειαν, ὀφειλομένη μάλιστα νὰ ἐξάρωμεν τὴν δράσιν τοῦ προέδρου αὐτῆς κ. Κοτζιᾶ, δείξαντος ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ ποδοσφαίρου καὶ ἐργασθέντος ἐκθύμως διὰ τὴν προαγωγὴν αὐτοῦ. Ἐπὶ τοῦ δευτέρου ὅμως σημείου δὲν ν' ἀπαντήσωμεν, ἴσως, μᾶλλον ἀποφατικῶς, μετὰ τὴν διαφορὰν διὲν δὲν δυνάμεθα νὰ καταλογίσωμεν σοβαρὰς εὐθύνας εἰς τὴν Ὀμοσπονδίαν ὡς ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν τὰς ὁποίας διήλθε τὸ ποδόσφαιρον ἐπὶ μακρὰν μερίδον καὶ τῆς μὴ ἀποδόσεως εἰσέτι τῶν καρπῶν τῆς πρὸς τὸ ποδόσφαιρον ροπῆς.

Εὐτυχῶς ὅτι σήμερον οἱ ἱδρυνοὶ τῆς ποδοσφαίρου κατενόησαν τὴν ἀνάγκην τῆς συνεργασίας καὶ ἔτειναν πρὸ πολλοῦ χεῖρα συμφιλώσεως ἡ ὁποία θὰ ὀδηγήσῃ ἀσφαλῶς τὸ ποδόσφαιρον εἰς μεγάλην ἀκμήν.

Διδόμεν ἡδὴ τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Κοτζιᾶ, ἐκθέτοντα τὰς ἀντιλήψεις του ἐπὶ τῆς μελετωμένης συνεργασίας ὅλων τῶν ὁργανώσεων τῆς νεολαίας.

Κατ' ἀρχήν, λέγει, πρὲς νὰ γνωρίζωμεν τί ζητοῦμεν. Ζητοῦμεν νὰ συνενώσωμεν ὅλας τὰς ὁργανώσεις — ὁμοσπονδίας τῶν νέων εἰς μίαν Γεν. Συνομοσπονδίαν; Ἡ ἰδέα εἶναι ἀρίστη καὶ ἀξία παντὸς ἐπαίνου. Ἀλλ' εἰς τὴν πρᾶξιν θὰ συναντήσωμεν δυσχερείας, ἀνυπερβλήτους πρὸς τὸ παρόν.

Διὰ νὰ ὁργανωθῇ Γεν. Συνομοσπονδία προϋποτίθεται ὅτι τὰ ὑπάρχοντα ἤδη σωματεία εἶναι ὁργανωμένα εἰς ὁμοσπονδίας καὶ συνομοσπονδίας. Μετὰ λύτης μας ὅμως βλέπομεν ὅτι ἀκόμῃ καλὰ καλὰ δὲν δυνάμεθα οὐτε τ

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ κατ' αὐτάς νά συζητηθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέν σχέδιον νόμου «περὶ κινηματογράφων».

Ἡ καθιερούμενη παρ' ἡμῖν, ἔστω καὶ ἀργά, διὰ τοῦ σχεδίου τούτου ἀρχὴ τῆς νομοθετικῆς τακτοποιήσεως τῶν ζητημάτων τῶν ἀφορώντων τὴν λειτουργίαν, τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ὑγιεινὴν τῶν κινηματογραφικῶν αἰθουσῶν, ἰδιαίτερος ὅμως τοῦ προληπτικοῦ ἐλέγχου τῶν ὑπὸ προβολὴν ταινιῶν, πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ὡς ἀποτελοῦσα ἀξιόλογον ἐκδηλώσιν φωτισμένης κοινωνικῆς ὑγιεινῆς εἰς ἕν ἀπὸ τὰ γενικωτάτου ἐνδιαφέροντος προβλήματα καὶ ὡς ἀνακόπτιον τὴν ἐξάπλωσιν ἐνὸς κακοῦ τὸ ὁποῖον ἀναμφισβήτητως ἤρριξε νὰ ἔχη ὁλεθριὸν ἀντίκτυπον εἰς τὸ ἦθος καὶ τὴν διανοητικότητα ὧν ἀνεξαρτέτως τῶν κοινωνικῶν μᾶς στρωμάτων.

Διὰ νὰ νοηθῇ ἡ σημασία τοῦ νομοσχεδίου ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ ὅτι δι' αὐτοῦ σκοπεῖται νὰ τεθῇ φραγμὸς εἰς τὴν προβολὴν ἀκαταλλήλων διὰ τὴν ἑλληνικὴν νεότητα κινηματογραφικῶν ταινιῶν καὶ νὰ προστατευθῇ ἡ παιδικὴ καὶ ἐφηβικὴ ἡλικία ὑπὸ τὴν ἐπὶ τῆς τῶν δηλητηριωδῶν θελήτρων τῆς δόθους.

Παρά τὸν εὐλογὸν ὅμως ἐνθουσιασμόν τὸν ὁποῖον προκαλεῖ ἡ γενομένη ἀρχή, ἕν ἄπλοον βλέμμα ἐπὶ τῆς ὅλης οικονομίας τὰς διατάξεις τούτῳ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου πείθει ὅτι κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ ἐνεφιλοχώρησαν παραλείψεις καὶ ἀτέλειαι, αἵτινες ἐπιβάλλεται νὰ διορθωθῶν ἵνα μὴ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν δημιουργηθῶν λυπηρὰ κατὰ τὰς ἐφαρμήσεις ἡ διαπιστωθῶν κενὰ τὰ ὁποῖα θὰ καταστήσουν τὸν νόμον ἀνεφάρμοστον.

Προτοῦ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν κριτικὴν ἀνασκόπῃσιν τῶν καθ' ἑκάστον ἀρθρῶν τοῦ νομοσχεδίου, θὰ ἠθέλαμεν νὰ δώσωμεν ἐν εἰδῇ εἰσαγωγῆς μίαν ἀνάλυσιν τῆς θέσεως ὑφ' ἣν παρουσιάζεται σήμερον τὸ ζήτημα τοῦ ἐλέγχου τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν διὰ νὰ καταδειχθῶν οἱ σκοποὶ τοὺς ὁποῖους ἐπιδιώκει ὁ σύγχρονος νομοθέτης καὶ τὰ κριτήρια ἐξ ὧν οὗτος δὲ ὁρμηθῇ εἰς τὰς προτιμηθευμένους λύσεις.

Ἡ εἰκὼν, καὶ μάλιστα ἡ κινουμένη, ὅταν συνοδεύεται ἀπὸ ἀνάλογον μουσικὴν ὑπόκρουσιν, ἔχει μοναδικὴν δύναμιν ὑποβολῆς. Τὸ ἡμίφως τῶν αἰθουσῶν ὅπου κανεὶς αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τὸν ἐν ταῖς μεμονωμένον ἀλλὰ καὶ ἡνωμένον εἰς σιωπηλὴν ἐπικοινωνίαν.

πεῖραμα ἐπέτυχε πραγματικῶς.

«Διὰ τὴν πραγματοποιήσιν πάλιν τῆς ἀπὸ νεαρῶν τῆς ἡλικίας ἐπανάστασεως ταύτης δὲν χρειάζεται νὰ γίνῃ ἀμέσως μία Γεν. Συνομοσπονδία, ἀλλὰ νὰ σχηματισθῇ ἕνας πυρὴν ἀπὸ 5—10 ἀνθρώπων, ἀνὰ ἕνα ἐξ ἐκάστης ὁργανώσεως μεγάλῃς, ὅχι ὡς ἐμπροσθέν τοῦ πάντος ἀλλ' ὡς ἀτόμου. ὁ ὁποῖος πυρὴν θὰ μελετῇ τὴν ἀσθένειαν, θὰ εὕρῃ τὰ φάρμακα καὶ θὰ ἐφαρμόσῃ τὴν θεραπευτικὴν.

«Ὅλη ὁμῶς αὕτῃ ἡ ἐργασία δὲν θὰ εἴναι διὰ σήμερον ἀλλὰ δι' αὔριον, δι' αὔριον. Οὕτω μόνον ἐγὼ θεωρῶ τὴν ἰδεάν πραγματοποιήσιμον.

«Τώρα βέβαια θὰ μ' ἐρωτήσετε: Καὶ

αν πρὸς τὸ μᾶλλον ἐτερόκλητον κοινόν, δημιουργεῖ ἀτομικὰς καὶ ὁμαδικὰς ψυχολογικὰς καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ λάβουν τὰς πλεονεξίας παραδόξους κατευθύνσεις, κατὰ λόγον ἀφ' ἐνὸς τῆς προσωπικότητος τοῦ θεατοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ τρόπου ἐμφανίσεως καὶ τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐξελίσσεται ἡ ὑπόθεσις τοῦ προβολομένου ἔργου. Ἡ διάρκεια τῶν δημιουργουμένων ἐντυπώσεων καὶ συγκινήσεων εἶναι τοιαύτη ὥστε, κατὰ τὸν διακεκριμένον Βέλγον ψυχίατρον Μ. Rouinoy, πράξεις διαπραχθεῖσαι ἔτη ὀλόκληρα ἀπὸ τῆς παραστάσεως μίας ταινίας νὰ εὐρίσκουν τὴν ἀμεσον ἐξήγησιν τῶν εἰς τὴν παρωχημένην ἐπιδράσιν τῆς ταινίας ταύτης. Ἡ ἐντύπωσις τῆς εἰκόνος ἡ ὁποία βαθμιαίως ἐξηφανίσθη ἀπὸ τὸν φωτεινὸν κύκλον τῆς συνειδήσεως, διατηρεῖ ἀμείωτον τὴν ζωηρότητά της εἰς τὸ ὑποσυνειδητόν καὶ ἐπανερχεται κυρίαρχος τοῦ θυμικοῦ ὅταν εὐνοϊκαὶ περιστάσεις χαλαρώσουν τὸν ἔλεγχον τὸν ὁποῖον ἀσκεῖ ἡ συνείδησις ἐπὶ τῶν ἐπιθυμιῶν τὰς ὁποίας ἔχει ἥδη ἀπωθήσθαι.

Ὡς ὄργανον διδασκαλίας καὶ προπαγάνδος ὁ κινηματογράφος εἶναι ἀπαράμιλλος διότι ἐπιτυγχάνει ἐκεῖνον τὸ ὁποῖον κάθε διδασκαλία ἐπιδιώκει, τὴν βοήθειαν τοιούτων ἐγγράφων τῶν θεμάτων της εἰς τὴν μνήμην ἐκείνων πρὸς τοὺς ὁποῖους ἀπευθύνεται.

Ἐξ ἄλλου ἡ προβολὴ μίας ταινίας, εἴτε καθ' ἑαυτὴν εἴτε ἐν συνδυασμῷ πρὸς τοὺς συνδυασμοὺς τῶν κινηματοθεάτρων, προκαλεῖ σπουδαίας ψυχικὰς ἀλλοιώσεις ἐπὶ πλείστον ἀτόμων λεπτοῦ νευρικοῦ συστήματος ἢ ἐπιρρεπῶν εἰς νευρικὰς διαταραχάς.

Εἶναι συνεπὲς προφανῆς ἡ τεραστία σπουδαίτης τὴν ὁποῖαν ἀπέκτησεν ὁ κινηματογράφος καὶ εὐλόγος ἡ ἐπέμβασις τοῦ νομοθέτου ἵνα ἐνισχύσῃ τὰ εὐεργετικά αὐτοῦ ἀποτελέσματα, καταπολεμήσῃ δὲ τὰς νοσηρὰς τοῦ υπερβολῆς. Τὸ δραστηκώτερον πρὸς τοῦτο μέσον εἶναι ὁ προληπτικὸς ἔλεγχος τῶν μελλουσῶν πρὸς προβληθῶν ἐνώπιον τοῦ κοινῶ ταινιῶν.

Τὸ ζήτημα ὅμως τοῦ προληπτικοῦ ἐλέγχου παρουσιάζει πλείστοις πλεονεξίας καὶ μεγάλας δυσκολίας πραγματοποιήσεως. Ὁ κινηματογράφος εἶναι τόσοον βιομηχανία ὅσον καὶ τέχνη. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἀμφότεροι οἱ κλάδοι οὗτοι τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος διὰ νὰ ἀναπτυχθῶν πρέπει νὰ ζήσουν εἰς ἀτμόσφαιραν πλήρους ἐλευθερίας.

ποῖα εἶναι τὰ φάρμακα:

«Πολλὰ καὶ διάφορα, ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων θεωρῶ τὴν ἐκδοσὶν μεγάλῃς ἐφημερίδος, ἀποκλειστικῶς τῶν νέων, ἡ ὁποία θὰ ἐπιχειροῦσε τὴν ἐπανάστασιν ταύτην.

«Υπάρχουν ὅμως στρώματα νέων τὰ ὁποῖα δὲν διαβάζουν.

«Δι' αὐτὰ ὁ κινηματογράφος, ἡ διάλεξις, ἡ λέσχη, ὁ περιοδεύων ῥήτωρ κλπ. κλπ., θὰ εἶναι θαυμάσια μέσα μνήσεως καὶ προχωρήσεως πρὸς τὴν νέαν ἐπανάστασιν μᾶς. Αὐτὰ εἶχα νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸν κ. Μακκῶν καὶ τὴν παράκλησίν σας. Ἀλλ' ἂς ἐκθέσω καὶ οἱ ἄλλοι τὰς γνώμας των. Ἐγὼ πάντως τίθεμαι εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἐπανάστασεως προθύμως.»

Ὅπως κάθε βιομηχανία, ἡ βιομηχανία τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν ἀσκούμενη εἰς τὰ μεγάλῃ κράτη ἀπὸ ἰσχυροτάτους οικονομικοὺς ὁργανισμοὺς παρακωλύεται σημαντικῶς εἰς τὴν ἐξελίξιν της ὁσάκις τὸ κράτος ἐρχεται νὰ ἀσκήσῃ ἔλεγχον ἐπὶ τῆς παραγωγῆς της. Ὁ μόνος φυσικὸς τῆς ἔλεγχος εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ κοινῶ τὸ ὁποῖον δύναται μὲ τὴν στάσιν τὴν ὁποῖαν θὰ τηρῇ ἐναντί ἐκάστης ταινίας νὰ εὐνοῖ τὴν καλὴν παραγωγὴν καὶ νὰ καταδικάζῃ εἰς μαρasmus τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ὑπόπτων κινηματογραφικῶν κατασκευασμάτων.

Ἡ τέχνη ἐξ ἄλλου εἰς τὴν ὑψηλοτέραν αὐτῆς ἐννοίαν εἶναι πολὺ ἀγέρωχος δέσποινά ὥστε νὰ μὴ ἀνέχεται ἐπεμβάσεις εἰς τὴν περιοχὴν τῆς δράσεώς της. Ἡ κριτικὴ βεβαίως τῆς εἶναι ἀπαρτήτος, σπανίως ὅμως ἡ ἐπίσημος κριτικὴ εὐρέθῃ εἰς ἐγκαρδίους σχέσεις πρὸς τὴν καλῶς ἐννοουμένην τέχνην. (Τὶ θὰ ἔλεγεν ὁ κ. Μελάς ἂν τὸν ἐπληροφόρῳσαμεν ὅτι, κατὰ τὸ ἑλληνικὸν νομοσχέδιον, ἐπίσημοι τεχνοκρίται διορίζονται οἱ ἀστυνομικοὶ διευθυνταὶ Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης;) Ἐκ τῶν ἀπόψεων τούτων ὁρμώμενοι πλείστοι εἰδικοί περὶ τοὺς κινηματογράφους ἀποκλείουν πάντα ἔλεγχον τοῦ κράτους ἐπὶ τῶν παραγομένων ταινιῶν. Ἡ ἐπιχειρηματολογία των δύναται νὰ συνοψισθῇ ὡς ἑξῆς:

Ἡ βιομηχανία παραγωγῆς κινηματ. ταινιῶν ἔχει νὰ ἀντιπαλαίῃ πρὸς μεγάλα οικονομικὰ καὶ τεχνικὰ ἐμπόδια καὶ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸ κράτος δι' ὁσάκων ἐπεμβάσεων νὰ παρακωλύσῃ τὴν ἀνάπτυξιν ἐνὸς σημαντικοῦ κλάδου τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς. Τὸ κοινόν εἶναι ὁ μόνος κατάλληλος κριτὴς τῆς καλλιτεχνικῆς ἀξίας τῶν ταινιῶν, ἡ μὲλλον καὶ κουνὸν ἔχει τὰς ταινίας πού τοῦ ἀξιῶνται. Ἡ ἡθικὴ, πρὸς προστασίαν τῆς ὁποίας θεσμοθετεῖται ὁ προληπτικὸς ἔλεγχος, εἶναι στοιχεῖον τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τῶν ἀτόμων, ποικίλλει κατ' ἐποχάς, τὰς εἰς καὶ χώρας, καὶ ὡς ἐκ τοῦ χαρακτηρὸς της τούτου διαφεύγει πᾶσαν κρατικοποίησιν. Εἶναι προτιμότερον νὰ ἀφεθῇ πλήρης ἐλευθερία εἰς τὴν προβολὴν ταινιῶν διότι ἔτσι διαπιστώνονται αἱ κριτικαὶ ἱκανότητες τοῦ μεγάλου κοινῶ καὶ μορφοῦται εὐρεῖα λαϊκὴ κινηματογραφικὴ συνείδησις, τὸ ἀλλάνθαστον αἰσθητήριον τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ τὸν καλλίτερον ταξιόβητον τῶν κινηματογραφικῶν ἀξιών. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θεραπεύεται καὶ τὸ συμφέρον τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἡ ἐννοία τῆς τέχνης. Ὁ προληπτικὸς ἔλεγχος ἐξ ἀντιθέτου, ὡς κατεδείχθη καὶ εἰς τὴν πρᾶξιν, ἀντὶ νὰ βοηθῇ τὴν δημιουργίαν μίας ἀνωτέρας ἡθικῆς δὲν προστατεύει συνήθως παρὰ ὑφισταμένους προλήψεις κακῆς μάλιστα μορφῆς. Εἰς αὐτὴν τὴν μεταπολεμικὴν Γερμανίαν, ὅπου ἡ κίνησις τῶν ἰδεῶν ἔχει καταστῆ ἐντονωτάτη καὶ γενικὴ καταβάλλεται προσπάθεια πρὸς ἀναθεώρησιν ὧν τῶν παλαιότερων ἀξιών, ὁ προληπτικὸς ἔλεγχος ἔθασσε νὰ περικλῇ ἀπὸ τὸ φιλμ τοῦ Eisenstein «Generalnie» μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰς ἐξῆς δύο σκηνάς: Εἰς τὴν πρώτῃν σκηνὴν μία γάτα διέρχεται πλαγίως ἀπὸ τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον ἀκούσθαι μία νυμφικὴ πομπή. Τὸ γεγονός συγκινεῖ τοὺς Γερμανοὺς κριτάς, διότι θεωρεῖται ὅτι τὸ πλάγιον πέρασμα τῆς γάτας φέρει τὴν δυστυχίαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν νεογνῶν καὶ ἀποτελεῖ προσβολὴν κατὰ τῆς ἱερότητος τοῦ γάμου! Εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν, ὅπου εἶναι μίσης λιτανείας ὁργανωθεῖσης

πρὸς κατάπαυσιν τῆς ἐπικρατοῦσης μεγάλης ξηρασίας ὁ σκηνοθέτης παρουσιάζει παρακολουθούντα ταύτην καὶ διψασμένα ζῶα διὰ νὰ τὴν καταστήσῃ μᾶλλον ἐντυπωτικὴν. Οἱ κριταὶ θεωροῦν τὴν παρουσίαν τῶν ζώων ὡς σκοποῦσαν τὴν γελοιοποίησιν τῆς λιτανείας καὶ περικόπτουν τὴν σκηνήν! Εἰς τὸ Lyne τῶν Ἦνωμ. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ὁ δῆμαρχος ἀπαγορεύει τὴν προβολὴν μίας ταινίας, μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι εἰς τὴν ταινίαν ταύτην ἐμφανίζονται γυναικες καπνίζουσαι!

Υπὸ τῶν προεκτεθεισῶν ἰδεῶν ἐμφορούμενος ὁ Dr W. Zinser προτείνει τὸν σχηματισμὸν μεγάλων ὁργανώσεων ἀπὸ φίλων τοῦ κινηματογράφου, αἱ ὁποῖαι μακρὰν ἀπὸ κάθε ἐπέμβασιν τοῦ κράτους καὶ πᾶσαν λογοκρισίαν θὰ ἀνελάμβανον νὰ διαπαιδαγωγήσουν τὸ κοινόν μὲ διαλέξεις καὶ ἐντυπα καὶ νὰ χειραγωγήσουν τὸ γούστον τῶν μεγάλων λαϊκῶν τάξεων πρὸς ἐξευγενισμόν καὶ διδασκτικὰ θεάματα.

Τὴν ἐπιχειρηματολογίαν ὅμως τῶν ὁπαδῶν τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας ἤτις δὲν εὐρίσκεται εἰς μεγάλῃν ἐπαφὴν πρὸς τὴν ζωτανὴν πραγματικότητα καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνικῆς ἀμύνης κατὰ τῶν ἐκ τοῦ κινηματογράφου υπερβολῶν καὶ κινδύνων, ἀντιμετωπίζει τελεσφόρος ἡ ἀποψις τῶν ὑπὲρ τοῦ συντεταγμένου κρατικοῦ ἐλέγχου τασσομένων ἤτις δύναται νὰ συνοψισθῇ ὡς ἑξῆς:

Ἡ διατήρησις τῆς ἡθικότητος ἐνὸς τόπου εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον εἶναι ζήτημα γενικωτάτου ἐνδιαφέροντος, πρὸ τοῦ ὁποῖου μὴ ὁργανωμένη κοινωνία δὲν δύναται νὰ σταθῇ ἀδιάφορος οὔτε νὰ ἀρεθῇ εἰς ἐπικινδύνους πειραματισμοὺς. Ἀνάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ κράτους νὰ λάβῃ πάντα τὰ κατάλληλα μέτρα διὰ τὴν διαφύλαξιν τοῦ γενικοῦ αὐτοῦ καλοῦ, δεδομένου ὅτι κατὰ πάγον οἱ ὁμολογίαν τὸ κοινόν τὸ συχνάζον εἰς τοὺς κινηματογράφους δὲν ἐπιβιβάζεται εἰς κριτικὰς ἀναλύσεις τῆς ἀξίας τῶν ταινιῶν — πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει συνήθως τὰς δυνάμεις του— ἀλλ' ὕφισταται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον παθητικῶς τὴν ἐπιδράσιν αὐτῶν. Τὸ κράτος μὲ τὰς σημερινὰς ἀντιλήψεις δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται μόνον εἰς τὴν καταστολὴν ἀλλὰ νὰ ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν πρόληψιν. Ὅσοι ἐντὸς τῶν φυλακῶν ἢ εἰς παντοειδῆ ἄστυα ἔχουν ἔλθῃ εἰς στενωπὸν ἐπαφὴν μὲ τὸν νεαρόν ἐγκληματικὸν πληθυσμὸν εἶναι εἰς θέσιν νὰ μάρτυρῶσιν περὶ τῆς πραγματικῆς καταστροφῆς τῆς ὁποίας ἔχει προκαλεσθῇ ὁ κινηματογράφος εἰς τοὺς νεαροὺς τροφίμους τῶν ἰδρυμάτων τούτων. Δὲν ὑπάρχει νεαρὸς διαρρήκτης, ἐκβιαστής ἢ ἀλήτης ὁ ὁποῖος νὰ μὴ ἔπηρε ἕνα καλὸ μάθημα ἐφηρμοσμένης ἐγκληματικῆς τακτικῆς, ἢ νὰ μὴ ἐξετέλεσε τὴν πρᾶξιν του ἵνα προσπορισθῇ χρήματα ὥστε νὰ φοιτᾷ εἰς κινηματογράφους. Τὸ κακὸν θὰ προελαμβάνετο ἀσφαλῶς εἰς μεγάλῃν κλίμακα ἐὰν ἐλειτούργει προληπτικὸς ἔλεγχος. Ὁ κινηματογράφος ἄλλως τε ἐκτὸς τῆς πλευρᾶς τῆς ἡθικῆς αὐτοῦ ἐπιδράσεως παρουσιάζει πλείστα ὅσα ζητήματα συνδεόμενα μὲ τὴν ὑγιεινὴν καὶ σωματικὴν ἀκεραιότητα τῶν θεατῶν τοῦ, πρὸς προστασίαν τῶν ὁποίων τὸ κράτος ὅχι μόνον δικαιούται ἀλλὰ καὶ ὑποχρεοῦται νὰ ἐπεμβαίνει.

Οἱ ἀνωτέρω λόγοι ὤθησαν τὰ περισσότερα πεπολιτισμένα κράτη νὰ καθιερώσουν ἀλληλοδιαδόχως τὸν προληπτικὸν ἔλεγχον, ἀλλὰ μὲν γενικόν, ἀλλὰ δὲ εἰδικόν πρὸς προστασίαν μό-

νον τῆς νεότητος.

Ὁ Ἕλλην νομοθέτης ἀποβλέπει διὰ τοῦ νομοσχεδίου νὰ προστατεύσῃ μόνον τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἀδιαφορῶν διὰ τοὺς ἐνθλίκους. Ἡ βάσις τῶν ὁποίων υἱοθετεῖ εἶναι κατακριτέα, θὰ ἦτο δὲ ἀσυγχώρητος, ἐὰν δὲν ἀνέκυπτε μία νομικὴ ἀμφισβήτησις περὶ τὴν δυνατότητα τοῦ γενικοῦ προληπτικοῦ ἐλέγχου, ἐκ τῆς ἀσφαδῶς διατυπώσεως τοῦ ἀρθρου 16 τοῦ Συντάγματος. Διὰ τοῦ ἀρθρου τούτου προστατεύεται ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου, ἀπαγορευομένης πάσης προληπτικῆς λογοκρισίας. Τὸ ἐδάφ. 4 τοῦ ἀρθρου 16 προσθέτει ὅτι «ἐξαιρητικῶς διὰ τοὺς κινηματογράφους δύναται νὰ ληφθῶν προληπτικὰ μέτρα πρὸς προστασίαν τῆς νεότητος».

Ἐκ τῆς τοιαύτης διατυπώσεως ἤχθησαν τινὲς εἰς τὴν ἐξ ἀντιδιαστολῆς ἀντίληψιν ὅτι ὁ κινηματογράφος εἶναι τύπος καὶ ὅτι ἡ προληπτικὴ λογοκρισία ἐπ' αὐτοῦ ἀποκλείεται ἐκ τοῦ Συντάγματος, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν πρόκειται περὶ προστασίας τῶν ἀνηλίκων.

Ἡ στενὴ ὅμως αὕτη νομικὴ ἐρμηνεία δὲν εἶναι ἡ ὀρθότερα. Ὁ κινηματογράφος, κατὰ νομολογίαν καταστάσαν ἤδη παγίαν εἰς ὅλα τὰ Κράτη, δὲν εἶναι τύπος ἀλλὰ θεατρικὴ παράστασις καὶ συνεπὲς δύναται νὰ ἐξαίρεθῇ τῶν ἰδιουσῶν περὶ τύπου διατάξεων. Τοῦτο ὑπεστήριξαν καὶ τὰ περισσότερα μέλη τῆς παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Δικαιοσύνης νομοπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς. Αυστυχῶς ὁ ἀντεισαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Ρωμάνος διέτύπωσεν ἀντιρρήσεις τινὰς αἵτινες δὲν ἐπέτρεψαν ὅπως συνταγῇ ἡ πρὸς τὸ καταρτίσαν τὸ νομοσχέδιον Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν ἀπάντησις τῆς νομοπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς κατὰ τρόπον ἀπολύτως κατηγορηματικόν ὑπὲρ τῆς δευτέρας ἐρμηνείας.

Ἔτσι τὸ πρῶτον σχέδιον τοῦ Ὑπουργείου ἤλλαξε βάσιν, ὡς δ' ἔχει σημειῶν πρὸς τῆς Γερουσίας ἀποσκοπεῖ μόνον εἰς τὴν προστασίαν τῶν ἀνηλίκων. Περιέχει ἄλλως τε καὶ ἀτελεῖας τὰς ὁποίας ὀφείλομεν νὰ ὑποδείξωμεν διὰ νὰ καταστήσωμεν τοῦτο πληρέστερον. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα μάλιστα τοῦτο ἐπεδύνωμεν μετὰ τῶν κ. κ. Λουκά Ρούφου καὶ Ἀρ. Πουλαντζᾶ ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Γενικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸν πρὸς τὸν Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας καὶ ἐφηβικῆς ἡλικίας σχετικὸν ὑπόμνημα πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἑσωτερικῶν. Αἱ κυριώτεροι ἀπόψεις μᾶς περιλαμβάνονται εἰς τὰς κάτωθι κατ' ἀρθρον παρατηρήσεις.

Ἡ ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 5, 6 καὶ 7 προβλεπόμενη διαδικασία διὰ τὸν προληπτικὸν ἔλεγχον τῶν ὑπὸ προβολὴν ταινιῶν δὲν παρέχει πλήρῃ ἐξέγνυσιν πραγματοποιήσεως τοῦ σκοποῦ δι' ὃν νομοθετεῖται. Ἐν πρώτοις οὐδενίᾳ καθιερωθῆναι ὁρίζεται ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οἱ ἐνδιαφερόμενοι δὲν ἤθελον ὑποβάλῃ καὶ ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς τὰς ὑπὸ προβολὴν ταινίας. Ἀρκεῖ νὰ ἀναγραφῶνται ἀπλῶς ἐπὶ τῶν διαφημιστικῶν ἀπλῶς ἐπὶ τῶν διατάλλῃς δι' ἀνηλίκους μόνον κάτω τῶν 16 ἐτῶν διὰ νὰ κατοχυρωθῶν ἀπολύτως ἀπὸ πάντα προληπτικὸν ἔλεγχον. Ὁ ὑπὸ μόνῃς τῆς Ἀστυ. Ἀρχῆς ἔλεγχος ἐν πρώτῳ βαθμῷ πᾶσιν τῶν ταινιῶν παρουσιάζει ἀτελείας, διότι ὁ ἔλεγχος γίνεται ἐπὶ τῇ ἀπλῇ ὑποβολῇ περιληπτικῆς περιγραφῆς τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔργου. Κατὰ τοιοῦτον τρόπον καὶ ἡ σκανδαλωδέστερα ταινία

δύναται νὰ παρουσιασθῇ φραστικῶς ὡς ἄσφατος καὶ νὰ τύχῃ εὐλόγους τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἀστυ. Ἀρχῆς. Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ προέχει ἐν προκειμένῳ εἶναι ὅτι ὁ τίτλος τῆς εἰκόνος, ἀλλ' αὐτὴ αὕτῃ ἡ εἰκὼν καὶ ὁ τρόπος καὶ ὁ τύπος τῆς ἐμφανίσεως αὐτῆς ὡς καὶ τὸ πλαίσιον ἐντὸς τοῦ ὁποῖου θὰ κινηθῇ. Ἐπιβάλλεται συνεπῶς ὁλοσχερῆς προβολὴ τῆς ταινίας, ἵνα ὁ κρίνων ἀντιληφθῇ τὴν ὑποβλητικότητα αὐτῆς καὶ τὴν ἀτμοσφαιρὴν τῆς ὁποίας δημιουργεῖ. Δεδομένου δὲ ὅτι αἱ ἐν Ἀθῆναις καὶ Θεσσαλονικῇ προβλλόμεναι ταινία θὰ εἶναι πολλαί, οἱ Διευθυνταὶ τῆς Ἀστυνομίας ἢ θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ χάνουν πολυτιμώτατον χρόνον διὰ τὸν ἔλεγχον τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν ἢ θὰ ἀναθέτουν τὴν ἐργασίαν ταύτην εἰς ὑφισταμένους τῶν ἐπὶ μεγίστῃ ζημίᾳ τοῦ σκοποῦ δι' ὃν θεσμοθετεῖται ὁ προληπτικὸς ἔλεγχος.

Διὰ τοῦτο προτεινομεν ὅπως ἀντὶ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς συγκροτηθῶν ἐν Ἀθῆναις καὶ Θεσσαλονικῇ πρωτοβάθμιοι ἐπιτροπὰὶ ἐλέγχον τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν, ἀποτελούμεναι ἐξ ἐνὸς δικαστικοῦ, ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πρῶτοδίκου καὶ ἄνω, ὡς προέδρου, ἐνὸς καθηγητοῦ τῆς Σχολῆς τῶν Καλῶν τεχνῶν, (ἐν Θεσσαλονικῇ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἐθνολ. Μουσείου), ἐνὸς διοικητικοῦ ὑπαλλήλου, ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ τμητάρχου Α'. τάξεως καὶ ἄνω, ἐνὸς παιδαγωγοῦ καὶ μίας μητρὸς, ὁριζομένης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν ἐκ τῶν ἀποτελοῦσάν μέλη σωματοῖων προστατευτικῶν τῆς νεότητος. Ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ὑποβάλλεται ὁλόκληρος ἡ περιγραφή τοῦ ὑπὸ προβολὴν ἔργου (scenario) εἰς διπλὸν καὶ διὰ δύο αἰτήσεων. Θὰ ἐπακολουθῇ ὁλοκληρωτικὴ προβολὴ τῆς ταινίας καὶ ἐὰν μὴ αὕτη κριθῇ κατάλληλος, τὸ ἐν scenario μετὰ τῆς μίας αἰτήσεως φερομένης τὴν ἔγκρισιν τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τῆς Γερουσίας ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ ἀρχειοῦν, τὸ δ' ἄλλο μετὰ τῆς δευτέρας αἰτήσεως καὶ τοῦ πρωτοτύπου τῆς ἐγκρίσεως θὰ παραμείνῃ εἰς τὸ ἀρχειοῦν τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ ἔγκρισις θὰ δύναται νὰ δοθῇ καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον περικυβερταμένης τῶν ταινιῶν τῆς ταινίας εἰδικῶς ὑποδεικνυομένην ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἀναγραφομένην ἐν τῇ ἀποφάσει τῆς. Ἐπιδὴ μάλιστα τὸ ἔργον τῆς πρωτοβαθμίου ἐπιτροπῆς ἀπατεῖ μακρὰν ἀποσχολήσιν, πρέπει ἀπαραιτήτως τὰ μέλη αὐτῆς ν' ἀμειβῶνται διὰ τῆς καταβολῆς ἐκ μέρους τῶν αἰτούντων ἐνὸς παραβόλου, οὗτος τοῦ ποσόν θὰ κανονίζεται κατὰ λόγον τοῦ μήκους τῆς ταινίας, εἴτε τῆς ἀπαιτηθεμένης διὰ τὸν ἔλεγχον ὥρας.

Ἡ ὑπὸ το

ται ή διευθύνονται αν ήθελον διευκολύνει την είσοδον ή άνερχθ ή την παρουσίαν ανηλικών κάτω των 16 ετών τιμωρούμενοι διά ποινής μέχρι 10.000 δραχ., εν ύποτροπ ή και διά φυλακίσεως μέχρι 3 μηνών ή δι' άμφοτέρων των ποινών. Άστυνομικά ποινά ή άπρεπε να καθιερωθούν και κατά των συνοδευόντων, οτινες εισάγουν λάθρα ανηλικούς εις κινηματο. αίθουσας άπηγορευμένων θεαμάτων.

Αί ποινά των παραγράφων 3, 4 και 6 του άρθρου 11 είνε τελείως άνεπαρκείς. Πρέπει άπαραίτητως ή μόν της παραγράφου 3 να άναβιβασθ ή μέχρι 10.000 δραχμών, ή της παραγρ. 4 μέχρι 10.000 δραχμών και τά πρόστιμα της παραγράφου 6 να μετατραπούν εις χρημ. ποινάς άνω των 4.000 δραχμών.

Πρέπει επίσης να καθορισθ ήν όριον ήλικίας κάτω του όποιου θά άπαγορευέται άπόλυτως ή είσοδος ανηλικών εντός κινηματογραφικών αίθουσών, οί-αδ ή ποτε φύσεως ταινία και άν προβάλλονται. Φρονούμεν ότι ή άπαγορευσις αύτη με τάς ίδίας ώς άνωτέρω κυρώσεις πρέπει να ίσχυή ριζικώς διά παιδεία κάτω των 13 ετών.

Τό νομοσχέδιον ουδέμιαν προβλέπει κύρωσιν διά την περίπτωσιν καθ' ήν ιδιοκτητής ή διευθυντής κινηματοθέατρου ήθελε μετά την έγκρισιν προσέσθ ή νέας σκηνάς ή εικόνας ή άλλωίωση τάς έγκεκριμένας τοιαύτας. Τοιαύται ενέργειαι δέον να παταχθούν παραδειγματικώς, διά χρηματικής ποινής μέχρι 60 χιλιάδων δραχμών και φυλακίσεως μέχρις ένός έτους, εν ύποτροπ ή δέ με την ποινήν ταύτην και με κλείσιμον του κινηματοθέατρου και την άπαγορεύσιν άσκήσεως του επαγγέλματος.

Δέν θά ήτο άσκοπον να όρισθ ήν τώ νόμω, προστιθεμένη 3ης παραγράφου εις τό άρθρον 5, ότι ταινία παιδαγωγικού περιεχομένου ή κοινωνικής ύγεινής επί ή αίτήσει άνεγνωρισμένων σωματείων ή οργανισμών προστατευτικών της νεότητος θά ύποβάλλονται άπλώς εις την Έπιτροπήν με περιληπτικήν μόνον περιγραφήν, θά δύνανται να έγκρίνουνται άνευ προβολής και άνευ καταβολής παραβόλου. Επίσης θά έπρεπε να χωρήσ η εξαίρεσις ώς πρός τάς μικρού μήκους ταινίας έπικαιροτήτων.

Κατά την έναρξιν της ένώπιον του κοινού προβολής των κινηματογραφικών ταινιών πρέπει άπαραίτητως να προβάλλεται πρώτον ο άριθμός και ή ήμερομηνία της έγκριτικής άποφάσεως της Έπιτροπής.

Τελευτώντες φρονούμεν ότι πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα προστασίας της ύγείας και της ήθικότητας των εις τά έργαστήρια παρασκευής ταινιών (Studios) εργαζομένων ανηλικών. Θά έπρεπε δηλονότι να εφαρμσθούν και επ' αὐτών αι περί έργασίας γυναικών και ανηλικών προστατευτικά διατάξεις της νομοθεσίας ήμων, συμπληρωμένας ώς πρός τό σημείον τουτο, έφ' όσον τοιαύτη προστασία δέν θά έξησφαλίζετο πλήρως υπό των έν ίσχύι διατάξεων.

ΗΛΙΑΣ ΛΑΓΑΚΟΣ

Έπαιθεωστής φυλακών, Γεν. Γραμ. της Γεν. Έταρ. ποδς προστασίας της παιδείας και άρηθικής ήλικίας.

Τās φωτογραφικās έμφανίσεις και μεγεθύνσεις σας εις τό Φωτο — Όπτιών τιμήα του Φωτομακείου Π. ΜΠΑΚΑΚΟΥ (Όμόνοια)

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΜΑΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ

ΟΙ ΣΤΡΩΤΗΡΕΣ

ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΜΑΣ

ΟΙ στρωτήρες, όντες έκτεθειμένοι εις τό ύπαιθρον και προσβαλλόμενοι κατ' ευθείαν υπό των ήλιακών ακτίνων, ύφίστανται ρωγμάς και σχισμάς, διά των όποιων εύκόλως εισέρχεται τό ύδωρ, τό όποιον και άπορροφάται υπό του ύγροσκοπικού ξύλου, καθισταμένου οὕτω εύπροσβλήτου υπό των μυκήτων. Εύρίσκονται άφ' έντεϋθεν υπό διαρκή έναλλαγην θερμοκρασίας και ύγρασίας, υπό συνθήκας τουτέστι δυσμενείς διά την διατήρησιν του ξύλου, δι' ό και αύτή ή άνθεκτικώτερα ξυλεία της δρυός δέν διαρκεί ώς στρωτήρ εν φυσική καταστάσει πλέον των 13 έτών.

Η μικρά αύτη σχετικώς διάρκειά των στρωτήρων, ή συχνή συνειπώς άνανέωσις αυτών και ή έντεϋθεν μεγάλη δαπάνη συντηρήσεως του ξυλίνου ύποστρώματος των σιδηροδρομικών γραμμών, παρεκίνησαν τους μηχανικούς και χημικούς εις έφαρμογήν μεθόδων και μέσων, τά όποια μεταχειρίζονται γενικώς πρός έπαύξησιν της διάρκειας του ξύλου.

Τό ξύλον εν φυσική καταστάσει εύκόλως φθείρεται, προσβαλλόμενον κυρίως υπό μυκήτων και κατά δεύτερον λόγον υπό έντόμων, έφ' όσον ή θερμοκρασία ή ύγρασία του περιβάλλοντος δέν είνε σταθερά. Έντός του ύδατος ή υπό διαρκή και σταθεράν ξηρασίαν, τό ξύλον διαρκεί επί δεκάδας και έκατοντάδας έτών, ειδή τινά μάλιστα και χιλιετηρίδας. Άντιθέτως υπό διαρκή μεταβολήν της θερμοκρασίας και ύγρασίας άποσυντίθεται εύκόλως και ταχέως, και καταστρέφεται. Η καταστροφή του ξύλου εύνοείται υπό του χυμού, ό όποιος χρησιμεύει ως τροφή των μυκήτων και έντόμων διά τουτο πρός έπαύξησιν της διάρκειας του ξύλου μεταχειρίζονται μεθόδους σκοπούσας την μερικήν ή καθολικήν απομάκρυνσιν του χυμού ή την δηλητηρίασιν ή άποστείρωσιν των κυττάρων, του περιεχομένου αυτών και των τοιχωμάτων των.

Διά της άποστείρωσεως επιδιώκεται άφ' ένός ή όσον τό δυνατόν έντελεστέρα απομάκρυνσις του χυμού του ξύλου, ό όποιος, ώς έλέχθη, άποτελεί στοιχείον κατάλληλον διά την άνάπτυξιν των μυκήτων και την άποσύνθεσιν συνεπώς του ξύλου, και άφ' έντερου ή άντικατάστασις αυτού και πλήρωσις των πόρων και κυττάρων του ξύλου διά των άντισηπτικών ύγρών, τά όποια, διαποτίζοντα αυτό, έμποδίζουν ή δυσχεραίνουν την άνάπτυξιν των μυκήτων και επιβαρύνουν την άποσύνθεσιν της κυτταρίνης του ξύλου.

Άντισηπτικά ύγρά και άλατα άνεξητήθησαν διάφορα, και έφηρμόσθησαν πλείστα πρός άποστείρωσιν της

ξυλείας, τόσοσν εκ της άνοργάνου χημείας όσον και όργανικα ένάσεις. Έκ των πολυαριθμών χρησιμοποιοηθέντων τοιούτων διά τους στρωτήρας τά κυριώτερα είνε ο χλωριούχος ύδράργυρος, ό θειικός χαλκός, ο χλωριούχος ψευδάργυρος και τό πισσέλαιον (κρεόζωτον).

Επίσης διάφορα συστήματα έφηρμσποιοήθησαν διά την έντός του ξύλου είσαγωγήν των άντισηπτικών ύγρών και την έκτόπισιν του χυμού του ξύλου και έν γένει την άποστείρωσιν αυτού. Και άλλοτε μόν τουτο έπεξήτησαν να επιτύχουν διά της άπλής έμβολπίσεως του ξύλου έντός του άντισηπτικού ύγρου, και δι' έν τη συνήθει θερμοκρασία, ή έντός θερμού ή ζέοντος ύγρου, άλλοτε ύδροστατικώς και τελευταίως διά της ύψηλης πιέσεως του ύγρου έντός κεκλεισμένων λεβήτων, έντός των όποιων εισήχθησαν προηγουμένως οι στρωτήρες, διά την έντελεστέραν και βαθυτέραν έντός της ξυλίνης μάξης διεύδυσιν του άντισηπτικού ύγρου.

Άπαντα σχεδόν τά λοιπά χρησιμοποιοηθέντα άντισηπτικά ύγρά και άλατα ή αι διάφοροι λοιπαί μέθοδοι, σήμεραν έγκατελείφθησαν και δέν χρησιμοποείται διά την άποστείρωσιν των στρωτήρων, τόσοσν έν Εύρώπ ή όσον και Άμερική, ή μόνον τό πισσέλαιον και ή δι' ύψηλης πιέσεως αυτού έντός λεβήτων διαπότισις των στρωτήρων. Αύτη διενεργείται κατά δύο συστήματα: κατά τό σύστημα της πλήρους διαποτίσεως, και κατά τό σύστημα της άτελοϋς, άλλως οικονομικής λεγομένης διαποτίσεως, καθ' ήν τά κύτταρα του ξύλου πληροϋνται άτελώς με τό άντισηπτικόν ύγρόν και οὕτως, ώστε μάλλον να διαποτίζονται τά τοιχώματα των κυττάρων.

Α' Πλήρης διαπότισις

Η μέθοδος αύτη όνομαζόμενη και μέθοδος του Bethell εκ του έφαρμόσαντος τό πρώτον ταύτην Άγγλου χημικού, συνίσταται εις την υπό ύψηλην πίεσιν διαπότισιν των στρωτήρων έντός έπιμήκων και έρμητικώς κεκλεισμένων σιδηρών λεβήτων. Οὗτοι φέρουν εις την βάση σιδηροτροχιάς, ίνα δέχωνται τά φέροντα τους στρωτήρας βαγόνια, τά όποια εισάγονται διά του έμπροσθεν μετώπου του λεβήτος, άποτελοϋντος θυρίδα, δυναμένην να κλείη έρμητικώς.

Τό πισσέλαιον, τό όποιον άπορροφάται κατά την διαπότισιν ταύτην, είνε διάφορον εις τά διάφορα είδη ξυλείας και άνάλογον της έν αύτ ή ύγρασίας. Η δρυς άπορροφά όλιγότερον, ή πεύκη περισσότερον και ή δέξια ακόμη περισσότερον. Συνήθως θεωρείται επαρκές διά την δρύν τό ποσόν των 5 — 10

χιλιογράμμων κατά στρωτήρα, διά την πεύκην 13 — 20 και διά την δέξυν 20 — 36.

Η δαπάνη διαποτίσεως είνε συνάρτησις άφ' ένός της τιμής του πισσελαίου και άφ' έντερου της διδομένης ποσότητος έξ αυτού εις τόν στρωτήρα, ή όποια είνε διάφορος εις τάς διάφορας χώρας και σιδηροδρομικές εταιρείας. Εις Γερμανίαν πρό του 1907, όποτε και έφηρμόζετο ή μέθοδος αύτη, έδιδον διά την δέξυν 30 — 36 χιλιογράμματα κατά στρωτήρα, εις δέ την Γαλλίαν, όπου και σήμεραν εξακολουθούν να διαποτίζουν κατά την μέθοδον ταύτην, εις παλαιότεραν μόν έποχήν 20 — 30, σήμεραν δέ γενικώς 20 χιλιογράμματα κατά στρωτήρα.

Η μέθοδος του Bethell έδωκεν άριστά άποτελέσματα. Οὕτω κατά τάς άνακοινώσεις των έν Λονδίνο και Βρυξελλαις διεθνών συνεδρίων, ή μέση διάρκεια των στρωτήρων άνήλθε της μόν δρυός εις 25 έτη, της δέ πεύκης εις 20 και της δέξυν εις 30 — 35 έτη.

Η καταπληκτική έπαύξησις της διάρκειας των στρωτήρων έξ δέξυν από 2 — 3 έτη εις 30 — 35 διά του πισσελαίου, οὕτως ώστε να υπερβή και αύτη την διαρκεστέρα δρύν, ήτις εν φυσική καταστάσει διαρκεί όχι 2 ή 3 έτη, ώς ή δέξια, αλλά 12 και πλέον έτη, έξηγείται εκ της διαφοράς του ξύλου και της άνατομικής ύφης αύτης. Η δρυς κέκτηται πολύ έγκάρδιον ξύλον, έκτεινόμενον πολύ πέραν του κέντρου του κορμού και εις τό όποιον, ως πυκνότερον και έχον τους πόρους πλήρεις δεσφικών ούσιων, δέν εισδύει τό άντισηπτικόν ύγρόν. Τό άραιότερον και πορώδες και διαποτιζόμενον σομφόν ξύλον αύτης, άντιθέτως, άποτελεί στενόν σχετικώς δακτύλιον περιφερειακώς, ένδ το ξύλον της δέξυν ή δέν έχει καθόλου έγκάρδιον ξύλον ή πολύ όλιγον περί τό κέντρον. Οὕτως έξηγείται και ή τριπλασίως υπό της δέξυν άπορροφώμενη ποσότης πισσελαίου. Η πεύκη κείται από της άπόψεως ταύτης μεταξύ της δρυός και δέξυν. Έτερον πλεονέκτημα του πισσελαίου είνε τό δυνατόν της χρησιμοποίσεως σιδηρών δοχείων και λεβήτων, πράγμα τό όποιον δέν συμβαίνει με τόν θεικόν χαλκόν, δι' ό και αι έγκαταστάσεις του τελευταίου είνε ακριβώτεροι. Επί πλέον θερμαίνεται και είνε διά τουτο λεπτόρρευστον κατά την σιγμην της διαποτίσεως, είνε άδιάλυτον εν τώ ύδατι, δέν αφήνει να εισέρχεται εις τό ξύλον ή ύγρασία και τό ύδωρ (μέγα πλεονέκτημα), δέν εκπλύνεται υπό των βροχών και παρουσιάζει μεγάλην σταθερότητα. Είνε επί του παρόντος τό ύγρόν, τό έχον την άνωτέραν σχετικήν άντισηπτικήν αξίαν.

Η δλη έργασία διαρκεί περίπου 7 ώρας και κρίνεται επαρκές πρός άποστείρωσιν της δέξυν τό ποσόν των 12—16 χιλιογράμμων κατά στρωτήρα, άλλως τό μέγεθος αυτού. Διά τουτο και ή μέθοδος Rüping, ως οικονομική, έσχεν εύθυσ έξ άρχής καταπληκτικήν διάδοσιν όχι μόνον έν Εύρώπ ή, αλλά και εις τάς Ήνωμένες Πολιτείας και έφηρμόσθη ως καταλληλότερα διά την άποστείρωσιν κυρίως στρωτήρων και τηλεγραφικών στύλων και εξακολουθεί ακόμη να εφαρμόζεται και να διαδίδεται. Διά την άποστείρωσιν μάλιστα των έξ δέξυν στρωτήρων, λόγω του μεγάλου πλεονεκτήματος της διά του πισσελαίου έπαύξησεως της διάρκειας αυτών μέχρι 30 και 40 έτών καθώς και λόγω της μειώσεως της εισαγομένης ποσότητος ελαίου εις τό ήμισυ της πλήρους διαποτίσεως, έπομένως λόγω και της σχετικώς μικρότερης δαπάνης διαποτίσεως, θεωρείται πανταχοϋ σήμεραν ως ή ένδεδειγμένη. Και ταύτην επιβάλλεται να εφαρμόσωμεν και ήμεις διά την άποστείρωσιν των στρωτήρων μας.

Β' Οικονομική διαπότισις

Η μέθοδος της πλήρους διαποτίσεως άποτελεί μέθοδον γενικώς δαπανηράν — τό κύριόν της μειονέκτημα — ίδίως εις χώρας στερουμένας βιομηχανίας της πίσης, λόγω των ύψηλόν δασμών, έξόδων μεταφοράς, κλπ. διά τό έξωθεν εισαγόμενον πισσέλαιον. Διά τουτο αι προσπάθειαι των χημικών και αντιστοίχων βιομηχανικών οίκων περισσεύοντων εις την άνανάλυσιν συστημάτων, κατά τά όποια με μικράς δόσεις πισσελαίου θά έπετυγχάνετο καλή άποστείρωσις. Την αξίωσιν ταύτην έδικαίωσαν αι λεγόμεναι οικονομικά μέθοδοι (Sprayverfahren) αι όποια έλαβον μεγάλην σημασίαν και επέκτασιν από των άρχόν του σημερινού αιώνος, καταστήσασαι την διά πισσελαίου διαπό-

τισιν κατά πολύ εύθηνότεραν, καθ' όσον έμειώσαν τό διδόμενον ύγρόν κατά 20 — 50 %. Κατά την μέθοδον της πλήρους διαποτίσεως εισάγεται πολύ περισσότερον πισσέλαιον από ότι χρειάζεται, καθόσον πληροϋνται διά του ύγρου και τά κενά των κυττάρων, ένδ διά την άποστείρωσιν της ξυλείας επαρκεί ό έμποτισμός των τοιχωμάτων αυτών διά του άποστειρωτικού ύγρου.

Έκ των οικονομικών μεθόδων καταλληλότερα διά την άποστείρωσιν των στρωτήρων άπεδείχθη ή μέθοδος του Rüping. Αύτη βασιζεται επί της έξης άρχης: Τά κύτταρα του ξύλου, έφ' όσον ο χυμός αυτού άφηρήθ ή έξητμήσθη μετά την ύλοτομίαν και την άποξήρυσιν της ξυλείας, έχουν τό έσωτερικόν των πεπληρωμένον άέρος, ό όποιος διά του υπό πίεσιν εισαγομένου εις την μάξαν του ξύλου πισσελαίου πιέζεται και περιορίζεται κατ' όγκον διατελών υπό τάσιν, μέχρις ου παύση ή πίεσις του πισσελαίου, όποτε ο άήρ, έκτεινόμενος πάλιν, έκτινάσσεται υπό τοντον του εισαχθέντος πισσελαίου, τό όποιον έξέρχεται του ξύλου. Τό αποτέλεσμα αύτό ένισχυείται διά της πρό της διαποτίσεως πιέσεως του άέρος του λεβήτος και έπομένως και του άέρος των κυττάρων, καθώς και διά της άπορροφήσεως του άέρος του λεβήτος μετά την διαπότισιν και εξαγωγήν του μη άπορροφθέντος υπό του ξύλου πισσελαίου, όποτε, δημιουργούμενον έν τώ λεβήτι κενού, ή περισσεία του έν τοίς κυτταρίσι του ξύλου πισσελαίου έξέρχεται ως εκ της διαφοράς της πιέσεως μεταξύ του άέρος των κυττάρων και του χώρου του λεβήτος.

Η δλη έργασία διαρκεί περίπου 7 ώρας και κρίνεται επαρκές πρός άποστείρωσιν της δέξυν τό ποσόν των 12—16 χιλιογράμμων κατά στρωτήρα, άλλως τό μέγεθος αυτού. Διά τουτο και ή μέθοδος Rüping, ως οικονομική, έσχεν εύθυσ έξ άρχής καταπληκτικήν διάδοσιν όχι μόνον έν Εύρώπ ή, αλλά και εις τάς Ήνωμένες Πολιτείας και έφηρμόσθη ως καταλληλότερα διά την άποστείρωσιν κυρίως στρωτήρων και τηλεγραφικών στύλων και εξακολουθεί ακόμη να εφαρμόζεται και να διαδίδεται. Διά την άποστείρωσιν μάλιστα των έξ δέξυν στρωτήρων, λόγω του μεγάλου πλεονεκτήματος της διά του πισσελαίου έπαύξησεως της διάρκειας αυτών μέχρι 30 και 40 έτών καθώς και λόγω της μειώσεως της εισαγομένης ποσότητος ελαίου εις τό ήμισυ της πλήρους διαποτίσεως, έπομένως λόγω και της σχετικώς μικρότερης δαπάνης διαποτίσεως, θεωρείται πανταχοϋ σήμεραν ως ή ένδεδειγμένη. Και ταύτην επιβάλλεται να εφαρμόσωμεν και ήμεις διά την άποστείρωσιν των στρωτήρων μας.

Μένει ήδη ως τελευταίον ζήτημα να έρευνήσω, κατά πόσον ή τοιαύτη άποστείρωσις θά έχη τά αυτά εύνοϊκά άποτελέσματα και έν Έλλάδι, ή μήπως κλιματολογικοί λόγοι, δασικοί, τοπικοί ή άλλοι τυχόν ειδικοί παράγοντες θά επιδράσουν περιριστικώς επί της διάρκειας των στρωτήρων μας.

Και πρώτον, όσον άφορά αύτό τουτο τό είδος της ξυλείας, έπιστημονικώς έξεταζόμενον τό ζήτημα, δέν άγει εις δυσόλωτα συμπεράσματα. Η ελληνική δέξια είνε αύτή αύτη ή των βορειότερων χωρών, από της όποιας κατ' ούδεν διαφέρει. Είνε άληθές, ότι εις την Έλλάδα καταλήγει τό νοτιώτερον άκρον της εξαπλώσεως της δέξυν, πλην τουτο

δύνανται να έχη επίδρασιν επί της άνάπτυξέως της, ούχι όμως και επί της άνατομικής της ύφης, κατά μείζονα λόγον διότι και ή άνάπτυξις της ελληνικής δέξυν πολλαχού δέν ύπολείπεται, όταν μάλιστα ληφθ ή ύπ' όψει ή άρχέγονος μορφή της, ή φυσική, ή κηπευτή, ή έγκατάλειψις αύτης εις την τύχην της και ακόμη ο κακομεταχειρισμός της και ή τυραννία της αιγοβοσκής. Θά ή δυνατόν μάλιστα ίσως να ύποστηρίχθ ή τό άντίθετον, μολοντί ή πυκνότης του ξύλου γενικώς είνε συνάρτησις των σταθμολογικών συνθηκών και ούχι του γεωγραφικού πλάτους, ότι ή δέξια υπό τό κλίμα μας και τό άπλετον φώς μας πιθανόν να έχη την μάξαν πορωδεστέρα, τουτο έπερ από της άπόψεως της διαποτίσεως θ' άποτελή πλεονέκτημα.

Τό ζήτημα άφ' έντερου της ύγεινής καταστάσεως της ελληνικής δέξυν έχει βεβαίως μεγάλην σημασίαν, πλην τουτο περιορίζεται εις την δασικήν άποψιν. Έάν οι κορμοί των ελληνικών δασών επλήγησαν ποικιλοτρόπως υπό ύλοτόμων, ποιμένων, γεωργών ή ελ-λειψήν έκμεταλλεύσεως και καλής άνάτροφής και διά των πληγών των μεταδόθη ή σήψις εις τό έσωτερικόν αυτών, τουτο θά βαρύνη εις την άπόδοσιν του δάσους εις χρήσιμον ξυλείαν, και έλήφθη τουτο ύπ' όψει κατά τόν ύπολογισμόν της άποδόσεως έκάστου δασικού συμπλέγματος, όχι όμως εις την διατήρησιν των στρωτήρων. Διά στρωτήρας θά χρησιμοποιούνται τελείως ύγιεις κορμοί, καθόσον ή ύγεια των πρός άποστείρωσιν στρωτήρων άποτελεί βασικήν αξίωσιν και άνάγκην.

Κατά πόσον ήδη οι διά πισσελαίου άποστειρούμενοι στρωτήρες θά φθάσουν και εις τό κλίμα μας την ήλικίαν των 30 και 40 έτών των βορειότερων χωρών, τουτο εκ πρώτης όψεως πρέπει να έχη καταφατικήν απάντησιν. Είπον ήδη έν άρχή, ότι ή έναλλαγή της ύγρασίας και θερμοκρασίας άποτελεί την μυστικήν της διάρκειας της ξυλείας, ένδ υπό σταθεράν ξηράν θερμοκρασίαν ή έντός του ύδατος τό ξύλον διατηρείται επί έκατονταετηρίδας. Δέν δύναμεθα δέ τό κλίμα μας να θεωρήσωμεν από της άπόψεως της ύγρασίας ως έναλλασσόμενον, άλλ' άντιθέτως με τάς μακράς περιόδους ξηρασίας τουτο είνε πολύ σταθερότερον ή βορειότερον, όπου ή έναλλαγή της ύγρασίας πυκνοτάτη. Από της άπόψεως όμως της θερμοκρασίας φρονώ, ότι τό κλίμα μας είνε δυσμενέστερον.

Έχω την γνώμην, ότι αν δέν ίσοφαρίζουν οι δύο οὔτοι παράγοντες, δέν θά είνε όμως ή διαφορά και τοιαύτη, ώστε να καταβιβάζη σοβαρώς την διάρκεια των τοιούτων στρωτήρων, τοσούτω μάλλον, καθόσον διά της μεθόδου της πιέσεως του άποστειρωτικού ύγρου έντός του σώματος του στρωτήρος διαποτίζεται και άποστειρωταί σχεδόν ολόκληρος ή μάξα του στρωτήρος της δέξυν, ως έλέχθη ήδη, και έπομένως αι τυχόν ρωγμάι και σχισμαί, τάς όποιας θά έπροξένουν αι ήλιακάι ακτίνες, δέν πρόκειται να αποκαλύψουν ύλην μη άποστειρωθείσαν και έπομένως εύκόλως ύποκειμένην εις σήψιν.

Παρά ταύτα ούχ' ήττον θά δεχθώ, ότι τοιούτοι στρωτήρες θά διατηρηθόν έν Έλλάδι όχι 30 — 40 έτη, αλλά μόνον 25 και τόν άριθμόν τουτον θά λάβω ως βάση των περαιτέρω συγκριτικών ύπολογισμών μου.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΚΚΙΝΗΣ
Δασολόγος - Μηχανικός

ΣΕΛΙΣ Ε. Σ. ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Η ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

ΤΗΝ 13 Μαρτίου, συνήλθεν εις την Χάγην, συγκληθέν υπό της Κοινωνίας των Εθνών, το «Διεθνές Συνέδριον Κωδικοποιήσεως του Διεθνούς Δικαίου». Τρία κυρίως θέματα απασχολούν το συνέδριον αυτό: το της Ιθαγένειας, το των χωρικών υδάτων και το περί εϋθύνης των κρατών. Ειδικά επιτροπαι καθηρτίσθησαν διά την εξέτασιν εκάστου των ζητημάτων αυτών. Της επιτροπής Ιθαγένειας προεδρεύει ο κ. Ν. Πολίτης, ο οποίος είναι και εις έκ των πρωτοστατών της κινήσεως διά την κωδικοποίησιν του Διεθνούς Δικαίου. Τήν «Ελλάδα αντιπροσωπεύουν εις το συνέδριον αυτό, εκτός του κ. Ν. Πολίτου, και οι κ. κ. Ι. Στυρόπουλος και Μ. Καλογιάννης.

Κατά την εξέτασιν του ζητήματος της Ιθαγένειας δεν είναι δυνατόν να παραλειφθῇ το συνέδριον και την Ιθαγένειαν της γυναίκας και ιδιαιτέρως της έγγαμου γυναικός. «Αλλωστε το ζήτημα της Ιθαγένειας της γυναίκας έχει τόσην νομοθετικήν επικαιρότητα μετά την λήξιν του πολέμου, ώστε είναι αδύνατον να αγνοηθῇ. Πράγματι από το 1918 και ἐπ' ἐξής, σχεδόν κατ' έτος ψηφίζονται νόμοι περί Ιθαγένειας της γυναίκας εις τὰ διάφορα κράτη της υφ'ηλίου, δίδοντες διαρκώς και περισσοτέρας ελευθερίας εις τὰς γυναίκας.

Αι τρεις μεγάλοι διεθνείς γυναικειαί οργανώσεις, ήτοι το Διεθνές Συμβούλιον Γυναικών (πρόεδρος ή Λαίδη «Αμπερτην» ή Διεθνής «Ένωσις διά την γυναικείαν ψήφον (πρόεδρος ή κ. Κόμπετ «Άσμπυ) και ή Διεθνής Ένωσις Γυναικών «Έπιστημόνων με εισηγήτριαν την κ. Χριστάλ Μακμίλλαν, απέφασαν να κάμουν μίαν κοινήν διαδήλωσιν (joint demonstration) εις την Χάγην συγχρόνως με το συνέδριον της Κ. τ. Ε. και να ζητήσουν να ρυθμισθῇ το ζήτημα της Ιθαγένειας τῆς γυναικός εις την κωδικοποίησιν συμφώνως προς τὰς ἀντιλήψεις του οργανωμένου γυναικείου κόσμου. Αι τρεις διεθνείς αὐταὶ οργανώσεις ἐψήφισαν ἀπὸ κοινου τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν:

«Κάθε γυναίκα, είτε έγγαμος είτε άγαμος, πρέπει να δικαιούται να διατηρῇ τὴν ὑπηκοότητά της ή να τὴν ἀλλάσῃ συμφώνως προς τὴν ἐλευθερίαν της βούλησιν».

Τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν μεθ' ὑπομνήματος της κ. Μακμίλλαν ἐπέδωσαν αἱ ὀργανώσεις αὐταὶ εἰς τὸ Συνέδριον της Κ. τ. Ε. καὶ ἐλπίζουν ὅτι ἡ ἀποψὶς αὐτὴ θὰ υιοθετηθῇ ὑπὸ τοῦ συνεδρίου. Ἐάν αὐτὸ πραγματοποιηθῇ, γρήγορα ὅλοι αἱ νομοθεταὶ τοῦ κόσμου θὰ μεταρρυθμισθοῦν συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα αὐτό, τὸ ὁποῖον συνάδει καὶ περισσότερον πρὸς τὰς ἀρχὰς περὶ ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου.

Αἱ ἐν Ἑλλάδι διακλαδώσεις τῶν ἀνωτέρω τριῶν μεγάλων διεθνῶν ὀργανώσεων, ήτοι τὸ «Ἑθνικὸν Συμβούλιον Ἑλληνίδων», ὁ «Σύνδεσμος γιὰ τὸ Δικαιώματα της Γυναίκας», καὶ ὁ «Σύνδεσμος Ἑλληνίδων Ἑπιστημόνων», πρόέβησαν ἐδῶ εἰς ἀναλόγους ἐνεργείας ὅπως καὶ αἱ διεθνεῖς κεντρικαὶ τῶν. Εἰς κοινήν συνεδρίαν ἐψήφισαν τὴν ἀνωτέρω ἀπόφασιν καὶ διὰ κοινῆς αἰτήσεως πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἐζήτησαν ὅπως διορισθῇ μέλος της Ἑλληνικῆς αντιπροσωπείας εἰς τὸ

Συνέδριον της Χάγης ή δικηγόρος δ-νὲς Ἑλένη Καρύδη ή ὁποία ἔχει ἀσχοληθῇ ἰδιαιτέρως με τὸ ζήτημα της Ιθαγένειας. Τῇ ὑποδείξει τῶν τριῶν Ἑλληνικῶν σωματείων, ή δ-νὲς Καρύδη συντάξεν ὑπόμνημα πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς τὸ ὁποῖον ἐκθέτει τὴν σήμερον ἰσχύουσαν ἑλληνικὴν νομοθεσίαν περὶ της Ιθαγένειας της γυναικός και τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους πρέπει αὕτη νὰ μεταρρυθμισθῇ.

Εἰς τὸ ὑπόμνημα αὐτό, καθὼς καὶ εἰς τὸ ὑπόμνημα της κ. Μακμίλλαν πρὸς τὸ Συνέδριον της Χάγης, ἀναφέρονται αἱ ἐξῆς λεπτομέρειαι:

Αἱ γυναῖκες καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς σύζυγοι καὶ ὡς μητέρες εἶναι σπουδαῖοι δημογραφικοὶ παράγοντες, καὶ κάθε κράτος ἔχει συμφέρον νὰ διατηρῇ ἐπ' αὐτῶν τὰ δικαιώματά του ὑπηκοότητος.

Διὰ τὴν ρύθμισιν της ὑπηκοότητος ὑπάρχουν ἀνεκὰν δὺο συστήματα: ή ὑπηκοότης jure soli («Ἑλλην εἶναι ὁ ἐν Ἑλλάδι γεννηθεὶς) καὶ ή ὑπηκοότης jure sanguinis («Ἑλλην εἶναι ὁ ἐξ Ἑλληνος πατρὸς γεννηθεὶς»). Ὅλοι αἱ παλαιότεροι νομοθεταὶ ἐδίδαν προτίμησιν εἰς τὴν jure sanguinis Ιθαγένειαν, ἀλλὰ τὰ νεώτερα πορίσματα της ἐπιστήμης ἀπέδειξαν ὅτι ἡτο ἐσφαλμένη ή προτίμησις αὕτη. Ἐτσι ὅλα σχεδὸν τὰ κράτη καὶ αὕτη ή συντηρητικὴ τάτη Γαλλία (νόμος τοῦ 1927) ἀνεγνώρισαν διὰ νεωτέρων νόμων κατ' ἀρχὴν τὴν ἐν τοῦ ἐδάφους ὑπηκοότητα, διατηροῦντα ὅμως καὶ εἰς περιπτώσεις τινὰς τὴν ὑπηκοότητα ἐν τοῦ αἱμάτων, ὥστε ή πατρὶς νὰ παρέχῃ εὐκόλως διατηρήσεως της Ιθαγένειας τῶν καὶ εἰς τὰ ξενιτεμένα τέκνα της. Συνέπεια της ἀρχῆς αὐτῆς εἶναι ὅτι ή γυναίκα δὲν πρέπει διὰ τοῦ γάμου νὰ χάσῃ ἀκούσιως τὴν Ιθαγένειάν της.

Μέχρι τοῦ 1918, μόνον ή Ἀργεντινή, ή Βραζιλία καὶ ή Νέα Ζηλανδία ἀνεγνώριζαν τὴν ἀρχὴν αὐτήν. Ἀπὸ τοῦ 1918 ὅμως μέχρι τοῦ 1929, 22 κράτη με πληθυσμὸν 350 ἑκατομμυρίων κατοίκων ἀνεγνώρισαν ὅτι ή γυναίκα πού ὑπανδρεύεται ἀλλοδαπὸν δὲν χάνει διὰ τοῦ γάμου μόνον τὴν Ιθαγένειάν της ἀλλὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατηρήσῃ τὴν ἰδικήν της ὑπηκοότητα. Μεταξὺ τῶν 22 αὐτῶν κρατῶν εἶναι καὶ μερικὰ βαλκανικά, ὡς ή Τουρκία, ή Ρουμανία καὶ ή Γιουγκοσλαβία.

Διὰ της νομοθεσίας ὅμως αὐτῆς, τὰ κράτη τὰ ὁποῖα παρέμενον εἰς τὴν παλαιὰν ἀντιλήψιν της ἀπωλείας της Ιθαγένειας της γυναικός διὰ τοῦ γάμου εὐρέθησαν συχνὰ εἰς δύσκολον θέσιν μὴ δυνάμενα νὰ προστατεύσουν τὰς ὑπάρχουσας τῶν, ὅπως συνέβαιναν εἰς τὴν Ἑλλάδα με τὰς Ἑλληνίδας πού ὑπανδρεύοντο Ἀμερικανούς ὑπηκόους. Διὰ τοῦτο ἡναγκάσθη ή Ἑλλάς δι' ἐνός διατάγματος τοῦ 1926 νὰ θεσπίσῃ ὅτι Ἑλληνὶς ὑπανδρευομένη ἀλλοδαπὸν χάνει τὴν ἑλληνικὴν Ιθαγένειαν, μόνον ἐπ' ὅσον προσκτάται τὴν Ιθαγένειαν τοῦ συζύγου της.

Τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἐθέσπισαν καὶ ἄλλα 24 κράτη, μεταξὺ τῶν ὁποίων ή Ἰταλία, ή Ἑλβετία καὶ ή Βουλγαρία. Αἱ νομοθεταὶ δὲν, αὐταὶ, χωρὶς νὰ ἀπαρηγοῦν τὴν ἀρχὴν της jure sanguinis Ιθαγένειας, ή ναγκάσθησαν νὰ κάμουν ὑποχωρήσεις.

Εἰσὶς ὑπάρχουν μεγάλοι διαφοραὶ εἰς τὰς νομοθεσίας τῶν διαφόρων κρατῶν ὡς πρὸς τὴν Ιθαγένειαν της συζύγου καὶ τῶν τέκνων τοῦ ἀποβάλλοντος ὑπηκοότητά τινα. Ὁ ἑλληνικὸς νόμος δέχεται ὅτι ή σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀποβάλλοντος τὴν ἑλληνικὴν Ιθαγένειαν παραμένουν Ἑλληνες.

Συνέπεια τῶν ἄνω διαφορῶν εὐρίσκονται συχνὰ πρόσωπα με δύο Ιθαγένειας καὶ ἄλλα μὴ ἔχοντα καμμίαν (ὅπως ή Ἑλληνίς, σύζυγος Ἀμερικανοῦ, πρὸ τοῦ 1926).

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν αἱ ὀργανωμένοι γυναῖκες ζητοῦν νὰ θεσπισθῇ ή ἀρχή ὅτι ἕνα ἄτομον (ἄνδρας ή γυναίκα) δύναται νὰ ἀλλάξῃ τὴν Ιθαγένειάν του, μόνον κατὰ τὴν ἐλευθερίαν βούλησίν του.

Τὰ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τοῦ συστήματος αὐτοῦ εἶναι τὰ ἐξῆς: 1) ὅτι καθεὶς πλέον ή γυναίκα νὰ τίθεται εἰς τὴν μοῖραν τῶν ἀνηλίκων καὶ παραφρόνων, ἀποστερουμένη της ἐλευθερίας νὰ διαθέτῃ τὸ ἄτομόν της: 2) ὅτι ὁ γάμος μετ' ἀλλοδαπὸν δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται διὰ τὴν γυναίκα ὡς κολάσιμος πράξις, ποιηή της ὁποίας εἶναι ή ἀποστερήσις της Ιθαγένειας της: 3) ὅτι οἱ νόμοι πού στεροῦν τὴν γυναίκα της Ιθαγένειας χωρὶς τὴν θέλησίν της συμπεραίνουν ὅτι ή γυναίκα δὲν ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα της ὅσον καὶ ἕνας ἄνδρας: 4) ὅτι τὰ κράτη εἰς μὲν τὰς ἑξῆς συζύγους τῶν ὑπάρχοντων οὐδέποτε παρέχουν πλήρη τὴν ἐμπιστοσύνην τους (ἰδίως ἐν καιρῷ πολέμου) ἐνῶ τούναντιον εἰς τὰς ἀποξενωθείσας διὰ τοῦ γάμου πρώην ὑπηκόους τῶν ἀρνοῦνται κάθε προστασίαν: 5) τέλος ὅτι εἶναι δημογραφικὸν συμφέρον κάθε κράτους, ὅχι μόνον νὰ διατηρῇ ὑπάρχοντος του τὰς γυναίκας πού ὑπανδρεύονται ἀλλοδαπούς, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἐπ' ὅσον γεννῶνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους της μητρικῆς τῶν πατρίδος (Γαλλικὸς νόμος τοῦ 1927).

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, λόγω ἀλλείψεως της σχετικῆς πιστώσεως, δὲν ἠδυνήθη νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὴν δ-νίδα Καρύδη εἰς τὴν ἑλληνικὴν αντιπροσωπείαν, ἀλλὰ δυστυχῶς οὔτε καὶ ἐνδιαφέρον ἐπέδειξε διὰ τὸ σπουδαιότατον αὐτὸ ζήτημα, διότι τὴν ἡμέραν πού ἤρχισε τὸ Συνέδριον της Χάγης, οἱ Ἑλληνες ἀντιπρόσωποι κ. κ. Πολίτης καὶ Καλογιάννης δὲν εἶχον λάβῃ οὔτε τὸ ὑπόμνημα τῶν τριῶν σωματείων μέσφ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ ὁδηγίαις της Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν τηρητέαν στάσιν τῶν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ζητήματος της Ιθαγένειας της γυναικός.

Τὰ τρία ἑλληνικὰ γυναικειαὶ σωματεία ἀνέθεσαν εἰς τὴν δ-νίδα Σοφίαν Ἀντωνιάδου, καθηγήτριαν τοῦ πανεπιστημίου της Λέυδεν, ὅπως τὰ ἀντιπροσωπεύσῃ εἰς τὴν κοινήν διαδήλωσιν τῶν διεθνῶν γυναικείων ὀργανώσεων. Πράγματι ή δ-νὲς Ἀντωνιάδου μετέβη εἰς Χάγην ὅπου ὤμιλησεν εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν γυναικῶν καὶ ὑπέβαλε καὶ τὸ ὑπόμνημα τῶν ἑλληνικῶν σωματείων.

Ἀς ἐπισώμεν ὅτι τὸ «Συνέδριον της Κωδικοποιήσεως τοῦ Διεθνούς Δικαίου» θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς ἀπόψεις τῶσαν ἑκατομμυρίων γυναικῶν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ θὰ ρυθμίσῃ τὴν Ιθαγένειαν της γυναικός ὅπως, ὥστε νὰ μὴ γεννῶνται πλέον αἱ συγκρούσεις τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ ἔχῃ καὶ κάθε γυναίκα τὸ δικαίωμα, ὡς ἐλευθερὸς ἄνθρωπος, νὰ κανονίσῃ τὴν Ιθαγένειάν της συμφώνως πρὸς τὰ συμφέροντά της ή τὰ πατριωτικά της αἰσθήματα.

Ἐπίσης ὑπάρχουν μεγάλοι διαφοραὶ εἰς τὰς νομοθεσίας τῶν διαφόρων κρατῶν ὡς πρὸς τὴν Ιθαγένειαν της συζύγου καὶ τῶν τέκνων τοῦ ἀποβάλλοντος ὑπηκοότητά τινα. Ὁ ἑλληνικὸς νόμος δέχεται ὅτι ή σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀποβάλλοντος τὴν ἑλληνικὴν Ιθαγένειαν παραμένουν Ἑλληνες.

ΑΓΝΗ ΣΤΟΥΑΙΤΟΥ

Η ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

“Ο ΝΤΕΛΤΕ” ΟΛΟΓΥΜΝΟΣ,

ΓΙΑ βιβλίο της Maryse Ghoisy ὁ τίτλος δὲν εἶναι πολὺ. . . γυμνός· μποροῦσε νὰ εἶναι καὶ γυμνότερος. Περιεργὸ φαίνεται πῶς — ἔτσι καὶ ἂν πρόκειται γιὰ κριτικοβιογραφικὸ ἔργο — ή συγγραφεὺς τοῦ «Ένα μῆνα ἀνάμεσα στὶς δημόσιες» καὶ τοῦ «Ένα μῆνα ἀνάμεσα στους ἄντρες» (τοὺς καλογέρους) κατάφερε τοῦτη τὴ φορά νὰ γράψῃ βιβλίο. . . σεμνὸ. Γιατί, πράγματι, ἂν ἐξαίρεση κανεὶς ὀρισμένες λέξεις πού με ἰδιαίτερη συμπάθεια ἐπαναλαμβάνει (καὶ οἱ ὁποῖες, κατὰ παράδειγμα τρόπο, ἀποκοτῶν κάτω ἀπὸ τὴν πέννα της κάποια πρωτόγονη ἀγνοήτα), τὸ τελευταῖο βιβλίο της Σουαζὺ δὲν εἶναι βέβαια κατάλληλο γιὰ τὰ παρθεναγωγεῖα, δὲν ἀπομακρύνεται ὅμως καὶ πολὺ ἀπὸ τὸν τόνο τῶν συνηθισμένων βιβλίων.

Εἶναι ἕνα βιβλίο γραμμένο μωρὰ, ἀκατάστατα, à la diable, με ἀδιάπτωτο μῆτρο καὶ κέφι, (ὅπως ὅλα τὰ βιβλία της Σουαζὺ) καὶ πού ξεχειλίζει ἀπὸ τὴν πὶθὴ βαθεῖα ἀγάτης καὶ τὸν ἐλκρινέστερο θαυμασμό. Ἡ Σουαζὺ ἀγαπᾷ καὶ θαυμάζει τὸν Ντελτέι πραγματικά, με ὅλη τὴν καρδιά της, ὅπως μόνον μερικὲς γυναῖκες ξέρουν νὰ θαυμάζουν καὶ ν' ἀγαποῦνε, καὶ με τὸ αἶσθημα αὐτὸ κατάρθωσε νὰ θερμάνῃ τὸ βιβλίο της καὶ νὰ ζωντανέψῃ μὴ προσωποκρίτως. Εἶτε συμπαιδοῦμε εἶτε ὅχι τὸν Ντελτέι, ὅταν καὶ ὅσο διαβάζομε τὸ βιβλίο της Σουαζὺ, ὁ νέος αὐτοῦ Γάλλος συγγραφεὺς μᾶς γίνεται συμπαθητικὸς, ἔρχεται κοντύτερα στὴν ψυχὴ μας.

Γιὰ τὴν Σουαζὺ ὁ συγγραφεὺς της «Ἰωάννας ντ' Ἀρκ», τοῦ «Ἀσφαγιέτ», τὸν «φαντάσμον» εἶναι (μαζὶ με ἕνα-δύο ἄλλους) ὁ μεγάλος ἀνανεωτὴς της σύγχρονης γαλλικῆς αἰσθαντικότητος καὶ τοῦ σύγχρονου γαλλικοῦ ὅρους. Τὸ ψυχρὸ, ξερό, ἀφηρημένο, ἀχρωμο, γαλλικὸ ὄφρος, τὸ μετριμένο, τὸ ζυγισμένο, τὸ κλασσικὸ, τὸ ἐβούτησε στὴν κολυμπήθρα μιᾶς πρωτόγονης δροσιάς καὶ φρεσκάδας, ἀπ' ὅπου βγήκε με μὴ νέα παρθενία. Ἀνάλογη ἐπανάσταση ἔκανε καὶ στὴ μορφῇ, καὶ στὴ σύνθεσιν τῶν βιβλίων. Ὅπως σὲ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ, ἡ Σουαζὺ εἶναι ὡς μίλοῦσε πρὸς αὐτὸν. Μιλοῦμε γιὰ τοὺς ἐκλεκτούς. Καὶ σὲ βεβαιῶνω, ὅτι ὑπάρχουν ἀριστοτέχνες τοῦ εἰδους. Ἐγνώρισα κάποιον ἀπ' αὐτούς, πού ἔκανε πραγματικά κυβιστήματα κακογλωσσίας. Κάποτε μιλοῦσαν γιὰ κάποιο λαμπροφωρεμένο νεόπλουτο, πού ὡς ἐχθὲς δὲν εἶχε ροῦχο νὰ φορέσῃ. «Πράγματι. . . εἶπε. Ἀφ' ὅπου ἡ γυναίκα του ἄρχισε νὰ γδύνεται, αὐτὸς ἄρχισε νὰ ντύνεται». Καὶ ἔξακτοῦς ἀκούσθη ὁ νεόπλουτος ὁρῶν: «Δὲν μοιάζει με τὸ φίλο μας τὸν Ἄδων; Πού, γιὰ νὰ εἶναι τίμιος, φορεῖ μπαλῶν μένο βρακί». Καὶ, σὰ μετανοημένος γιὰ τὸ ἐγκώμιο της τιμότητος τοῦ φίλου, ἐπρόσθεσε: «Καὶ τὸ χρωστάει ἀκόμα σὸ Σουριανὸ τὸ ράφτη». Καλὰ ὡς ἐδῶ. Ἀλλὰ ὁ ράφτης τί τοῦ ἔφταιγε; Χωρὶς νὰ πάρῃ ἀναπνοή, ἔκαμε καὶ τὸ ἐγκώμιο τοῦ ράφτη: «Λαμπρὸς τεχνίτης, ἀλήθεια, ὁ Σουριανὸς ὁ ράφτης. Σοῦ παίρνει μέτρο ἐσένα καὶ κάνει ροῦχο πού γείτονες». Σ' ἕνα λιγδοστόχο, δηλαδή, ἐπὶ γράμμα ἐκλείσει τὴν ἀτιμία τοῦ πρώτου, τὰ χρέη τοῦ δευτέρου καὶ τὸ διασυρμὸ της τέχνης τοῦ τρίτου. Καὶ ὅλα αὐτὰ με μὴ καλοκαγαθία μονα-

ναν ἐπανάσταση σὸ ὄφρος. Ὁ Ντελτέι ξαφνίζει με τὶς βιαιότητές του. Λέγει τὰ πράγματα ὅπως τὰ νοιώθει, ὅπως τοῦ διοχετεύονται σὸ ὑποσυνείδητό του ἀπ' τὰ πέντε ὀλάνοιχα παράθυρα τῶν αἰσθησῶν του. Κανένα λουστράρισμα, κανένα λαμπικάρισμα, κανένα ζυγισμα καὶ ξεδιάλεγμα, ἀπ' ἐκεῖνα πού κάνουν οἱ στείροι, οἱ σταγονομετρικοὶ συγγραφεῖς.

Εἶναι πολὺ ἄνγος, πολὺ πρωτόγονος, πολὺ βάρβαρος γιὰ τέτοια φιλοκοσμίσματα πολιτισμένων, ἀλεξανδρινῶν. «Τὸ ὄφρος του, λέγει ή Σουαζὺ, παίρνει ὅλες τὶς νότες, ὅλους τοὺς τόνους, ἀπὸ τὸν ὑψηλότερο ὡς τὸν πῖθ χυδαῖο καὶ καθημερινό. Ἡ φράση του εἶναι ἕνας ὀρμητικὸς χερμαρρος πού κατεβάζει λήρη καὶ χρυσάφι, βρώμες καὶ ἄστρα μαζί. Εἶναι ἕνα ποτάμι ἀνθρώπινο».

Ὁ Ζολὰ εἶχε πῆ: «Τέχνη εἶναι ή φύση ὅπως τὴν αἰσθάνεται (καὶ τὴν ἀποδίδει) μὴ ἰδiosisγκρασία». Τὸ ἴδιο λέγει καὶ ὁ Ντελτέι, με ἄλλα λόγια: «Ναί, πιστεύω στὸν κόσμον τὸν πραγματικόν. Μὰ ἀνάμεσα πραγματικότητος κι' ἐμένα, ἐγὼ εἶμαι ὁ γονιμοποιὸς (ὁ ἀρσενικός) ἐγὼ, με ἀπόλυτη κυριαρχία διαλέγω, παίρνω καὶ διαθέτω. Ἡ φύση εἶναι μὴ ὁμορφὴ σκιάβα: μόνη δουλεῖα της εἶναι νὰ ὑπακούῃ».

Πῶς τὴν αἰσθάνεται καὶ πῶς τὴν γονιμοποιεῖ τὴν σκιάβα αὐτήν, ὁ Ντελτέι; Μὲ τὸν καλλίτερον τρόπο: σὰν βάρβαρος καὶ σὰν πρωτόγονος, πάντως, σὰν ἕνας ἄνθρωπος ἀφελὴς καὶ ἄνγος, ή μᾶλλον πού προσπαθεῖ νὰ γίνῃ ἀφελὴς καὶ ἄνγος, καθαρίζοντας τὴν αἰσθησὴν τοῦ ἀπ' ὅλα τὰ φιασίδια πού της κόλλησε ὁ πολιτισμὸς καὶ πού σὸ τέλος μᾶς κάνουνε μοῦρες. «Στὸν Ντελτέι, λέγει ή Σουαζὺ, νοιώθει κανεὶς πάντὰ τὴν ἀνάγκη νὰ γυρίσῃ στὴν ἀγνότητα τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, τὴν ἀνάγκη νὰ βαρβαροποιηθῇ, με τὴν ντελτεϊκὴ ἔννοια τοῦ δρου. Αὐτό, — κατὰ τὴν Σουαζὺ, πάντοτε — εἶναι, ἄλλωστε, τὸ κύριο γνώρισμα ὅλης της μοντέρνας τέχνης, καὶ ὅλο τὸ ἐνδιαφέρον της. Θέλει (ή

ἀπάνω σ' αὐτό, ὅπως τὴν κάνει κανεὶς ἀπὸ σὲ κάθε πρᾶγμα, πού παρεδόθη στὴν δημοσιότητα). Πράγματι, ὅσο ἀπὸ λίγες μέρες τὸ μυστικὸ τοῦ φίλου του κοινολογήθηκε. Καὶ ή κριτικὴ ἀκολούθησε δικαιοδικαίως.

Ὁ Μ α θ η τ ή ς. — Θὰ θέλατε, δ-μῶς, ἐσεῖς, ἀγαπητέ μου διδάσκαλε νὰ ἤσαστε στὴ θέσιν τοῦ ἀνθρώπου, πού τὸν κακογλωσσέουν;

Ὁ κ. Α σ ο φ ο ς. — Θὰ μοῦ ἦταν ἐντελὲς ἀδιάφορο. Τίποτε δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐνοχλεῖ. Πού λέγεται ἀπὸ πίσω μας. Ἐνοχλητικός εἶναι ὁ ὕβριστής καὶ ὁ αὐθάδης, πού μᾶς βρίζει ή μᾶς αὐθαδιάζει, κατὰμουτρα. Ἐκεῖνος, πού μᾶς κακογλωσσέει, στὴν ἀπουσία μας, δὲν μᾶς ἐνοχλεῖ σὲ τίποτε. Θὰ ἦταν ἀστείον νὰ δυσανεχθῇ ἕνας συγγραφεὺς γιὰ μὴ κακὴ κριτικὴ τοῦ ἔργου του, πού δὲν τὴν ἔχει διαβάσῃ, μόνον με τὴν ἰδέα πῶς μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ μὴ τέτοια κριτικὴ.

Ὁ Μ α θ η τ ή ς. — Ἀλλὰ τί σχέση ἔχει ή ζωὴ ἐνός ἀνθρώπου με τὸ ἔργο ἐνός συγγραφέως;

Ὁ κ. Α σ ο φ ο ς. — Εἶναι τὸ ἴδιο

ΣΟΦΟΥ

ἀκριβῶς πρᾶγμα. «Ένας ἄνθρωπος κάνει τὴ ζωὴ του, ὅπως ἕνας συγγραφεὺς κάνει τὸ ἔργο του. Μερικοὶ κάνουν ἀπ' τὴ ζωὴ τους τὸ ἀριστοῦργημα, πού ἐπιθυμοῦσε ὁ Ὁσκάρ Οὐάιλντ. Μερικοὶ κάνουν ἕνα βαναυσόουρημα. Ἡ κριτικὴ τὰ κρίνει καὶ τὰ δῶ. Ἡ κακογλωσσία, ἀπ' τὴν ἀποψη αὐτὴ, ὡς κριτικὴ, εἶναι ἀσυγκρίτως πῖθ ἐνδιαφέρουσα ἀπ' τὴν ἄλλη κριτικὴ.

Ὁ Μ α θ η τ ή ς. — Δὲ βλέπω τὸ λόγο.

Ὁ κ. Α σ ο φ ο ς. — Ὁ λόγος εἶναι ἀπλούστατος. Ἡ κριτικὴ ἐνός μυθιστορήματος ή ἐνός θεατρικοῦ ἔργου κρίνει τὶς πράξεις φανταστικῶν πράξεων, πού, καὶ ἂν ὑπάρχουν ἀκόμη τὰ πρόσωπά τους στὴ ζωὴ, δὲν τὰ γνωρίζουμε. Ἡ κακογλωσσία ὅμως κρίνει τὴν ἀπὸστα τὴς γνωστῆς μας θελκτικῆς κυρίας, τὸ ἐρωτικὸ γλύστρημα της ἐπίσης γνωστῆς μας δεσποινίδος, τὴν συζυγικὴ ἀτυχία τοῦ γνωστοῦ μας ἐπίσης κυρίου, τὴν αἰσθηματικὴ περιπέτεια τοῦ γνωστοῦ μας σεβαστοῦ συμπολίτου, τὸ μυθιστόρημα, τὸ δράμα ή τὴν κωμῶδια της γνωστῆς μας ὁμοῖως οἰκογενείας. Ὅλα αὐτὰ εἶναι πράγματα ἐκτάκτως ἐνδιαφέροντα καὶ διδακτικά.

Ὁ Μ α θ η τ ή ς. — Καὶ διδακτικά ἀκόμα;

Ὁ κ. Α σ ο φ ο ς. — Πρὸ πάντων διδακτικά. Ἡ πείρα τοῦ κόσμου ἀποκτάται περισσότερο ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς, πού μᾶς προσφέρει ή κακογλωσσία, παρὰ ἀπὸ τὰ μὴδαμένα στοιχεῖα, πού προσφέρει στὸν καθέναν ή ζωὴ του. Προσωπικῶς σοῦ ἐξομολογοῦμαι, ὅτι οἱ μεγαλύτεροί μου διδάσκαλοι, σὸ σχολεῖο της ζωῆς, ὑπῆρξαν μερικοὶ μι α ἱ τ ρ ής κακογλωσσίας. Καὶ οἱ μικρότεροι, τὰ βιβλία. Ἀπὸ τὰ βιβλία δὲν ἔχω μάθει σχεδὸν τίποτε γιὰ τὰ μυστικά της ζωῆς.

Ὁ Μ α θ η τ ή ς. — Πῶς συμβαίνει αὐτό;

Ὁ κ. Α σ ο φ ο ς. — Συμβαίνει, ἀπλούστατα, διότι τὰ βιβλία εἶναι, συνήθως, πληκτικὰ καὶ τὰ ἑλληνικὰ ἀκόμη πληκτικώτερα ἀπὸ τὰ ἄλλα. Ἐνῶ ἕνας κακογλωσσὸς δὲν εἶναι ποτὲ πληκτικός, ἀκόμα καὶ στὴν Ἑλλάδα. Ἀπόδειξις, ὅτι πολλές φορές ἀποκοιμάται κανεὶς ἀπάνω σ' ἕνα βιβλίο, ἐνῶ δὲν ὑπάρχει παράδειγμα ἀνθρώπου, πού ἀποκοιμήθηκε ποτὲ σ' ἕνα κύκλο θελκτικῶν προσώπων, πού κακογλωσσέουν.

Ὁ Μ α θ η τ ή ς. — Ἀς κακογλωσσήσουμε, λοιπόν.

Ὁ κ. Α σ ο φ ο ς. — Πολὺ φοβοῦμαι, πῶς οὐτ' ἐγὼ, οὐτ' ἐσὺ εἴμαστε προικισμένοι ἀπ' τὸν Ἀπόλλωνα με τὸ ὠραῖο αὐτὸ τάλαντο. Καὶ, χωρὶς τάλαντο, τίποτε δὲν πρέπει νὰ καταπιάνεται κανεὶς.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τὸ συνέδριον τῶν συγγραφέων

Τὸ 5ον συνέδριον τῶν συγγραφέων δὴ συνέληξε τὴν 27ην Μαΐου εἰς Βουλιαγμένην. Εἰς τοῦτο θὰ λάβουν μέρος 150 περίπου συγγραφεῖς καὶ ἐκδότης, ἀντιπρόσωποι δὲ τῶν χωρῶν, οἱ ὅποιοι θὰ μείνουν εἰς μίαν ἑβδομάδα εἰς τὴν οὐραγίαν πρωτεύουσάν. Μετὰ τὴν ἀποκλὸν τοῦ συνεδρίου, τὰ ἔξοδα τῶν ὁποίων δὴ καταβλήσονται ἀπὸ τὸν δῆμον τῆς Βουλιαγμένης, εἶνε καὶ ἡ ἐπίδειξις τῆς οὐραγίης λογοτεχνίας καὶ μουσικῆς εἰς τοὺς ἐξέτους διαρρομένους καὶ δι' αὐτὸν τοῦ τρόπου, ἡ καλύτερα διάδοσις αὐτῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Τὰ προηγουμένα τέσσαρα συνέδρια συνήλθον κατὰ σειράν ἐν Παρίσι, Βερολίν, Ρώμῃ καὶ Μαρτίνι.

Φιλολογικὰ βραβεῖα

Ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους ἦ, τὸ ἀρχαιότερον, ἀπὸ τοῦ προσηγορικοῦ προστίθεται εἰς τὰ ἀναριθμητὰ γαλλικὰ φιλολογικὰ βραβεῖα ἀκόμη ἓνα ἰδιαιτέρως ὑπολογισμὸν. Πρόκειται μὴλλον περὶ μᾶς συντάξεως, πὺν θὰ δίδεται εἰς καλοὺς συγγραφεῖς, οἱ ὅποιοι μολοῦντι συνεληλυθόντες τὸ πενηνταεὶς ἔτος τῆς ἡλικίας των, δὲν εἶχαν διὰ τὸν ἕνα ἢ διὰ τὸν ἄλλον λόγον ἐπιτυχίας (καὶ χρηματικὰ κέρδη, φυσικὰ) ἀναλόγους πρὸς τὴν ἐργασίαν των. Διὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς συντάξεως αὐτῆς θὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ κληροδότημα Σαρτρύ.

Ἡ 20ετηρίς τοῦ Βογκιέ

Ἡ εἰκοστή ἐπέτειος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Βογκιέ ἔδωκε πάλιν ἀφορμὴν νὰ γραφοῦν μερικά σύντομα ἄρθρα διὰ τὴν ἐργασίαν του καὶ τὴν θέσιν του εἰς τὰ γαλλικὰ γράμματα. Ὁ Βογκιέ ἔγραψε ὅσα καὶ μυθιστορήματα, τοὺς «Νεκροὺς καὶ μολοῦν», τὴς «Χειμῶναικῆς ἱστορίας», τὴς «Ἀνατολίτικῆς ἱστορίας» κλπ., τὰ ὅποια, μολοῦντι ἔχοντες ἡμισητοῦν ἀπὸ πολλοῦ, τὸν ἔδωσαν μίαν θέσιν μεταξὺ τῶν ἀθανάτων τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Ἀν ὅμως ὁ Βογκιέ ὡς συγγραφεὺς ἦτο οὐκ ὀλίγον ἀσυνήθως, ὡς μεταφραστὴς προσέφερεν ἐξαιρετικὰς ἀποδόσεις εἰς τὴν λογοτεχνίαν τῆς πατρίδος του. Ἐκαμὲ γνωστὸν εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ ὁμοεικὸν μυθιστόρημα, εἰς ἔκδοσιν πού οἱ Γάλλοι ἀπὸ τῆς μεγάλῃ ρωσικῇ πελογογραφίᾳ ἐννόριζαν μόνον ἓνα μέρος τῆς ἡλικίας τοῦ Τουργένιεφ. Ὁ Εὐγένιος-Μελισσώ ντὲ Βογκιέ εἶνε ὁ λογοτέχνης πού ἐγνώρισεν πρῶτος εἰς τοὺς συμπατριώτας του τὸν Τολστόν καὶ τὸν Ντοστογιέφον. Καὶ τὴν ἀπερσεύαν του αὐτῆς, ἀληθινὰ σημαντικῆς διὰ τὴν ἀνεπτυκτικὴν ζωὴν τῆς Γαλλίας, δὲν τὴν ἡμισητοῦν οὔτε οἱ δομῆται οὐκ ἐκινεῖται.

Οἱ Γάλλοι κριτικοὶ

Εἰς ἀναμνηστικὸν τοῦ κ. Γκαστὸν Ραζώ, ὁ ὁποῖος ἐξέλεγε πρόεδρος τῶν Γάλλων λογιῶν, οἱ Γάλλοι κριτικοὶ ἐξέλεξαν πρόεδρόν των τὸν κ. Ζὰν Βιγιό, φιλολογικὸν διευθυντὴν τοῦ «Πι-Παριέν». Ὁ κ. Βιγιό δὲν εἶνε μόνον κριτικὸς. Ἐχει γράφῃ μυθιστορήματα, ταξιδιωτικὰς ἐντυπώσεις, δράματα καὶ σενάρια κινηματογραφικῶν ἔργων, θεωρεῖται δὲ ἓνας ἀπὸ τοὺς καλὲστους Γάλλους δημοσιογράφους.

Οἱ «Τρεῖς Ἑρρίκοι»

Εἶνε ὁ τίτλος τοῦ νέου ἔργου τοῦ κ. Ἀντρέ Λάγκ, τὸ ὁποῖον παύεται ἀπὸ ἡμερῶν εἰς τὴν Γαλλικὴν Κομωδίαν. Οἱ «Τρεῖς Ἑρρίκοι», τρεῖς ἀκτον ἱστορικὸν δράμα, εἶνε μὴ προσάψαι, ἡ ὅποια δὲν ἔχει καμίας ἀντιθέσιν εἰς τὴν προηγουμένην ἐργασίαν τοῦ κ. Λάγκ, συγγραφέως ἔχοντος μὴ καταφαντὴ τὴν πρόθεσιν τοῦ ἐλέγχου τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Τρεῖς Ἑρρίκοι εἶνε: ὁ Λοῦις τῆς Γκιζης, ὁ Ἑρρίκος 3ος, βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, καὶ ὁ Ἑρρίκος τῆς Ναβάρρας, σπόκος δὲ τοῦ ἔργου εἶνε ἡ ἀποκατάστασις τοῦ Ἑρρίκου δου, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὸν θρύλον, δὲν θεωρεῖται βασιλεὺς μὴ δυνατόν χαρακτῆρα καὶ ἡθικὰς ἀρχάς. Σημειώοντες διὰ εἰς τοῦτο ὁ συγγραφεὺς ἔχει συμφωνοῦν καὶ τὴν ἱστορίαν. Ἐπισημαίνοντες μὲ τὸν ἔργον τοῦ κ. Λάγκ ἡ κριτικὴ δὲν φαίνεται πολὺ ἐνθουσιασμένη.

Ὁ διάδοχος τοῦ Κλεμανσώ

Ἡ ἱστορικὴ Ἀκαδημία τῶν Παρισίων ὡς διάδοχον τοῦ Γεωργίου Κλεμανσώ ἐξέλεξε τὸν κ. Λουδοβίκον Μουζιό, γενικὸν διευθυντὴν τῆς δη-

ΩΝ Σ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

νέδριον τῆς Χάγης ἡ δικηγορὸς δ-νὴς Ἑ. Καρὺδης ἡ ὁποία ἔχει ἀσχοληθῇ ἰδιαιτέρως μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἰθαγενείας. Τῇ τοδεῖς τῶν τριῶν Ἑλληνικῶν σωματείων, ἡ δ-νὴς Καρὺδης συνέταξεν ὑπόμνημα πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς ὁποῖον ἐκθέτει τὴν σήμερον ἰσχύουσαν ἰθαγενὴν νομοθεσίαν περὶ τῆς ἰθαγενείας ἡς γυναικὸς καὶ τοὺς λόγους διὰ τοὺς τοίους πρέπει αὕτη νὰ μεταρρυθμισθῇ. Εἰς τὸ ὑπόμνημα αὐτό, καθὼς καὶ εἰς ὑπόμνημα τῆς κ. Μακμίλλαν πρὸς τὸ νῆδριον τῆς Χάγης, ἀναφέρονται αἱ ἐξῆς πτωμῆραι:

Αἱ γυναῖκες καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς σύγχοι καὶ ὡς μητέρες εἶνε σπουδαῖοι δηγγραφικῶν παρὰγοντες, καὶ καθε κράτος εἰς συμπερὶν νὰ διατηρῇ ἐπ' αὐτῶν τὰ ἰαυμάτὰ του ὑπεκρότης.

Διὰ τὴν ρύθμισιν τῆς ὑπεκρότης ὑπάρχουν ἀνεκὰντες δύο συστήματα: ἡ ὑπεκρότης jure soli (Ἑλλῆνι εἶνε ὁ ἐν Ἑλ-δι γεννηθεὶς) καὶ ἡ ὑπεκρότης jure san- inis (Ἑλλῆνι εἶνε ὁ ἐξ Ἑλλῆνος πατρός νηθεὶς). Ὅλα αἱ πτωμῆραι νομο-σάει ἐδίδαν προτιμῆσιν εἰς τὴν jure san- inis ἰθαγενείαν, ἀλλὰ τὰ νεώτερα πορί-ατα τῆς ἐπιστήμης ἀπέδειξαν ὅτι ἡτο φιλμένη ἡ προτιμῆσις αὕτη. Ἐτσι ὅλα ἔδδον τὰ κράτη καὶ αὕτη ἡ συντηρητικώ-ετη Γαλλία (νόμος τοῦ 1927) ἀνεγνώ-σαν διὰ νεωτέρων νόμων κατ' ἀρχὴν τὴν τοῦ ἐδάφους ὑπεκρότης, ἀλλὰ καὶ τὰ ἰως καὶ εἰς περιπτώσεις τινὰς τὴν ὑπε-κρότης ἐκ τοῦ αἵματος, ὡστε ἡ πατρὶς κ παρὲξ εὐκολίας διατηρήσεως τῆς ἰθα-γενείας των καὶ εἰς τὰ ἐξνητημένα τέκνα ἡς. Συνέπεις τῆς ἀρχῆς αὐτῆς εἶνε ὅτι γυναῖκα δὲν πρέπει διὰ τοῦ γάμου νὰ ἀσῇ ἀκούσιως τὴν ἰθαγενείαν τῆς. Μέχρι τοῦ 1918, μόνον ἡ Ἀργεντινὴ, ἡ ἰρακίλια καὶ ἡ Νέα Ζηλανδία ἀνεγνώριζαν ἡν ἀρχὴν αὕτην. Ἀπὸ τοῦ 1918 ὅμως μέ-ρι τοῦ 1929, 22 κράτη μὲ πληθυσμὸν 50 ἑκατομμυρίων κατοίκων ἀνεγνώρισαν ἡ ἡ γυναῖκα πού ὑπανδρεύεται ἄλλοδα-τὸν δὲν χάνει διὰ τοῦ γάμου μόνον τὴν ἰθαγενείαν, ἀλλὰ καὶ τὸ δικαίωμα νὰ

ροῖται κοινωνικῆς ἀποδοξίας. Ὑπομῆριος ἦτο καὶ ὁ κ. Ἑρρίκος Ράσιλ, ὅστις συνεκέντησε 38 ὑπόμνημα ἐναντὶ τῶν 52 τοῦ κ. Μουριέ. Ὁ νεο-εκλογεὶς, ὅπως καὶ ὁ Κλεμανσώ, ἀνῆκε εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐλευθέρων μελῶν τῆς ἱστορικῆς Ἀκα-

δημίας.

Τὰ συγγραφικὰ δικαῖματὰ εἰς τὴν Σεργίαν

Ὁ Βασίλειος Ἀλέξανδρος ἐπέγραψε πρὸ ἡμε-ρῶν τὴν σύμφωνον τῆς Βέρνης, διὰ τῆς ὁποίας προστατεύονται τὰ δικαῖματὰ τῶν συγγραφέων. Πρόκειται περὶ τῆς γνωστῆς συμβάσεως, ἡ ὁποία, προτοῦ ἡμερῆς ἀπὸ δια σφιδῶν τὰ ἐθνικὰ καὶ κράτη, ἐτροποποιήθη τῷ 1908 εἰς τὸ Βερολίνον καὶ τῷ 1914 εἰς τὴν Βέρνην.

Τὸ τελευταῖον μυθιστόρημα τοῦ Χάουπμαν

Τὸ τελευταῖον μυθιστόρημα τοῦ Γεωργίου Χάουπμαν «Τὸ βιβλίον τοῦ πάθους» εἶνε ἡ ἱστορία ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀκριβέστερα ἐνὸς καλλιτέχνη, ὁ ὁποῖος ἀντιμετωπίζει μίαν ἡμέραν τὸ φοβερὸν δι-λημμα: νὰ ζῇ μὴ εἰς τὴν φωνὴν καὶ ἀσφαλῇ ἀμύσησαν τῆς οἰκογενείας ἡ νὰ δοθῇ εἰς τὴν περὶπτεῖαν, τὸν μπεσματόν, τὴν διαρκὴ ἀνάνεω-σιν. Τὸ «Βιβλίον τοῦ πάθους» εἶνε γραμμένον ἐπὶ τῶν ἡμερολογίων, κινεῖται δὲ ὡς μίαν ἀποφαι-

τὰς νομοθεσίας τῶν διαφόρων κρατῶν ὡς πρὸς τὴν ἰθαγενείαν τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων τοῦ ἀποβάλλοντος ὑπεκρότης τῆς. Ὁ ἑλληνικὸς νόμος δέχεται ὅτι ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀποβάλλοντος τὴν ἑλληνικὴν ἰθαγενείαν παραμένουν Ἑλλῆνες.

Συνέπεις τῶν αὐτῶν διαφορῶν εἰσέρχονται συχνὰ πρόσωπα μὲ δύο ἰθαγενείας καὶ ἄλ-λα μὴ ἔχοντα καμμίαν (ὅπως ἡ Ἑλληνίς, σύζυγος Ἀμερικανοῦ, πρὸ τοῦ 1926).

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν αἱ ὀργανωμέναι γυναῖκες ζητοῦν νὰ θεσπισθῇ ἡ ἀρχὴ ὅτι ἓνα ἄτομον (ἄνδρας ἡ γυναῖκα) δύναται νὰ ἀλλάξῃ τὴν ἰθαγενείαν του, μόνον κατὰ τὴν ἐλευθέραν βούλησιν του.

Τὰ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τοῦ συστήμα-τος αὐτοῦ εἶνε τὰ ἐξῆς: 1) ὅτι πᾶσι πλέον ἡ γυναῖκα νὰ τίθεται εἰς τὴν μοί-ραν τῶν ἀνδρῶν καὶ παρὰ τῶν ἀπο-στερουμένη τῆς ἐλευθερίας νὰ διατῇ τὸ ἄτομόν τῆς 2) ὅτι ὁ γάμος μετ' ἄλλοδα-τὸν δὲν πρέπει νὰ θεωρῇται διὰ τὴν γυ-ναῖκα ὡς κολάσιμος πράξις, πονὴ τῆς ὁποίας εἶνε ἡ ἀποστέρησις τῆς ἰθαγενείας τῆς 3) ὅτι οἱ νόμοι πού στεροῦν τὴν γυ-ναῖκα τῆς ἰθαγενείας χωρὶς τὴν θέλησιν τῆς συμπεραίνουν ὅτι ἡ γυναῖκα δὲν ἀ-γαπᾷ τὴν πατρίδα τῆς ὅσον καὶ ἓνας ἄνδρας 4) ὅτι τὰ κράτη εἰς μὲν τὰς ξένας συ-ζύγους τῶν ὑπηκόων των οὐδέποτε παρ-έχουν πλήρη τὴν ἐμπιστοσύνην τους (ἰδίως ἐν καιρῷ πολέμου) ἐνὼ τὸν ἀντιτίθοντες εἰς τὰς ἀποξενωθείσας διὰ τοῦ γάμου πρῶν ὑπη-κόους των ἀρνούμεναι καθε προστασίαν 5) τέλος ὅτι εἶνε δὴ μο γ ρ α φ ι κ ὸ ν συμπερὸν καθε κράτους, ὅχι μόνον νὰ διατηρῇ ὑπηκόους του τὰς γυναῖκας πού ὑπανδρεύονται ἄλλοδαπούς, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἐφ' ὅσον γεννῶνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς μητρικῆς των πατρίδος (Γαλ-λικὸς νόμος τοῦ 1927).

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, λόγῳ ἐλλείψεως τῆς σχετικῆς πιστώσεως, δὲν ἡδυνήθη νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὴν δ-νίδα Καρὺδης εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπείαν, ἀλλὰ δυστυχῶς οὔτε καὶ ἐνδιαφέρον ἐπέ-δειξε διὰ τὸ σπουδαιότατον αὐτὸ ζήτημα, διότι τὴν ἡμέραν πού ἤρχισε τὸ Συνέδριον τῆς Χάγης, ὁ Ἑλλῆνες ἀντιπρόσωπος κ.κ. Πολίτης καὶ Καλογιάννης δὲν εἶχον λάβῃ οὔτε τὸ ὑπόμνημα τῶν τριῶν σωματείων μέσῳ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ ὡδήγησε τὴν Κυβερνήσεως εἰς τοὺς τὴν τηρητέαν στάσιν των κατὰ

στικὴν στορφή εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ Χάουπμαν, ὡς μίαν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τῶν φιλοσοφικῶν περ-ιμοῦν καὶ ἀναζητήσας τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς εἰς τὴν θερησείαν τοῦ πάθους.

Ἡ 100ετηρίς τοῦ Βελγικοῦ ὕμνου

Τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα ἐορτάσθη εἰς τὰς Βρυξέλλας μὲ μίαν ὄρασαν μουσικοφιλολογικὴν συγκέντρωσιν ἡ ἑκατοετηρίς τῆς «Μπαρμπαν-σόν». Ἡ «Μπαρμπανσόν» συνετέθη τῷ 1830, καθιερώθη δὲ ὡς ἐθνικὸς ὕμνος τῶν Βέλγων.

Ἡ ἐπιστροφή τῆς Πάολι

Ἡ γνωστὴ Ἰταλὶς τραγουδίστρια Ἑβελίνα Πάολι, μετὰ μακρὰν ἀποχώρησιν ἀπὸ τὴν ἰταλικὴν σκη-νὴν, πρὸκειται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὰς προσεχέ-ας παραστάσεις κλασικῶν ἔργων τοῦ θεάτρου τῶν Συρακουσῶν. Θὰ παίζῃ εἰς τὴν «Ἰσταντίναν ἐν Ἀβλίδι» τοῦ Εὐριπίδου καὶ εἰς τὸν «Ἀγαμέμνονα» τοῦ Αἰσχύλου. Ἡ Πάολι ἐγνώρισεν ἀθηναῖος θραύματα, θεωρεῖται δὲ ὡς μίαν ἀπὸ τὰς καλὲστ-ας Ἰταλίδας τραγουδίστριας.

X.

Οὐδέμια ἀποδείξεις ἀναγνωρίζεται ἐὰν δὲν φέρῃ τὴν σφραγίδα καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ διακριστοῦ τῆς «Ἐργασίας» κ. Τ. Θεοφιλοπούλου.

Η ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

“Ο ΝΤΕΛΤΕ” ΟΛΟΓΥΜΝΟΣ,

ΓΙΑ βιβλίο τῆς Maryse Ghoisy ὁ τί-τλος δὲν εἶνε πολὺ. . . γυμνός·μποροῦσε νὰ εἶνε καὶ γυμνότερος. Πε-ρίεργο φαίνεται πῶς — ἔστω καὶ ἂν πρόκειται γιὰ κριτικοβιογραφικὸν ἔργο — ἡ συγγραφεὺς τοῦ «Ἐνα μῆνα ἀνά-μεσα σὲς δημόσιες» καὶ τοῦ «Ἐνα μῆνα ἀνάμεσα σὲς σπουδαστοὺς ἄντρες» (τοὺς καλογέρους) κατάφερε τούτῃ τῇ φορᾷ νὰ γράψῃ βιβλίο. . . σεμνόν. Γιατί, πράγματι, ἂν ἐξαίρεση κανεὶς ὀρισμέ-νες λέξεις πού μὲ ἰδιαίτερη συμπάθεια ἐπαναλαμβάνει (καὶ οἱ ὅποιοι, κατὰ παράδειγμα τρόπον, ἀποκτοῦν κάτω ἀπὸ τὴν πέννα τῆς κάποια πρωτόγονη ἀγνό-τητα), τὸ τελευταῖον βιβλίο τῆς Σουαζὶ δὲν εἶνε βέβαια κατὰλληλον γιὰ τὰ παρθεναγωγεία, δὲν ἀπομακρύνεται ὅμως καὶ πολὺ ἀπὸ τὸν τόνο τῶν συνη-θισμένων βιβλίων.

Εἶνε ἓνα βιβλίο γραμμένον μουρλά, ἀκατάστατα, à la diable, με ἀδιάπτω-το μπρίο καὶ κέφι, (ὅπως ὅλα τὰ βι-βλία τῆς Σουαζὶ) καὶ πού ξεχειλίζει ἀπὸ τὴν πὶθὸν βαθειὰ ἀγάπῃ καὶ τὸν εἰ-λικρινέστερον θαυμασμόν. Ἡ Σουαζὶ ἀ-γαπᾷ καὶ θαυμάζει τὸν Ντελτέϊ πραγ-ματικά, μὲ ὅλη τὴν καρδίαν τῆς, ὅπως μόνον μερικὲς γυναῖκες ἐξέρουν νὰ θαυ-μάζουν καὶ ν' ἀγαποῦν, καὶ μὲ τὸ αἰ-σθημα αὐτὸ κατῳρθώσε νὰ θερμάνῃ τὸ βιβλίο τῆς καὶ νὰ ζωντανέψῃ μίαν προσωπικότητα. Εἶτε συμπαθεῖς εἶτε ὅχι τὸν Ντελτέϊ, ὅταν καὶ ὅσο διαβά-ζομε τὸ βιβλίο τῆς Σουαζὶ, ὁ νέος αὐ-τὸς Γάλλος συγγραφεὺς μᾶς γίνεται συμπαθητικὸς, ἐρχεται κοντύτερα στὴν ψυχὴ μας.

Γιὰ τὴν Σουαζὶ ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ἰωάννας ντ' Ἀρκ», τοῦ «Λαφαγιέ», τῶν «φαντάρων» εἶνε (μαζὶ μὲ ἓνα-δυὸ ἄλλους) ὁ μεγάλος ἀνανεωτὴς τῆς σύγχρονης γαλλικῆς αἰσθητικότητος καὶ τοῦ σύγχρονου γαλλικοῦ ἔθους. Τὸ ψυχρὸ, ξερὸ, ἀφηρημένον, ἄχρωμο, γαλλικὸ ὄφρος, τὸ μετρημένον, τὸ ζυγι-σμένον, τὸ κλασσικὸν, τὸ ἐβουήθη στὴν κολυμπήθρα μίαν πρωτόγονην δροσιάς καὶ φρεσκάδας, ἀπ' ὅπου βγήκε μὲ μίαν νέαν παρθεναί. Ἀνάλογη ἐπανάστασις ἔκανε καὶ στὴ μορφῇ, καὶ στὴ σύνθεσι τῶν βιβλίων. Ὅπως σὲ πολὺ σοφὸ ὄ-φρος, ἔτσι καὶ στὴν πολὺ σοφὴ σύνθεσι, ἔδωκε μίαν κατὰσθησι μαχαίρι. «Ἐνα πρᾶγμα ἐξάρω: ὅτι ἀφότου διά-βασα τὸν Ντελτέϊ κατὰλαβον ἐπιτέλους ὅτι τὸ καλογραμμένον βιβλίο, τὸ λου-στραρισμένον, τὸ γλυμμένον, εἶχε ὀριστι-κά πιά μπεῖ σὲ παληοντούλαπο τῆς Ἀρχαιολογίας». Καὶ φυσικὰ, ἀφοῦ, ἐνὶ ὅ «Ἀντρέ Ζιντ γράφει μὲ τὸ χέρι τοῦ (δὲν εἶνε κομπλημέντο αὐτό, λεγόμενον ἀπὸ τὴν Σουαζὶ). Ὁ Μαρσέλ Προυστ μὲ ἓνα μετᾶλλινον νιστέρ. Ὁ Πῶλ Μο-ραν μὲ ἓνα σαξοφόν. Ὁ Μοντερλάν μὲ τὸ σπαθί του, ὁ Ντελτέϊ γράφει μὲ τὰ... πόδια του». Μὴ γελᾶτε; ἡ ἐκφρασις αὕτη πού θεωρεῖται ὑβριστικὴ συνήθως ὅταν λέγεται γιὰ ἓνα συγγραφέα, εἶνε, γιὰ τὴν Σουαζὶ, ὁ μεγαλύτερος ἔπαι-νος πού μπορεῖ νὰ γίνῃ. Δὲν εἶνε σὲ... χέρι τοῦ καθενὸς νὰ γράφῃ μὲ τὰ... πόδια του. Τὸ καταφέρνουν μόνον ὅσοι ἔχουν γνήσιο ταλέντο, οἱ θερμὲς καὶ πραγματικὰ δημιουργικὲς ἰδιοσυγκρα-σίες, πού καὶ καὶνὸριο βλέπουν στὸν κόσμο καὶ καὶ καὶνὸριο ἔχουν νὰ πούν.

“Ολοι οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς ἔκα-

ναν ἐπανάστασι σὲ ὄφρος. Ὁ Ντελτέϊ ἐκφνίζει μὲ τὴς βιαιότητες του. Λέγει τὰ πράγματα ὅπως τὰ νοιώθει, ὅπως τοῦ διοχετεύονται σὲ ὑποσυνείδητό του ἀπ' τὰ πέντε δάανοιχα παράθυρα τῶν αἰσθήσεων του. Κανένα λουστράρι-σμα, κανένα λαμπικάρισμα, κανένα ζύ-γισμα καὶ ἐξοιάλεγμα, ἀπ' ἐκεῖνα πού κάνουν οἱ στείροι, οἱ σταγονομετρι-κοὶ συγγραφεῖς.

Εἶνε πολὺ ἀγνός, πολὺ πρωτόγονος, πολὺ βάρβαρος γιὰ τέτοιον φιλοκοσκι-νίσματα πολιτισμένων, ἀλεξανδρινῶν. «Τὸ ὄφρος του, λέγει ἡ Σουαζὶ, παίρ-νει ὅλες τὴς νότες, ὅλους τοὺς τόνους, ἀπὸ τὸν ὑψηλότερον ὡς τὸν πὶθὸν χυδαῖο καὶ καθημερινόν. Ἡ φράση του εἶνε ἓνας ὀρμητικὸς χείμαρρος πού κατεβά-ζει λάσπη καὶ χρυσάφι, βρώμης καὶ ἀστρά μαζί. Εἶνε ἓνα ποτάμι ἀνθρώπι-νο».

“Ο Ζολὰ εἶχε πῇ: «Τέχνη εἶνε ἡ φύσι ὅπως τὴν αἰσθάνεται (καὶ τὴν ἀποδί-δει) μὲ ἰδιοσυγκρασίαν». Τὸ ἴδιο λέγει καὶ ὁ Ντελτέϊ, μὲ ἄλλα λόγια: «Ναί, πιστεύω στὸν κόσμο τὸν πραγματικόν. Μὰ ἀνάμεσα πραγματικότητος καὶ ἐμέ-να, ἐγὼ εἶμαι ὁ γονιμοποιός (ὁ ἀρσενι-κός) ἐγὼ, μὲ ἀπόλυτη κυριαρχία δια-λέγου, παίρνω καὶ διαθέτω. Ἡ φύσι εἶ-νε μίαν ὁμορφὴν σκλάβαν: μόνη δουλεῖα τῆς εἶνε νὰ ὑπακούῃ».

Πῶς τὴν αἰσθάνεται καὶ πῶς τὴν γο-νιμοποιεῖ τὴν σκλάβαν αὕτην, ὁ Ντελτέϊ; Μὲ τὸν καλλίτερον τρόπον ὡς βάρβα-ρος καὶ ὡς πρωτόγονος, πάντως, ὡς ἓνας ἀνθρώπος ἀφελὴς καὶ ἀγνός, ἡ μᾶλλον πού προσπαθεῖ νὰ γίνῃ ἀφελὴς καὶ ἀγνός, καθαρῶντας τὴν αἰσθησὶ του ἀπ' ὅλα τὰ φκισίδια πού τῆς κόλ-λησε ὁ πολιτισμὸς καὶ πού σὲ τέλος μάς κάνουνε μούμεις. «Στὸν Ντελτέϊ, λέγει ἡ Σουαζὶ, νοιώθει κανεὶς πάντα τὴν ἀνάγκη νὰ γυρίσῃ στὴν ἀγνότητα τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, τὴν ἀνάγκη νὰ βαρβαροποιηθῇ, μὲ τὴν ντελτεϊκὴν ἐν-νοια τοῦ ὄφρου. Αὐτό, — κατὰ τὴν Σου-αζὶ, πάντοτε — εἶνε, ἄλλωστε, τὸ κύριο γνώρισμα ὅλης τῆς μοντέρνας τέχνης, καὶ ὅλο τὸ ἐνδιαφέρον τῆς. Θέλει (ἡ

μοντέρνα τέχνη) νὰ μᾶς ἐπαναφέρει στὴν πρωτόγονη φρεσκάδα, στὴν ἀμε-ση ἐμπνευσι, τὴν πρωτογενή. Ὁ κό-σμος εἶνε μίαν γρηᾷ κοκέττα πάρα πολὺ φκισιδωμένη πού τῆς προστά-ζομε: «Ἐμπρός, οὐστ! Βγάλε δλ' αὐτὰ τὰ φκισίδια, ὅλες αὐτὲς τὴς κρέμες. Θέλουμε νὰ ἴδωμε τὸ δέρμα πού ὑπ-ἄρχει κάτω, τὸ φυσικόν, δέρμα χρυσάφι καὶ γνῶσι. . . Ὁ Ντελτέϊ εἶνε ἡ ἐπά-νοδος στὴν ὕγεια τῶν πρωτογόνων. Καὶ γι' αὐτὸ τὸν εὐχαριστῶ».

Εἶνε ὁ μεσαιωνικὸς ἀνθρώπος. «Στὴν τέχνη του βρίσκουμε πέντε γνωρίσματα τοῦ Μεσαιῶνος: τὴν τέχνη τῶν «vitraux», τὸν ἀνθρωπομορφικὸν μυστι-κισμόν, τὸν ἀναχρονισμόν, τὴν ἱερὰ Ἑξέ-ταση, τὸν εἰλικρινὴ σαπνοσουλισμό. Κα-νεὶς ἔτσι ἔξοχα ὡς αὐτὸν δὲν μιλεῖ γιὰ τὸν Χριστό, γιὰ τὴν Παναγία, μὲ τὴν ἀπλοκήν, ἀδολὴ πίστη τῶν παιδιῶν τοῦ Μεσαιῶνος. Κλείνουμε τὰ μάτια, καὶ ἀκουμποῦμε τὸ κεφάλι μας στὸν ὄμο τοῦ Θεοῦ, χωρὶς θεολογία, χωρὶς δυσπι-στία, χωρὶς διαλεκτική».

Εἶδαμε τὴ θεωρίαν· εἶδαμε τὰ γενικά γνωρίσματα τῆς τέχνης τοῦ Ντελτέϊ, ὅ-πως τὰ βλέπει ἡ Μαρσὶ Σουαζὶ, καὶ ὅ-πως φαίνονται, ἄλλωστε, καὶ σ' ὅλη τὴν (προχωρημένην καὶ ὅχι τὴν φαφού-τα καὶ στραβομάτα) σύγχρονον γαλ-λικὴν κριτικήν. Τί εἶνε ὁ Ντελτέϊ; Εἶνε πε-ζογραφικὸς ποιητὴς (σάν τὸν Μπαρ-ρές, σάν τὸν Σατωμπριάν), πού ἐκφρά-ζει μὲ βιογραφίαν διὰ μέσου ἄλλων προσώπων, μὲ λυρικώτατο ὄμως τρό-πο, παρεμβάλλοντες καθε στιγμὴ τὸ αἰσθῆμα τοῦ, τὰ αἰσθήματα καὶ τὴς σκέ-ψεις του, τὴν ἴδια του ψυχικὴ περιπέ-τεια.

Τὰ περισσότερα ἔργα του, ἡ «Ζὰν ντ' Ἀρκ», ὁ «Ναπολέων», ὁ «Λαφαγιέ», εἶνε βιογραφίαι, καὶ ἄλλα πάλιν, ὅπως οἱ «Φαντάρου», τὸ «Κολερά», οἱ «Πέντε αἰσθήσεις

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΟΙ ΑΓΓΛΟΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝ. ΑΓΩΝΕΣ

ΕΙΣ τὸ Στάδιον ἀρχίζουν ἀπὸ αὐριοῦ οἱ μεγάλοι διεθνεῖς ἀθλητικοὶ ἀγῶνες τῆς περιόδου. Φιλοξενούμενοι καὶ ἀντίπαλοι τῶν Ἑλλήνων θὰ εἶνε οἱ ἀθληταὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας οἱ ὅποιοι κατῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα κατόπιν προσκλήσεως τῶν ἑλληνικῶν σωματείων διὰ νὰ συμμετάσχουν εἰς τὰ «Ἐκκατόμβαια». Οἱ ξένοι εἶνε ἀθληταὶ τῶν συλλόγων «Ἀχιλλεύς» τοῦ Λονδίνου καὶ «Γαλλικὸν Στάδιον» τῶν Παρισίων.

Ἐάν κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐργασίαν ἢ ὁποῖα ἔχει γίνῃ, οἱ ἀγῶνες οὗτοι θὰ παρουσιάσουν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν ἀπὸ ὀργανωτικῆς ἀπόψεως, πρῶτον τὸ ὅποῖον τιμᾷ τοὺς ὀργανωτάς. Ὁ κ. Βενιζέλος, παρακληθεὶς θάκηρυξεν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, τὴν ἐναρξιν τῶν ἀγῶνων.

Ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιδόσεων οἱ ξένοι ὑπερτεροῦν κατὰ πολὺ τῶν ἐλλήνων μας, καὶ εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἀγωνισμάτων οἱ Ἕλληνες ἀθληταὶ θὰ παραστοῦν θεαταὶ τῆς πάλης μεταξὺ Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων. Εἰς τοὺς δρόμους ταχύτητος δὲν ἔχομεν σοβαρὰς ἐλπίδας—κρίνοντας πάντοτε ἀπὸ τὰς ἐκδορὰς χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τὴν σημερινὴν φόρμαν τῶν ἀθλητῶν—διότι ὁ Κόμινγκ εἰς τὸν δρόμον 100 μ. ἐπραγματοποίησεν ἐπίδοσιν 10" 3/5, καὶ ὁ Λορράιν 10" 4/5. Εἰς τὸν δρόμον 200 μέτρων ἐπίσης αἱ ἐλπίδες μας εἶνε περιορισμέναι, εἰς δὲ τὸν δρόμον 400, 800 καὶ 1500 μέτρων, δυνάμεθα ἀπὸ τοῦδε νὰ διαγράψωμεν κάθε αἰσιόδοξον σκέψιν. Οἱ μόνοι δρόμοι εἰς τοὺς ὁποίους θὰ συναγωνισθώμεν μετὰ τῶν ξένων εἶνε οἱ δρόμοι ἐλπίδας νίκης εἰς τοὺς δρόμους 110 μέτρων μετ' ἐμποδίων εἰς τὸν ὅποῖον ὁ Μάντινγκ θὰ εἶνε ἐξαιρετικὰ ἐπιφορὸς ἀντίπαλος τῶν ξένων.

Ἐπίσης εἰς τὰς ρίψεις σφαιροβολίαν καὶ δισκοβολίαν, οἱ ξένοι παρουσιάζουν πολὺ ἀνωτέρας ἐπιδόσεις χωρὶς νὰ ἀποκλείεται καμμίς ἐκπληξὶς ὑπὲρ ἡμῶν εἰς τὴν σφαιροβολίαν. Ἀντιθέτως εἰς τὸν ἀκοντισμὸν ὁ Ζαχαρόπουλος φαίνεται εἰς θέσιν νὰ μᾶς δώσῃ μίαν πρώτην νίκην. Ἐπίσης τὴν πρώτην νίκην καὶ τὴν δευτέραν ἀκόμη, εἰς τὸ ἄλμα ἐπὶ κοντῷ, δυνάμεθα νὰ ἀναμενῶμεν μετὰ πεποιθήσεως σχεδὸν ἀπὸ τὸν Καραγιάννην καὶ Ἀνδρέοπουλον. Εἰς τὰ ἄλλα ἄλματα ἢ παρὰτάξις μας δὲν θὰ δυσκολευθῇ ἴσως νὰ μᾶς χάρισῃ πρώτην νίκην.

Οἱ ἀγῶνες θὰ διαρκέσουν τρεῖς ἡμέρας. Τὰ ἀγωνίσματα τῆς αὐριανῆς πρώτης ἡμέρας εἶνε τὰ ἑξῆς:

Δρόμος 100 μέτρων, ἄλμα τριποῦν, ἀκοντισμός, δρόμος 800 μέτρων, ἄλμα ἐπὶ κοντῷ, δρόμος 400 μέτρων μετ' ἐμποδίων, σφαιροβολία, δρόμος 5000 μέτρων, σκυταλοδρομία 4x100.

Ἡ πρώτη ἡμέρα πρέπει νὰ μᾶς χάρισῃ δύο πρώτας νίκας εἰς τὸν ἀκοντισμὸν καὶ εἰς τὸ ἄλμα ἐπὶ κοντῷ ἂν ἐπιτύχωμεν καὶ τρίτην νίκην πρέπει νὰ εἴμεθα ἱκανοποιημένοι.

Ἡ ἐναρξὶς τῶν ἀγῶνων θὰ γίνῃ τὴν 3ην μ. μ. Οἱ ἀγῶνες θὰ συνεχισθοῦν τὸ προσεχὲς Σάββατον καὶ τὴν Κυριακὴν.

Ο ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ

Η ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Διάξεις τοῦ Βουλευτοῦ Καλαμών κ. Στ. Κωστοπούλου εἰς τὴν Δέσχην τῶν Φιλελευθέρων.

Ο ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ δὲν εἶνε μίᾳ ἀπλῇ λογιστικῇ κατάστασις ἐμφαινόσα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους διὰ μίαν ὁρισμένην χρονικὴν περίοδον. Εἶνε πρὸ παντὸς πράξις πολιτικῇ κατοπριζούσα τὴν ἐν γένει οικονομικὴν, δημοσιονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ἀποτελεῖ δηλαδὴ ἓνα ὁλόκληρον πολιτικὸν πρόγραμμα, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποῖου ἐισπράττονται τὰ ἔσοδα καὶ διατίθενται τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους. Ἡ ἐξέτασις λοιπὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ κριτικὴν καὶ ἐρευνᾶν ὁλοκληρὸν τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος.

Βεβαίως ὁ προϋπολογισμὸς δὲν εἶχε πάντοτε, εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Κρατῶν, τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἔχει σήμερον εἰς τὰ σύγχρονα δημοκρατικὰ πολιτεύματα. Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι ὑπῆρξε μίᾳ ἐποχῇ κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ μονάρχαι ὄχι μόνον δὲν συνεβούλευοντο κανένα περὶ τοῦ τρόπου τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐσόδων ἢ τῆς διαθέσεως τῶν ἐξόδων ἀλλὰ καὶ δὲν ἔκαμναν καμμίαν διάκρισιν μεταξὺ τῆς ἰδιωτικῆς τῶν περιουσίας, τοῦ προσωπικοῦ τῶν δηλαδὴ ταμείων, καὶ τοῦ Δημοσίου Ταμείου. Ἦτο ἡ μακαρία τῇ λήξει ἐποχῇ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς ἐπλήρωσε δι' ἀγρίας φορολογίας τὰς συνεπειὰς τῆς προσωπικῆς πολιτικῆς τοῦ μονάρχου καὶ, τὸ χειρότερον, καὶ αὐτὰς τὰς ἰδιοκτησίας καὶ φαντασιοπληξίας του. Εὐτυχῶς ἡ ἐποχὴ ἐκείνη παρήλθεν ἀνεπιστρέπτει. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ μᾶς διαφεύγῃ τὸ γεγονός ὅτι ἡ μετέβασίς μας ἀπὸ τὴν ἀνεξέλεγκτον διαχείρισιν τοῦ μονάρχου εἰς τὸν σημερινὸν προϋπολογισμόν, τὸν ἐλεγχόμενον ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, συνδέεται στενότερα μετὰ αὐτὰς τὰς βάσεις καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν σημερινῶν κοινοβουλευτικῶν καὶ δημοκρατικῶν μας θεσμῶν. Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ Ἀγγλοβαρῶνοι ἐξηγέρθησαν κατὰ τοῦ τρόπου μετὰ τὸν ὁποῖον ἐπεσώρευεν ἐπ' αὐτῶν φορολογίας ὁ τότε βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Ἰωάννης ὁ Ἀκτῆμον ἐπέτυχον δύο τινά: Ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ θέσουν τὰς πρώτας βάσεις τοῦ σημερινοῦ προϋπολογισμοῦ, δεδομένου ὅτι ἀπέμεινεν ἀπὸ τότε ὡς ἀξίωμα ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ νέα φορολογία χωρὶς τὴν προκαταβολικὴν συγκατάθεσιν τῶν φορολογουμένων. Ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ θέσουν τὰς βάσεις τοῦ πρώτου Συντάγματος τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ἡ ἱστορία, διότι ἡ Magna Carta τοῦ Ἰωάννου τοῦ Ἀκτῆμονος ἀποτελεῖ τὴν πρώτην ἀναγνώρισιν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνεπτύχθη βαθμὴδὸν ἡ σημερινὴ Δημοκρατία.

Εἶνε λοιπὸν προφανὲς ἡ σημασία τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς τὴν ἐν γένει ζωὴν ἐνὸς κράτους. Διὰ τοῦτο καὶ ὅλα τὰ Συντάγματα ἔχουν θεσπίσει ρητὰς διατάξεις περὶ αὐτοῦ. Δηλαδὴ ὄχι μόνον τὴν προκαταβολικὴν ἐγκρίσιν αὐτοῦ παρὰ τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας ἀλλὰ καὶ τὸν αὐστηρὸν περιορισμὸν καὶ

τὴν εἰδικευσιν τῶν χορηγουμένων πιστώσεων. Ἡ Κυβέρνησις δηλαδὴ δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ πρὸ τοῦ Κοινοβουλίου ἓνα γενικὸν ὑπολογισμόν τῶν ἀπαιτουμένων πιστώσεων διὰ τὴν διοικητικὴν τῆς χώρας ἀλλ' εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ ἐμφανίσῃ τοῦτον ἀναλυτικῶς κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα. Εἰς τὸν τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται π. χ. νὰ ἀφαιρέσῃ πιστώσεις ἀπὸ τὰς ἐγκριθείσας διὰ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας καὶ νὰ τὰς διαθέσῃ δι' ἄλλους σκοποὺς ἀλλὰ νὰ εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ παραρρήσῃ καὶ τὴν στρατιωτικὴν καὶ τὴν ἄλλην πολιτικὴν εἰς τὸ πλαίσιον τῶν πιστώσεων τὰς ὁποίας ἔχει ἐγκρίνει τὸ Κοινοβούλιον.

Δυστυχῶς, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ μέγας αὐτὸς σκοπὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἀποβλέπει ἡ ψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπετεύχθη πολὺ σπανίως. Διότι, εἴτε λόγῳ τῶν διαρκῶν πολεμικῶν μας περιπετειῶν καὶ τῆς σχετικῆς ἀταξίας, εἴτε λόγῳ τῶν διαφόρων οικονομικῶν καὶ ἄλλων πολιτικῶν κρίσεων τὰς ὁποίας διέτρεξεν ἡ χώρα, ἐλάχισται κυβερνήσεις κατώρθωσαν νὰ φέρουν τὸν προϋπολογισμόν πρὸ τῆς Βουλῆς ἐγκρίτως. Τοιουτοτρόπως δὲ συνέβαινε τὸ ἄτοπον ὥστε ὁ προϋπολογισμὸς νὰ ψηφίζεται εἰς τὰ μέσα καὶ πολλὰκις εἰς τὸ τέλος τῆς περιόδου τὴν ὁποίαν ἀφώρῃ. Κοί ἡ Βουλὴ πιεζομένη ὑπὸ τῆς ἀνάγκης καὶ εὐρισκομένη πλέον πρὸ τετελεσμένων γεγονότων ἐψηφίξε τὸν προϋπολογισμόν χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἀσκήσῃ τὸ κυριώτερον ἐκ τοῦ Συντάγματος προνόμιόν της.

Εὐτυχῶς εἰς τὴν ἀταξίαν αὐτὴν ἔθεσε τέλος διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ 40 καὶ πλέον ἐτῶν ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις τῶν Φιλελευθέρων. Καὶ ἀξίζει πράγματι νὰ τονισθῇ ἰδιαίτερος τὸ γεγονός ὅτι ἡ Κυβέρνησις κατώρθωσεν ὄχι μόνον νὰ καταθέσῃ ἐγκρίτως καὶ ἐντὸς τῶν συνταγματικῶν προθεσμιῶν τὸν προϋπολογισμόν ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιτύχῃ συγχρόνως τὴν ψήφισιν αὐτοῦ μετὰ μακρᾶς καὶ δι-

εξονυχιστικᾶς συζητήσεως πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ σχετικοῦ οικονομικοῦ ἔτους. Τοιουτοτρόπως δὲ, διὰ πρώτην, ἐπαναλαμβάνω, φορὰν ἀπὸ 40 ἐτῶν, ἀπὸ τῆς προχθὲς 1ης Ἀπριλίου, μαζί μετὰ τὴν εἰσδὸν μας εἰς τὸ νέον οικονομικὸν ἔτος ἔχομεν καὶ προϋπολογισμόν ψηφισμένον ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον αὐτὸ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ νέου προϋπολογισμοῦ. Πρέπει ἐπίσης νὰ σημειωθῇ ὅτι δι' αὐτοῦ εἰσερχόμεθα εἰς μίαν νέαν περίοδον τῶν δημοσίων μας οικονομικῶν ἀπὸ ἀπόψεως διεθνῶν δεσμεύσεων καὶ ὑποχρεώσεων. Διότι σύμφωνα μετὰ τὸν πρωτόκολλον τῆς Γενεύης ἔχομεν ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωσιν ὄχι μόνον νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν τριμηνιαίας καταστάσεις διὰ τὴν ἐν γένει πορείαν τῶν δημοσίων μας οικονομικῶν ἀλλὰ καὶ νὰ διατηρώμεν τὸν προϋπολογισμόν ἐντὸς τοῦ ὁρίου τῶν 9 δισεκ. δραχ. Τοιουτοτρόπως δὲ εὐρισκόμεθα ἡναγκασμένοι νὰ ἀκολουθώμεν μίαν αὐστηρὰς ταμεινικὴν πολιτικὴν χωρὶς νὰ ἔχομεν τὴν τυπικὴν τοῦλάχιστον εὐχέρειαν νὰ ἀποβλέπωμεν εἰς τὴν τόνωσιν τῶν διαφόρων κλάδων τῆς διοικήσεως καὶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν διαφόρων ἀνηλεειμένων ὑποχρεώσεων τοῦ Κράτους, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὸ ἀληθὲς περιεχόμενον ἐνὸς δημοκρατικοῦ πολιτεύματος.

Εὐτυχῶς ὁ νέος προϋπολογισμὸς εὐρίσκεται εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ τυπικῶς καὶ οὐσιαστικῶς. Διότι μαζί μετὰ τὴν χρῆσιν 1929 - 1930 λίγῃ καὶ ἡ ὑποχρέωσις μας περὶ διατηρήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐντὸς ὁρισμένων ὁρίων. Καὶ πρὸ παντὸς διότι ὁ νέος μας προϋπολογισμὸς ἀποτελεῖ τὸν τέταρτον κατὰ σειράν προϋπολογισμόν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς νομοσυντακτικῆς σταθεροποιήσεως ὁ ὁποῖος παρανοήσας ἓνα σταθερὸν περίσσευμα. Τοιουτοτρόπως δὲ ἔχομεν ὅλα τὰ ὀικα μέσα καὶ δυνάμεις καὶ οὐσιαστικῶς πλέον νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ ζήτημα τῆς τανάσεως τῆς διοικήσεως καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἀνελημμένων ὑποχρεώσεων τοῦ Κράτους.

Ἐλέγθη ὅμως καὶ ὑπεστηρίχθη ὅτι ἡ πολιτικὴ αὕτη προκαλεῖ νέας δαπάνας καὶ ὅτι ἀντὶ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν περι-

Ζωντανώτερη προβάλλει ἡ Ζάν ντ' Ἀρκ μέσα ἀπὸ τὶς διακόσιες μικρὰς σελίδες τοῦ βιβλίου του, παρὰ ἀπ' τὶς χίλιες μεγάλες τῆς «μονογραφίας» τοῦ Ἀνατόλ Φράνς. Γιατὶ ὁ ἕνας δούλεψε μετὰ τὴν καρδιά του, μετὰ ὅλην τὴν καρδιά, ἐνῶ ὁ ἄλλος μετὰ τὴν κριτικὴν μόνον—ποὺ συγκολληθεὶ καὶ ξεχωρίζει, ἀλλὰ δὲν ὁλοκληρώνει ποτὲ—σκέψιν του.

«Αἱ Ἰωάννα! Ἰωάννα! Πῶς εἶσαι ὅλη δική μου! Εἶσαι ἀληθινὰ ἡ ἐναρξὶς τοῦ ὄνειρου μου, τὸ κύριο πρόσωπο τοῦ δράματός μου, καὶ ἂν, κατὰ τύχην, δὲν εἶχες ὑπάρξει, θάκανα βέβαια ὅτι μποροῦσα, γιὰ νὰ σὲ γεννήσω ὅπως-ὅπως».

«Ἄν, γράφει ὁ Ντελτέϊ στὸν πρόλογο τῆς «Ζάν ντ' Ἀρκ», ἐπιχειρῶ νὰ γράψω μίαν βιογραφίαν τῆς ἐθνικῆς ἡρώδους μας, εἶνε πρῶτα-πρῶτα γιὰ τὴν ἀγαπῶ. Καὶ αὐτὸ, μοῦ φαίνεται, φτάνει. Πιστεύω πως εἰμαι σήμερον ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐλαχίστους ἀνθρώπους ποὺ μποροῦν νὰ νοιώσουν αὐτὴ τὴν παιδοῦλα. Τὴν νοιώθω κοντὰ μου, τὴν αἰσθάνομαι γνῶριμὴ μου, σάν ἀδελφὴ. Τὴν ἔφερα στὸ σπίτι μου ἀνάμεσα ἀπ' τὰ ἀρχαιολογικὰ εἰρήπια. Εἶνε ἐδῶ, ὁλοκαίνουργια, ἐμπρός μου. Ἡ μοῦστα τῆς ἱστορίας καὶ τὸ φάγωμα τοῦ Καιροῦ δὲν τῆς ἐξοῦσαν τὰ δροσάτα τῆς χρώματος, οὔτε τὸ σωματίνι τῆς χαμόγελο. Ὁχι, δὲν εἶνε θρόλος, δὲν εἶνε μοῦστα. Στὸ διάβολο τὰ ντοκουμέντα, στὸ διάβολο κ' ἡ coulure locale! Δὲν σκοπεύω ἐδῶ παρὰ νὰ δείξω μίαν κοπέλλα τῆς Γαλλίας. Ἡ Ἰωάννα μου εἶνε δεκάο κτῶ χρονῶν».

Στὸν τόνο αὐτὸν τὸν ἀφελῆ, τὸν αὐθάρμητο, τὸν ἀτμήλητο, ἀλλὰ καὶ δροσάτο, χαριτωμένο, ἀγνὸ, εἶνε γραμμένο ὅλο τὸ βιβλίο καὶ ὅλα τὰ βιβλία τοῦ Ντελτέϊ. Διηγείται ἀφελέστατα, μ' ἐνθουσιασμό, μὲ κέφι, μὲ θέρη, μὲ φωνὴς καὶ θυμούς, παίρνοντας πότε τὸ μέρος τοῦ ἐνός, πότε τοῦ ἄλλου, μὴ θαυμαστὴ ζωὴ ποὺ εἶνε σάν παραμῦθι. Τίποτε τὸ ἀφηρημένον στὸ ὕφος του: ὅλα συγκεκριμένα, γεροπιαστά, ἀδρά καὶ γοντρά, καὶ βάνουσα κάποτε, ὅπως στὸν Ραιμπλά: καὶ οἱ εἰκόνες τοῦ βαφτισμένου καὶ ἐκείνης σὲ ὅλη τὴ φρεσκάδα τῆς παρθενικῆς του ψυχῆς, σάν τὰ γαλάζια καὶ τὰ χρυσὰ κανενὸς Προραφιστή.

Ἡ Σουαζὺ μαζί μετ' ἄλλα χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ Ντελτέϊ, δὲν ξεγινᾷ καὶ τὸ χιοῦμορ του. Εἶνε ἓνα χιοῦμορ ἀνάλφαρο, χαριτωμένο, ἀληθινὰ ποιητικὸ, γεμάτο ἀγάπην καὶ καλω-

σύνη. Ἀκοῦστε τὸ κομμάτι αὐτό, ἀπὸ τὸν «Λά Φαγιέτ». Τὸ ὀνομάζει «Τὸ ντάνσιγκ τῶν κουνελιών»:

«Τέσσερα μικρὰ κουνέλια, γκριμπλέ, ποὺ μοιάζουν, λές, μετὰλοῦδες, χορεύουν σοβαρὰ καὶ τρελλά, ἄλλοτε ἴσα, ἄλλοτε στριφογυρίζοντας σάν σβοῦρες, σὴν κατακέφαλη ζαλάδα ποὺ τοὺς δίνει ὁ ἥλιος. Στὸ μυστηριώδες αὐτὸ κάστρο, ὅπου τὸ νερὸ παντρεύεται τὸν οὐρανὸ μετὰ ἓνα δαχτυλίδι ἀπὸ φύλλα, κάτω ἀπὸ τὸ σκληρὸ φῶς, τὰ μικρὰ κουνέλια σμίγουν τὶς μικρὰς σκέψεις των. Χαμηλώνουν τ' αὐτιά τους, ὀρίζονται, τεντώνουν τὸ μουςτάκι τους, γελοῦν, καί, γελοῦν, μετὰ τὸ Θεό, μ' ἓνα παράξενο φεγγαρίσιο γέλιο, ἄσπρα σάν κλόουν κλπ. κλπ.».

«Στὴν φιλολογία, λέγει ὁ Ντελτέϊ, μόνοι λογαριάζονται οἱ ματαντόρ».

Τί ἐννοεῖ μ' αὐτό; Ὁ Μοντερλάν—γνωστός... ταυρομάχος, καὶ εἰδήμων, συνεπῶς, εἰς τὸ θέμα, τὸ ἐξηγεῖ: «Καταλαβαίνετε, βέβαια, τί θέλει νὰ πῇ ὁ Ντελτέϊ: μόνος λογαριάζεται ἐκεῖνος ποὺ προχωρεῖ πρὸς τὸ κοινὸ ὅπως πρὸς ἓνα ἀγριοζῶ πού, μέσα σὲς φωνές, στὰ σφυρίγματα, σὲς προτροπές, σὲς κοροϊδεῖες, καὶ σ' ἄκαιρα χειροκροτήματα, τὸν κάνει ὅτι νομίζει πως πρέπει νὰ τὸν κάνει, βάνουσα, μετὰ τὴν μαγνητικὴν τέχνην του καὶ σὴν μαυνομένην χαρὰ τῆς δημιουργίας» ποὺ, ὅστερα, ἀφοῦ τελειώσῃ τὸ ἔργο του, χαιρετᾷ καὶ ἐξαφανίζεται, μ' ἓνα σιγανὸ ἐσωτερικὸ γέλιο, ἐνῶ σὲς κερκίδες ὁ κόσμος τσακώνεται, καὶ ἄλλοι τὸν λένε μεγαλοφυῆ καὶ ἄλλοι ἡλίθιο, μὰ ὅλοι ἔχουν βγεῖ ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν, ἀπὸ τὴν δύναμιν αὐτὴν, ποὺ τοὺς ἀναγκάζει, ὅτι κ' ἂν νοιώθουν, νὰ παθαίνονται».

Δὲν εἶνε, λέγει ἡ Σουαζὺ, σὲς γραμμές αὐτές, ὁλόκληρος ὁ Ντελτέϊ;

Ὁ Ντελτέϊ, ταυρομάχος! Ναι, βέβαια: ὁ Ντελτέϊ, «ματαντόρ» τῆς φιλολογίας.

ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΧΡ. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΗΣἘκτελετὴ Ἀγγλικά Ὑφάσματα
Καλλιτεχνικὴ Ἑργασία
ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ, ΑΡΙΟ. 22 Β

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ταχιστὴ διεκπεραίωσις
τῶν συναλλαγῶν σας
Συμφέρουτες ὁροὶ
Ὁφέλλει χρημάτων

Η ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΗ ΠΟΥ ΣΑΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ

Φορητή
ΣΜΙΘ ΠΡΕΜΙΕ
Ροαίστατη.
Στερεωτάτη.
Με ὅλας τὰς τε-
λειοποιήσεις.
Εἰς τὸ ἥμισυ
τῆς τιμῆς τῶν
μεγάλων.
Γενικὴ
Ἀντιπροσωπεία

Αἰφί Ν. & Χ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΙ

Ζητήσατε τιμοκαταλόγους
ΔΩΡΕΑΝΑΘΗΝΑΙ: Στὸν Πατριστεῖον—ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Τσι-
μοκὴ 26—ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ: Τσαμαδοῦ 44, Ζωσιμαδῶν.

συλλογήν τοῦναντίον ἐκτεροπόμῳ εἰς διαρκεῖς σπατάλας. Ἡ κατηγορία εἶνε εὐκολὸς ἀλλὰ καὶ ἡ ἀναίρεσις αὐτῆς δὲν εἶνε καθόλου δύσκολος. Ἀρκεῖ νὰ ἐξετάσωμεν τὸ εἶδος τῶν νέων αὐτῶν δαπανῶν. Καὶ ἀρκεῖ νὰ συγκρίνωμεν τὸν προπολεμικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1914 πρὸς τὸν σημερινὸν τοιοῦτον διὰ νὰ ἐξακριβώσωμεν ἂν πράγματι ὑπάρχουν σπατάλαι. Τοιοῦτοτρόπως τὸ σύνολον τῶν τακτικῶν μας ἐξόδων εἶνε :

1914	226	ἐκατομ.
1930	9.392	

Βεβαίως ἡ διαφορὰ εἶνε τεραστία ἀλλὰ πρέπει συγχρόνως νὰ υπολογίσωμεν καὶ τὴν μεσολαβήσαν πτώσιν τῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς. Τοιοῦτοτρόπως ἂν μετατρέψωμεν τὰς σημερινὰς χαρτίνας δραχμὰς εἰς χρυσὰς θὰ ἔχομεν :

1914	226	ἐκατομ.
1930	560	

Δηλαδή ἡ αὔξησις περιορίζεται μόνον εἰς 150%. Ἀλλὰ καὶ ἡ διαφορὰ αὐτὴ δὲν εἶνε ἡ πραγματικὴ. Διότι πλὴν τῆς διαφορᾶς τοῦ χρυσοῦ πρέπει νὰ υπολογίσωμεν καὶ τὴν διαφορὰν τοῦ τιμαριθμοῦ, δεδομένου ὅτι τὰ ἔξοδα δὲν ρυθμίζονται ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν ἀξίαν ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ νομίσματος. Μετατρέποντες λοιπὸν τὸν τιμαριθμὸν εἰς τιμαριθμικὰς ἔχομεν :

1914	226	ἐκατομ.
1930	420	

Δηλαδή ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1914 τὰ τακτικά ἔξοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ μας ἠῤῥησαν οὐσιαστικῶς κατὰ 90%. Κατὰ τὸ δίστημα δὲ αὐτὸ ἐμεσολάβησαν ὅχι μόνον ἡ ἐδαφικὴ αὔξησις τοῦ Κράτους καθὼς καὶ ἡ διαρκὴς ἐπέκτασις τῶν ἀρμοδιοτήτων του ἀλλὰ καὶ μία περίοδος πολεμικῶν περιπετειῶν κατὰ τὰς ὁποίας ὑπέστημεν μεγίστας θλικὰς θυσίας, τέλος δὲ καὶ ἡ εἰσροὴ εἰς τὴν χώραν ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου προσφύγων, τῶν ὁποίων ἡ περίθαλψις καὶ ἡ ἀποκατάστασις δικαίως ἐπροκάλεσαν τὸν παγκόσμιον θαυμασμόν.

Ἄς ἴδωμεν ὅμως παραλλήλως τί συνέβη καὶ εἰς τὰ ξένα κράτη, καὶ ἄς πάρωμεν ὡς παράδειγμα τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου εἶνε γνωστὴ ἡ σάφρων καὶ συντηρητικὴ διαχείρισις τῶν δημοσίων οικονομικῶν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν λοιπὸν ὁ προϋπολογισμὸς παρουσιάζει τὴν ἐξῆς διαφορὰν :

1914	200	ἐκατομ. λίραι
1929	800	

Διὰ νὰ εἰμθα ὅμως ἀκριβεῖς πρέπει καὶ ἐκεῖ νὰ υπολογίσωμεν τὴν διαφορὰν τοῦ τιμαριθμοῦ, ὁπότε καταλήγουμεν εἰς τὸ ἐξῆς συμπέρασμα :

1914	200	ἐκατομ. λίραι
1929	610	

Δηλαδή καθ' ὃ δίστημα εἰς τὴν μικρὰν Ἑλλάδα, τὴν ἐξεληθοῦσαν τραυματισμένην ἀπὸ τὰς μεγάλας περιπετείας τοῦ πολέμου, τὰ τακτικά ἔξοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ μόλις ἐδιπλασιάσθησαν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1914, εἰς τὴν μεγάλην Ἀγγλίαν, τὴν ἐξόχως συντηρητικὴν εἰς τὸ ζήτημα τῶν δαπανῶν καὶ ὅπου ἐπανειλημμένως συνεκροτήθησαν ἐπιτροπαὶ οἰκονομικῶν, τῶν δ-ποιῶν καὶ ἐφηροδόθησαν αἱ ἀποφάσεις καὶ ὅπου τὸ Κράτος εἶνε πολὺν περισσότερον διστακτικὸν εἰς ἐπεκτάσεις τῆς ἀρμοδιοτήτος του, ὁ προϋπολογισμὸς ὑπερδιπλασιάσθη.

Διευτυπῶς ὅμως καὶ μία ἄλλη κατηγορία κατὰ τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ὅτι δηλαδή, παρὰ τὰς προεκλογικὰς τῆς δηλώσεις, ὅχι μόνον δὲν ἐφρόντισε νὰ μειώσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀλλὰ τοῦναντίον ἀφ' ὅτου ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς χώρας ἠῤῥησεν αὐτὸν κατὰ 700. Ἀλλὰ καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν οἱ ἀριθμοὶ ἀποδεικνύουν τὸ ἀντίθετον. Διότι καὶ μὲν κατὰ τοὺς 20 μῆνας κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ Κυβέρνησις διοικεῖ τὴν χώραν ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπαλλήλων ἠῤῥησεν κατὰ 700 ἀλλ' οὐσιαστικῶς τὰ πράγματα ἔχουν ἄλλως. Διότι κατὰ τὸ δίστημα αὐτὸ διαωρίσθησαν ἐν ὅλῳ 1.900 ὑπάλληλοι, δηλαδή 725 δημοσίας ἀσφαλείας, 375 οἰκονομικοί, 500 ἐκπαιδευτικοί, 250 γεωργικοὶ καὶ 50 ὑγιεινῆς. Ἐφ' ὅσον ὅμως παρ' ὅλον τὸν διορισμὸν 1.900 ὑπαλλήλων ἡ αὔξησις περιορίζεται μόνον εἰς 700 εἶνε προφανές ὅτι οὐσιαστικῶς δὲν ἐγένετο αὔξησις ἀλλ' ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων κατὰ 1.200. Ἄν δὲ εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν προσθῶμεν καὶ τοὺς 1000 ἀξιωματικούς οἱ ὁποῖοι ἐξῆλθον τοῦ στρατεύματος, χάρις εἰς τὰ σχετικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως, θὰ ἴδωμεν ὅτι οὐσιαστικῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἠλαττώθη κατὰ 2.200. Δεδομένου δὲ ὅτι προεκλογικῶς ἡ Κυβέρνησις εἶχεν υποσχεθῆ ἕνα περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ κατὰ 5.000, εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι μέχρι σήμερον ἐπέτυχε νὰ ἐκπληρώσῃ κατὰ τὸ ἥμισυ σχεδὸν τὴν υποχρέωσιν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀναλάβει.

Ἀνέφερα ὅμως προηγουμένως ὅτι διαωρίσθησαν ἐν ὅλῳ 1.900 ὑπάλληλοι. Καὶ θὰ ἐπιμείνῃ ἰδιαιτέρως ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου διότι τὸ εἶδος τῶν ὑπαλλήλων τούτων καὶ αἱ ὑπηρεσίαι εἰς τὰς ὁποίας διαωρίσθησαν ἀποδεικνύουν τὴν

πολιτικὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Πράγματι δὲ οἱ ὑπάλληλοι αὐτοὶ σχετίζονται μὲ τοὺς κυριωτέρους κλάδους τῆς διοικήσεως, εἰς τὸν ὅσον τῶν ὁποίων ἀπέβλεψεν ἡ Κυβέρνησις, δηλαδή τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, τὴν γεωργίαν, τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ὑγιεινὴν.

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν εἶνε περιττὸν νὰ κάμωμεν τὸν ἀπολογισμὸν τῆς. Εἶνε πρόσφατος δι' ὅλους ἡ ἐξόντωσις τῆς ληστείας καὶ ἡ ἐμπέδωσις τῆς τάξεως καὶ εἰς τὴν ἱπ-αυθρον καὶ εἰς τὰς πόλεις, ὅστε αἱ προσπάθειαι τῆς Κυβερνήσεως καὶ αἱ σχετικαὶ δαπάναι ὅχι μόνον νὰ δικαιολογῶνται πλήρως ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποτελοῦν ἀληθὴ τίτλον τιμῆς δι' αὐτήν. Ἐπίσης ἡ τόνωσις τῆς ἐκπαιδεύσεως διὰ τῆς ἰδρύσεως 500 νέων σχολείων καὶ τῆς τελευταίας ἐκπαιδευτικῆς μεταρροθ-μίσσεως, παρὰ τὰς ἀπαραιτήτους δαπάνας τὰς ὁποίας συνεπάγεται, ἀποδεικνύει σαφῶς τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἡ παιδεία τοῦ λαοῦ μὴ περιορίζεται μόνον εἰς τὰς πόλεις ἀλλὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὴν ὑπαιθρον. Καὶ συγχρόνως τὴν φροντίδα ὅπως αὕτη ἐπεκταθῇ πέραν τῶν ξηρῶν γεωγραφικῶν τύπων, εἰς μίαν ἀληθὴ ἀγωγὴν καὶ προπαρασκευὴν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν πολλαπλῶν ἀναγκῶν τῆς συγχρόνου ζωῆς. Σημαντικὴ ἐπίσης εἶνε ἡ προσπάθεια ἡ ὁποία καταβάλλεται καὶ εἰς τὸ ὕψος τοῦ ὕψους. Ὁργανοῦνται τὰ νοσοκομεία, εἰς τρόπον ὅστε ταῦτα νὰ εἶνε προσ-τιτὰ εἰς τὰς λαϊκὰς μάζας, ἰδρύονται σανατόρια καὶ διεξάγεται μία δλόκληρος ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς ἐλονοσίας καὶ τῶν ἄλλων νόσων αἱ ὁποῖαι μαστίζον τὸν λαόν. Πρόκειται δηλαδή περὶ δαπανῶν ἀπολύτως παραγωγικῶν ἐφ' ὅσον σχετίζονται μὲ τὸν πολυτιμότερον ἀγαθὸν τῆς οἰκονομίας ἐνὸς τόπου, τὴν ὑγίαν τοῦ λαοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν γεωργίαν, εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς χώρας, τοῦ Καποδιστρίου, οὐδέμια ποτὲ Κυβέρνησις κατενόησε τὸν ἀληθῶς πρωτεύοντα ρόλον τῆς γεωργίας εἰς τὸν ὅλον ρυθμὸν τῆς οἰκονομικῆς μας ζωῆς. Καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε κατεβλήθησαν τόσαι φροντίδες καὶ τόσαι μέριμναι διὰ τὴν τόνωσιν αὐτῆς ὅσον σήμερον. Δύο κυρίως εἶνε οἱ τρόποι μὲ τοὺς ὁποίους ἐπεδιώχθη ἡ ἐνίσχυσις τῆς γεωργίας. Ἀφ' ἐνὸς ἡ ἰδρυσις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἡ ὁποία ἐπροκίσθη μὲ κεφάλαια 1.600 ἑκατομ., εἰς τρόπον ὅστε νὰ δυνηθῇ πράγματι νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν, ἀπαλλάσσουσα τοὺς γεωργικούς μας πληθυσμούς ἀπὸ τὴν τοκογλυφίαν καὶ δίδουσα μίαν σπουδαίαν ὠθησιν εἰς τὴν ἐντατικὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ὁργάνωσις τῆς γεωργικῆς μας ὑπηρεσίας, εἰς τρόπον ὅστε ὁ νομογεωπόνος νὰ παύσῃ πλέον νὰ εἶνε αἰχμάλωτος τῆς γραφειοκρατίας, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε μέχρι σήμερον καταδικασθῇ, νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ὑπαιθρον καὶ νὰ ἀποβῇ ὁ βοηθὸς καὶ σύμβουλος τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου. Πρὸς ἐπίτευξιν ὅμως τῶν δύο τούτων προσπαθειῶν ἐχρεώζοντο δαπάναι. Καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐδίστασε καθόλου νὰ διαθέσῃ ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων διὰ τὴν ἰδρύσιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ ἄλλα διάφορα ποσὰ διὰ τὸν διορισμὸν νέων γεωπόνων, τὴν ἐγκατάστασιν τῶν εἰς τὴν ὑπαιθρον καὶ

τὸν ἐφοδιασμὸν τῶν μὲ ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα μέσα. Εἶνε δὲ ἀναμφισβήτητον ὅτι αἱ δαπάναι αὗται δὲν ἀποτελοῦν σπατάλας. Τοῦναντίον ἀποτελοῦν ἕνα νέον τίτλον τιμῆς διὰ τὴν Κυβέρνησιν. Καὶ ἡ ἀποτελεσματικὴ καταπολέμησις τῆς ἀκριδὸς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μαζί μὲ τὴν παρατηρουμένην αὔξησιν τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς, παρ' ὅ-λας τὰς ἀντιξέους καιρικὰς συνθήκας, ἀποδεικνύουν πόσον ὀρθαί, πόσον ἐπιβαλλόμεναι καὶ πόσον παραγωγικαὶ ἦσαν αἱ δαπάναι αὗται.

Ἄλλ' ἡ ἀνάλυσις τοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν θὰ ἦτο πλήρης ἂν παραλλή-λως πρὸς τὴν ἐξέτασιν τῆς σκοπιμότη-τος τῶν δαπανῶν δὲν ἐξητάζετο καὶ ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον ἐξευρίσκονται τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὰς δαπάνας αὐτὰς ποσά, ἂν δηλαδή δὲν ἐξητάζετο καὶ τὸ σκέλος τοῦ προϋπολογισμοῦ τὸ ἀφορῶν τὰ ἔσοδα. Διότι καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διευτυπῶς μία σοβαρὰ κατηγορία. Ἐλέχθη δηλαδή ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ τὴν σημερινὴν φορολογίαν εἶνε υποχρεωμέ-νος νὰ ἐξοικονομῇ αὐτὴν καὶ νὰ στερεθῇ διὰ μεγάλα ποσὰ ἐκ τοῦ συνολικοῦ πο-σοῦ τοῦ ὁποῖον εἶνε ἀπαραίτητον διὰ τὴν διατροφήν του. Δεδομένου ὅτι τὸ κατώ-τατον ὅριον συντηρήσεως εἶνε ἐξῆντα δολλάρια ἐτησίως κατ' ἄτομον, ὁ Ἑλ-ληνικὸς λαὸς χρειάζεται 28 δισεκ. δρχ. διὰ τὴν διατροφήν του καὶ 11 δισεκ. διὰ φόρους, δηλαδή ἐν συνόλῳ 39 δισεκ. δρχ. Ἐφ' ὅσον ὅμως, κατὰ τὸν λογαρια-σμὸν αὐτόν, τὸ σύνολον τοῦ ἐθνικοῦ μας εισοδήματος εἶνε μόνον 35 δισεκ., ὅχι μόνον δὲν ἀπομένει τίποτε εἰς τὸν λαόν δι' ἀποταμίευσιν ἢ ἀντιμετώπισιν ἐκτάκτων ἀναγκῶν ἀλλὰ καὶ εἶνε οὗτος ὑποχρεωμένος, διὰ νὰ δύναται νὰ πλη-ρώνῃ τοὺς φόρους, νὰ ἀφαιρῇ ἐκ τοῦ κατωτάτου ὁρίου συντηρήσεώς του πο-σὸν 4 δισεκ. ἐτησίως. Ὁ συλλογισμὸς αὐτὸς εἶνε βεβαίως θεωρητικῶς ὀρθὸς ἀλλὰ τὰ δεδομένα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβ-ασίσθη δὲν εἶνε ἀκριβῆ. Ἐν πρώτοις τὸ σύνολον τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ λαοῦ, δηλαδή συμπεριλαμβανομέ-νων τῶν κρατικῶν, δημοτικῶν, κοινοτι-κῶν καὶ ἄλλων ἐδικῶν φόρων, ἀνέρχε-ται εἰς 10 καὶ ὅχι 11 δισεκ. Ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον τοῦ ἐθνικοῦ μας εισοδήμα-τος ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὰ 35 δισεκ. Βεβαίως ἀκριβῆς ὑπολογισμὸς τοῦ ἐθνι-κοῦ εισοδήματος εἶναι πολὺ δύσκολος καὶ πάντως τὸ σύνολον αὐτοῦ πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν κατὰ προσέγ-γισιν. Διάφοροι ἐπιστήμονες ὑπελόγησαν αὐτὸ ὡς ὑπερβαίνον τὰ 47 δισεκατομ-μύρια. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἂν εἰς τὸν ἀρχικὸν λογαριασμὸν τῶν 35 δισεκ. προσθέσωμεν διάφορα παραλειφθέντα κονδύλια, (οἰκιακὴ χειροτεχνία, οἶνοι, τουρισμός, ἀγροτικὰ ἡμερομίσθια, κλπ.) καὶ ἂν συγχρόνως λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι, λόγῳ τῆς ἀτελείας τῶν μέσων τὰ ὁποῖα διαθέτομεν πρὸς ἀπογραφὴν ὅλων τῶν πόρων τοῦ ἐθνικοῦ μας εισοδήματος, οἱ ἀριθμοὶ τῆς στατιστικῆς εἶνε τοῦλάχισ-τον κατὰ 20% μικρότεροι τῶν πραγ-ματικῶν ποσῶν, εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι τὸ ἐθνικὸν μας εισόδημα δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ, καὶ μάλιστα λίαν συντηρητι-κῶς, ὡς ἀνερχόμενον εἰς 45 δισεκ. Ἄν λοιπὸν λάβωμεν ὡς βάσιν τὸ τελευ-ταῖον αὐτὸ ποσὸν καὶ συγχρόνως ὑπο-λογίσωμεν εἰς 10 δισεκ. τὸ σύνολον τῆς

φορολογίας, καταλήγομεν εἰς τελείως διάφορα συμπεράσματα. Διότι ὁ Ἑλλη-νικὸς λαὸς χρειάζεται 28 δισεκ. διὰ δια-τροφήν καὶ 11 δισεκ. διὰ φόρους, δηλαδή ἐν συνόλῳ 39 δισεκ. καὶ ἐπομένως μέ-χρι τῶν 45 δισεκ. ἐθνικοῦ εισοδήματος περισσεύουν καὶ 7 δισεκ. ἀκόμη δι' ἀ-ποταμίευσιν καὶ ἀπροβλέπτους ἀνάγκας.

Ἐπιμένοντες ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἰδιαιτέρως, διότι τὸ ἀπελπιστικὸν συμ-πέρασμα κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν διατρέφεται καλῶς διὰ νὰ δύ-ναται νὰ πληρώνῃ τοὺς φόρους διευ-πλῶν ἀπὸ πηγὴν σοβαρὰν. Θὰ ἠδύνατο δὲ νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς κλονισμὸν τῆς ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν ἀντοχὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ καθὼς καὶ εἰς ἐνθάρ-ρυνσιν τῆς μοιραίας εἰς τὸν τόπον μας φορολογικῆς ἀποκρύψεως. Βεβαίως δὲν θέλομεν νὰ καταλήξωμεν εἰς τὸ συμπέ-ρασμα ὅτι οἱ φόροι εἶνε μικροὶ καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀκόμη περιθώριον ἐπιβολῆς νέων φόρων. Διότι εἶνε ἀναμφισβήτη-τον ὅτι καίτοι τὸ φορολογικὸν μας πο-σοστὸν εἶνε μικρότερον ἄλλων κρατῶν, ἡ μικρότης ὅμως τοῦ ἐθνικοῦ μας εισο-δήματος συντελεῖ ὥστε τὸ ἀπομένον εἰς τὸν λαόν ποσὸν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν φόρων νὰ εἶνε μικρὸν καὶ νὰ καθι-στᾷ βαρύτερον καὶ ἐπαχθέστερον τὸ φο-ρολογικὸν ποσοστὸν.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Κυβέρνησις ὀρθό-τατα σκεπτομένη ἔσπενε νὰ ἐλαττώσῃ ὀρισμένους ἐκ τῶν ἀμέσων φόρων, ἀ-μέσως μόλις τὸ ἐπέτρεψεν ἡ ἐπάρκεια τοῦ προϋπολογισμοῦ. Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸν νέον προϋπολογισμὸν σημειοῦνται αἱ ἐξῆς μειώσεις, ποικίλλουσαι μεταξὺ 20—25 ο/ο: Φόρον τοκοδομῶν, ἐπιτε-

δεύματος, συνθετικοῦ, ἐλαίου, αἰγοπρο-βάτων, ἀνωνύμων ἐταιριῶν.

Τέλος δὲ ἀναστέλλεται καὶ ἡ εἴσπρα-ξις τοῦ φόρου γεωργικῆς παραγωγῆς ἐπὶ μίαν διετίαν.

Αἱ φορολογικαὶ αὗται μειώσεις εἶνε προφανές ὅτι ἀκολουθοῦν ἕνα ὀρισμέ-νον σύστημα. Διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπο-βλέπουν εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν φορο-λογικῶν βαρῶν τῶν ἀγροτικῶν μας πληθυσμῶν, συνδέονται δηλαδή ἀμέσως πρὸς τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἀποβλέπουσαν εἰς τὴν τόνωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς γεωργικῆς μας παραγο-γῆς, ἀφ' ἑτέρου δ' ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς φορολογίας τοῦ κεφα-λαίου, τὸ ὁποῖον φορολογηθὲν σκληρῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῶν προσπα-θειῶν πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος, εἶχεν ἀρχίσει νὰ φεύγῃ εἰς τὸ ἐξωτερι-κόν, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν αἱ ἀνάγ-και τῆς χώρας καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν μας πηγῶν καθί-στων ὑπὲρ ποτε ἀναγκαίαν τὴν παρα-μονὴν καὶ τὴν εἰσροὴν εἰς τὴν χώραν ἀφθόνων κεφαλαίων. Ἀνέρχεται δὲ τὸ σύνολον τῶν φορολογικῶν τούτων μειώ-σεων εἰς 300 ἑκατομμύρια.

Καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ τονισθῇ ὅτι ὅταν ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν, ὅχι μόνον ἀπέφυγε νὰ ὑπο-σχεθῇ οἰανδήποτε φορολογικὴν μείωσιν ἀλλὰ καὶ ρητῶς ἐδήλωσεν εἰς τὸν λαόν ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιμένῃ ἐλάττωσιν τῆς φορολογίας. Καὶ ὅμως 20 μόλις μῆ-νας ἀφ' ἧς ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν ἐδρι-σκεται εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ἐπι-τρέψῃ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς μίαν διπλὴν πολυτέλειαν. Δηλαδή ἀφ' ἐνὸς

ΑΤΕΚ
ΑΝΩΝ. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΔ. ΚΥΡΙΑΖΙΔΗ
 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ 5.000.000 ΔΡΑΧ.
 ΜΕΛΕΤΑΙ—ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ—ΕΡΓΟΛΗΪΑΙ
 ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ & ΕΝ ΓΕΝΕΙ
 ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ
 ΑΘΗΝΑΙ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 23 ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ
 ΚΥΔΕΣ-ΑΘΗΝΑΙ 66-00

τόνων των διαφόρων εγκαταλελειμμένων κλάδων της διοικήσεως δια της αμείψεως των παραγωγικών δαπανών και άφ' έτερον σημαντικήν ελάττωσιν της άμεσου φορολογίας και ανάλογον ανακούφισιν του εργαζομένου λαού.

Πλην όμως της προσπάθειας ταύτης, εξαιρετικήν σημασίαν έχει και το κονδύλιον των εκτάκτων έξόδων, του οποίου οι αριθμοί αποδεικνύουν περιτράνας την διαρκή προσπάθειαν της Κυβερνήσεως προς περιφύρην του δημοσίου θησαυρού. Ιδιαίτερος μάλιστα τα έξις ποσά: Πρώτον, το σχετικόν προς τα έσοδα εκ της νέας ρυθμίσεως της υπεραξίας των καλυμμάτων. Δεύτερον, το έσοδον εκ της κυκλοφορίας μεταλλικών κερμάτων. Και τρίτον, το ποσόν εκ της ρυθμίσεως του ζητήματος των πολεμικών επανορθώσεων. Θά σάς αναπτύξω αναλυτικώς ένα έκαστον των εσόδων τούτων, δεδομένου μάλιστα ότι αι εύτυχεις λύσεις των ζητημάτων αυτών άποτελούν τρεις μεγάλας επιτυχίας της Κυβερνήσεως και ιδιαίτερος προσωπικώς επιτυχίας του αρχηγού των Φιλελευθέρων.

Όσον άφορῶ την λύσιν ή οποία έδόθη εις το ζήτημα της υπεραξίας των καλυμμάτων, είνε γνωστόν το ιστορικόν της όλης υποθέσεως καθώς και αι προσπάθειαι τās όποιας κατέβαλεν ή Κυβέρνησις. Διά της λύσεως αυτής το Κράτος όχι μόνον κατώρθωσε να έπιτύχῃ μείωσιν του χρέους του προς την Τράπεζαν κατά 200 εκατομμύρια αλλά και μίαν θετικήν αύξησιν των εσόδων του κατά 250 εκατομμύρια, πληροτέα εις τέσσαρας έτησίας δόσεις. Καί εκ των δόσεων τούτων ή πρώτη εκ δραμίων 62,5 εκατ. εισάγεται εις τόν νένον προϋπολογισμὸν ὡς έκτακτον έσοδον.

Ανάλογος είνε ή επιτυχία της Κυβερνήσεως και εις το ζήτημα των μεταλλικών κερμάτων. Διότι, χάρις εις τās ενεργείας της, έπετεύχθη μία τροποποίησις του καταστατικού της Τραπέζης της Ελλάδος καθώς και της συμβάσεως μετά της Έθνικής Τραπέζης, σύμφωνα προς την όποian το Κράτος επεχρεώτο να διαθέτῃ δλόκληρον το εκ των μεταλλικών κερμάτων κέρδος του προς άποσβεσιν των χρεών του προς τās δύο αυτές Τραπέζας. Σημειωτέον ότι, χάρις εις την άυστηράν πολιτικήν των άποσβέσεων την όποian εφαρμόζομεν, υπολογίζεται ότι εντός 15 ετών θά έχωμεν άποσβέσει το ήμισυ περίπου του συνολικού δημοσίου μας χρέους. Δεν υπήρχε λοιπόν κανείς λόγος να διαθέσωμεν υποχρεωτικώς δλόκληρον ένα τόσον σπουδαϊόν κρατικόν έσοδον προς άποσβεσιν, καθ' ήν στιγμήν ή σημερινή γενεά φορολογείται τόσον πολὺ και τούναντίον έχει ανάγκην μεταθέσεως των βαρὼν αυτών εις τās επερχομένας γενεάς. Χάρις λοιπόν εις την λύσιν την όποian επέτυχεν ή Κυβέρνησις, εκ του κέρδους των μεταλλικών κερμάτων όχι μόνον θά ελαττώσωμεν κατά 165 εκατ. το χρέος του Κράτους προς τās Τραπέζας αλλά και θά εισαγάγωμεν συγχρόνως ὡς έκτακτον έσοδον ποσὸν 125 εκατομ.

Τέλος, ὡς άφορῶ την ρύθμισιν των πολεμικών επανορθώσεων, χάρις εις τās υπογραφείσας εν Χάγῃ συμφωνίας επετύχαιμεν μίαν άπολύτως αλλά και ανελλιπώς ικανοποιητικήν έκκαθάρισιν των

οικονομικῶν λογαριασμῶν του πολέμου. Είνε γνωστόν ότι, σύμφωνα με τās διαφόρους παλαιάς συμβάσεις τās όποιας είχαμεν υπογράψει προς κανονισμὸν των πολεμικῶν μας χρεῶν προς τούς Συμμάχους, έπρόκειτο κατά το διάστημα των 60 προσεχῶν ετών να πληρώσωμεν εις αὐτοὺς 69 εκατομ. λιρῶν περισσότερα ἀπὸ ὅσα θά ελάμβαναιμεν δια τās επανορθώσεις των ζημιῶν τās όποιας υπέστημεν κατά τὸν πόλεμον. Η άδικία δηλαδή ήτο πρωτοφανής, δεδομένου ότι τὰ ποσά τῶν άλλων Συμμάχων εκ των επανορθώσεων είχαν κανονισθῇ ὥστε κατά το πλείστον να άρχοῦν δια την πληρωμήν των πολεμικῶν των χρεῶν. Αφ' έτέρου ή πλήρης διάσπαισις της παλαιάς συμβατικής ἀλληλεγγύης καθιστά προβληματικήν ή μάλλον αδύνατον την επανορθωσιν της άδικίας ταύτης. Αλλ' ή καλή μας τύχη ήτέλησεν ὥστε ή Ελλάς να άντιπροσωπευθῇ εις την Συνδιάσκεψιν της Χάγης ἀπὸ τὸν μόνον ἀνδραπον ὁ ὁποῖος ήτο εις θέσιν να διεκδικήσῃ άποτελεσματικῶς τὰ δικαιώματά μας. Καί ὁ άρχηγός των Φιλελευθέρων κατώρθωσε πράγματι να έπιτύχῃ την ὁδὴν και δικαίαν λύσιν. Τούτουτοτρόπως δὲ τὰ ποσά τὰ όποια ὠρίσθησαν δια την Ελλάδα εκ των πολεμικῶν επανορθώσεων όχι μόνον καλύπτουν ὅσα ὀφείλομεν δια πολεμικά χρεῖα αλλά θά μᾶς άρήσουν και περισσεύμα. Δηλαδή κατά το διάστημα των 60 προσεχῶν ετών, αντί να πληρώσωμεν ἐπὶ πλέον 69 εκατομ. λιρῶν θά συμψηφίσωμεν το ποσὸν αὐτὸ και θά εισπράξωμεν ἀκόμη ὡς καθαρόν περισσεύμα 17 περίπου εκατομ. λιρῶν.

Αὐτή είναι εις γενικὰς γραμμάς ή εικὼν της ἐν γένει πολιτικής του κόμματος των Φιλελευθέρων την όποian μᾶς δίδει ή ἀνάλυσις του νέου προϋπολογισμοῦ. Δυνάμεθα να την συνοψίσωμεν ὡς έξης: Πολιτική φορολογικῶν άνακουφίσεων και διεκδικήσεως των δικαιωμάτων του δημοσίου άφ' ἐνός και πολιτική παραγωγικῶν δαπανῶν άφ' έτέρου. Καί δὲν πιστεύω να υπάρχῃ κανεὶς δυνάμενος να άμφισβητήσῃ την σκοπιμότητα της πολιτικής αυτής. Μέσα εις το διάστημα των 20 μηνῶν ξεσηλασθή άπολύτως το ισοζύγιον του προϋπολογισμοῦ. Εγένοντο φορολογικαί μειώσεις, κατά το πρώτον έτος, 100 εκατομ., δια να προχωρήσωμεν σήμεραν εις νέας μειώσεις 300 ἐν 61ῳ εκατομμυρίων. Τὰ συμφέροντα της χώρας έπροστατεύθησαν κατά τρόπον μοναδικόν και τούτουτοτρόπως κατορθώσαμεν να εξασφαλίσωμεν την άπονομήν πλήρους δικαιοσύνης ἐν Χάγῃ. Οἱ μισθοὶ των δημοσίων

υπαλλήλων καθὼς και αι συντάξεις ηῦξήθησαν. Ήδυνήθημεν επίσης να διαθέσωμεν 750 εκατομ. άπ' εὐθείας εκ του Δημοσίου Ταμείου δια την ενίσχυσιν της Άγροτικής Τραπέζης. Διετέθησαν ἀκόμη 200 εκατομ. δια την οικονομὴν σχολικῶν κτιρίων και 150 εκατομ. δια στρατώνας και στρατιωτικά νοσοκομεία.

Υπὸ τὸν ὅρον αὐτοὺς, είναι προφανές ότι το πολιτικὸν πρόγραμμα το ὁποῖον διαγράφεται μέσα εις τὰ κονδύλια του προϋπολογισμοῦ προσαρμοζέται άπολύτως προς τās ανάγκας του λαοῦ και της χώρας. Δὲν είναι πρόγραμμα μόνον ταμειυτικόν και στενόκαρδον, ἐνδιαφερόμενον άποκλειστικῶς δια την εισπραξιν των φόρων χωρίς συγχρόνως να ἐνδιαφέρεται δια την εκπλήρωσιν της άποστολής ἐνός συγχρόνου δημοκρατικού κράτους. Καί δὲν είναι οὔτε πρόγραμμα γεμάτων ἀπὸ πανικῶν και άπαισιοδοξίαν, την στιγμήν ακριβῶς κατά την όποian ὁ λαὸς δια να φθάσῃ εις αὐτὸν τέμα έχει ανάγκην ἐνθαρρύνσεως και άνακουφίσεων. Τούναντίον ή πολιτική του κόμματος των Φιλελευθέρων είναι δλόκληρος ἐμποτισμένη ἀπὸ την ὠραίαν αἰσιοδοξίαν και την έξοχον ἐκείνην αὐτοπεποίθισιν ή όποια άποτελεῖ το άπαραίτητον ἔρμα δια τὰ μεγάλα ταξείδια των λαῶν.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΦΕΞΗ ΚΑΙ ΥΙΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Πίστωσης 10 μηνών

ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΛΑΙΓΑ	
Γενικά άρχαι	100
Περὶ κυριότητος	275
Δίκαιον Ένοχῶν	425
Οικογενειακὸν δίκαιον	100
Κληρονομικὸν δίκαιον	100
ΑΝΤ. ΜΟΜΦΕΡΡΑΤΟΥ	
Γενικά άρχαι	200
Οικογενειακὸν δίκαιον	200
Ένοχικὸν δίκαιον	600
ΠΑΝΔΕΚΤΑΙ	
Corpus juris civilis	1000
ΠΑΝ. ΠΕΡΑΙΚΑ	
Έρμηνεία Έμπορικῶ Νόμου	150
ΚΩΝ. ΠΟΛΥΓΕΝΟΥΣ	
Κληρονομ. δίκαιον (Βινσάιτ)	300
Ένοχικὸν δίκαιον	800
Περὶ προικῶς	250
Περὶ απαγορεύσεως των δωρεῶν μεταξὺ των συγγόνων	75
Όλοι οἱ άρχαῖοι Έλληνες συγγραφεῖς μεταφρασμένοι.	

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ

Έταιρεία «ΕΛΛΟΥΔ»

Άπριλίου 10.—Τακτική Γεν. Συνέλευσις ἐνταῦθα (Πατριῶν 29) με θέμα, έκτός των συνήθων, «τροποποιήσις άρθρων του Καταστατικού».

Τράπεζα της ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Άπριλίου 12.—Τακτική Γεν. Συνέλευσις ἐνταῦθα (Σφοκλίου 6) ἐπαναληπτική της 29.3.30.

Τράπεζα ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Άπριλίου 12.—Τακτική Γεν. Συνέλευσις ἐν Βόλῳ.

Τράπεζα ΔΑΚΩΝΙΑΣ

Άπριλίου 12.—Τακτική Γεν. Συνέλευσις ἐνταῦθα (Άριστέιδου 6).

Μεταξοβιομηχ. Έταιρ. «ΑΘΗΝΑΤΣ»

Άπριλίου 12.—Τακτική Γεν. Συνέλευσις ἐνταῦθα (παρὰ τη Έμπορικῇ Τραπέζῃ).

Μεταξοβιομηχ. Έταιρ. «ΝΑΘΑΝΑΗΛ»

Άπριλίου 12.—Τακτική Γεν. Συνέλευσις ἐνταῦθα (Ντέκα 10) με θέμα, έκτός των συνήθων, «τροποποιήσις άρθρων του Καταστατικού».

Ναυτική Έταιρεία «ΜΙΧΑΛΗΝΟΣ»

Άπριλίου 14.—Τακτική Γεν. Συνέλευσις ἐν Πειραιῇ (Φωκίων 37).

Έθνική Κτηματική ΤΡΑΠΕΖΑ

Άπριλίου 14.—Τακτική Γεν. Συνέλευσις ἐνταῦθα (παρὰ τη Έθνικῇ Τραπέζῃ).

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

ΔΑΝΕΙΑ	ΣΑΒΒΑΤ.	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ
ΕΙΣ ΑΙΡΑΣ ΑΓΓΙΑΣ					
5% 1881.....	75	75	75	75	75
5% 1884.....	75	75	75	75	75
4% 1887.....	62 1/2	62 1/2	62 1/2	62 1/2	62 1/2
4% 1889.....	59	59	59	59	59
5% 1890.....	74 1/2	74 1/2	74 1/2	74 1/2	74 1/2
5% 1893.....	72	72	72	72	72
4% 1902.....	80	80	80	80	80
5% 1907.....	85 1/2	85 1/2	85 1/2	85 1/2	85 1/2
4% 1910.....	60 1/2	60 1/2	61	61	61
5% 1914.....	78	78	78	78	78
7% 1924.....	103 1/2	103 1/2	103 1/2	103 1/2	103 1/2
6% 1928.....	92 1/2	92 1/2	92 1/2	92 1/2	92 1/2
Κτηματικής	99 1/2	99 1/2	99 1/2	99 1/2	99 1/2
Παραγωγικόν	—	—	—	—	—
Ανταλλαξιμῶν	91 1/2	91 1/2	91 1/2	91 1/2	91 1/2

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	ΣΑΒΒΑΤ.	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ
ΕΙΣ ΦΡ. ΓΑΛΙΚΑ					
Δάνεια 1914..	1825	1825	1825	1825	1825
Αθηνῶν.....	—	—	215	215	—
Ανατολῆς.....	317	319	315	317	319
Οἶνον.....	253	258	261	292	286
Λαορία.....	10	10	—	—	11
Ηλεκτρικῆς	—	—	—	—	—
Σ. Θεσσαλίας	395	393	378	379	410
Σ. Π. Α. Π.	230	237	237	233	244

ΑΓΟΡΑΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΠΙΡΑΙΔΟΣΙΣ	ΕΙΔΟΣ	ΑΓΟΡΑΙ									
		ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ					ΛΟΝΔΙΝΟΥ				
		ΠΑΡΑΧ.	ΣΑΒΒ.	ΔΕΥΤ.	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΑΡΑΧ.	ΣΑΒΒ.	ΔΕΥΤ.	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ
Μάιος.....	Βάμβαξ Άμερικής...	8.34	8.53	8.41	8.43	8.31	8.30	15.53	16.39	16.51	16.58
Ιούλιος.....	Βάμβαξ Αγγλίας...	8.38	8.56	8.43	8.45	8.34	8.35	15.65	16.45	16.54	16.49
Μάρτιος.....	Βάμβαξ Αγγλίας...							8.20	8.15	8.20	8.39
Σεπτέμβριος.....	Καφέ.....							1.69	1.67	1.63	1.62
Μάιος.....	Ζάχαρις.....							8.33	8.33	8.33	8.37
Μάιος.....	Σίτος.....	7.11 1/2	8.2 1/2	8.1 1/2	8.3 1/2	8.2 1/2	8.1 1/2	1.13 1/2	1.13 1/2	1.15 1/2	1.14 1/2
Ιούλιος.....	Σίτος.....	8.1 1/2	8.4	8.3	8.5 1/2	8.4 1/2	8.3 1/2	1.14 1/2	1.14 1/2	1.16 1/2	1.15 1/2
Μάιος.....	Βινάγιν.....							1.17 1/2	1.18 1/2	1.19 1/2	1.17 1/2
Ιούλιος.....	Βινάγιν.....							8.77 1/2	8.80 1/2	8.81 1/2	8.85 1/2
Μάιος.....	Κασσιόνη.....							166 1/2	165 1/2	164 1/2	163 1/2
Μάιος.....	Κασσιόνη.....							164 1/2	165 1/2	167 1/2	166 1/2
Μάιος.....	Κασσιόνη.....										

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΤΩΝ ΕΙΣ ΧΡΥΣΟΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	ΠΑΡΑΧ.	ΣΑΒΒΑΤ.	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ	ΠΑΡΑΧ.	ΣΑΒΒΑΤ.	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ
5% 1881.....	5.625	5.625	5.625	5.625	5.625	5.625	Αντ. 18%	907	908	910	909	907.50	909.50
5% 1884.....	5.625	5.625	5.625	5.625	5.625	5.625	Αντ. 18%	729	728.50	730	728.50	728.50	729
4% 1887.....	4.680	4.680	4.680	4.680	4.680	4.680	Εντομα	94.75	96	97	96.50	95.50	95.75
4% 1889.....	4.410	4.370	4.410	4.395	4.395	4.395	ΕΛ. Υπ.	431	431.50	433	433.50	432	434
5% 1890.....	5.550	5.550	5.550	5.550	5.550	5.550	ΕΛΛ. Ρουλ. Μετ.	392.50	391.50	394	395.50	393.50	394
5% 1893.....	5.200	5.200	5.200	5.200	5.200	5.200	5% 1900.....	85	85	85	84	84	84
2% 1898.....	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000	6% 1917.....	81	81	81	81	81	81
4% 1902.....	4.400	4.400	4.400	4.400	4.400	4.500	6% 1918.....	82	81	82	82	82	82
5% 1907.....	1.290	1.290	1.290	1.295	1.295	1.295	8% 1919.....	90	90	90	91.50	91.50	91.50
4% 1910.....	4.380	4.425	4.425	4.430	4.427	4.427	8% 1925.....	89	89	90	89.25	89.25	89.25
5% 1914.....	5.785	5.785	5.770	5.765	5.765	5.775	5% 1920.....	198	198	198	198	198	198
7% 1924.....	7.725	7.750	7.740	7.770	7.770	7.770	Απ. 206.....	206	206	206	205	206	206
7% 1924.....	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000	6 1/2% 1922.....	101	100.75	101	101.25	101.50	101.50
8% 1925.....	78.500	78.700	78.000	78.800	78.800	78.800	8% 1922.....	86.25	86	86.50	86.50	86.50	86.50
6% 1928.....	6.950	6.950	6.950	6.950	6.950	6.950	2 1/2% 1924.....	67.75	67	67	67	67	67
.....							2 1/2% 1912.....	63	68	68	69.25	69.25	69.25
.....							2% 1925.....	6.100	6.100	6.100	6.150	6.150	6.150
.....							Κτημ. Α	257	258	258.50	258	257	255
.....							Κτημ. Β	258	258	258.50	257.50	257.50	257.50

ΜΕΤΟΧΙΚΑΙ ΑΞΙΑΙ

ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚ.										ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚ.									
Εθνική.....	60	200	60	700	60	900	61	000	61	000	61	600	Εμπορική.....	200	200	200	200	180	180
Αθηνών.....	642	645	642	649	647	658	648	647	658	648	647	658	Καπνική.....	244	247	250	255	257	258
Ανατολική.....	950	950	950	970	970	975	970	975	970	975	970	975	Ασφαλιστική.....	85	85	85	85	85	85
Δελφική.....	5.500	5.500	5.500	5.350	5.350	5.350	5.750	5.750	5.750	5.750	5.750	5.750	Βασιλειάδων.....	325	325	325	325	325	325
Εμπορική.....	757	769	772	770	769	759	769	759	769	759	769	759	Παριζιανή.....	1.850	1.845	1.850	1.870	1.875	1.895
Πειραιώς.....	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	Αιμαρική.....	1.110	1.120	1.145	1.135	1.130	1.145
Βιομηχανική.....	161	161	161	161	165	170	165	170	165	170	165	170	Χρυσάτων.....	395	395	395	395	397	404
Εξωτ. Οικον.....	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41	41	Βιο.....	128	128	100	130	131	134
Καλαμάρας.....	270	250	270	260	255	255	255	255	255	255	255	255	ΑΒΕΒΑΠ.....	200	200	200	200	200	200
Κομορών.....	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	Κυλινδριών.....	30	30	30	30	30	30
Χίου.....	690	690	690	690	690	690	690	690	690	690	690	690	Χαλκιδιών.....	110	110	110	113	121	120
Ερμ. Πάτρως.....	220	220	220	220	220	220	220	220	220	220	220	220	Χημικών.....	30	30	30	30	30	30
Καρπασοῦ.....	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500	Ψυγία Θ.....	310	310	310	310	310	310
Κηφισιάς.....	2.540	2.650	2.770	2.850	2.810	2.750	2.810	2.750	2.810	2.750	2.810	2.750	Αθηνά.....	85	85	85	85	85	85
Λακωνίας.....	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	Π. Πατρών.....	70	70	70	70	70	70
													Σάρας.....	8	8	8	8	8	8
													Αλεξούλου.....	18	18	15	15	15	15
ΛΤΜΟΛΟΓΙΚ.										ΣΙΑΦΟΡΩΡ.									
Αγαική.....	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	110	Κονσερβών.....	270	270	270	270	270	270
Εξωτ. Απομ.....	290	290	290	290	290	290	290	290	290	290	290	290	Ψυγία Π.....	220	220	220	220	220	220
Μιχαηλινού.....	545	545	545	545	545	545	545	545	545	545	545	545	Α. Β. Ε. Α.....	120	120	120	120	120	120
Χιανής.....	335	335	335	335	335	335	335	335	335	335	335	335	Χημικών.....	87	87	87	87	100	100
Γαλαξιάς.....	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	195	Μακρή.....	805	805	805	810	810	835
Κορκοβόλου.....	280	280	280	280	280	280	280	280	280	280	280	280	Άλκας.....	103	103	110	105	105	106
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚ.										ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΙ									
Ολυμπιακή.....	427	424	426	430	440	448	430	448	430	448	430	448	Ηλεκτ. Σιάφ.....	635	630	630	635	635	638
Οινών.....	750	780	765	730	775	850	730	775	850	730	775	850	Θεσσαλίας.....	1080	1100	1150	1150	1150	1150
Καμνή.....	205	205	205	205	205	220	205	220	205	220	205	220	Σ. Π. Α. Π.....	688	700	720	730	735	760
Ναύπας.....	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22							
Ενναγής.....	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	Ηρακλής.....	770	760	760	760	775	775
Γεωρ. Βιομ.....	232	230	230	228	229	233	228	229	233	228	229	233	Τιτών.....	2.600	2.600	2.600	2.600	2.600	2.600
Κασταλιάς.....	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	Ευλείας.....	111	110	110	105	113	110
													Τέκτων.....	119	110	100	125	126	129
													Τιτών.....	480	480	480	480	480	480
													Αλάς.....	60	60	60	60	60	60
													Βογών.....	252	252	256	268	268	268
													Κήκων.....	240	240	240	240	240	242
													Κήκων.....	147	147	147	147	147	147
													Εργοληπτ.....	83	86	87	95	105	105
													Οίκων.....	185	185	185	185	188	188
													Αιάν.....	30	30	29	25	25	25
													Πράκτ.....	195	190	190	180	190	190
													112.....	112	112	112	105	110	115
													Έλλοροι.....	61	61	61	61	61	61
ΥΦΑΝΤΟΥΡΓ.										ΔΙΕΦΟΡΩΡ.									
Παγ. Εμπλ.....	195	145	145	152	122	142	149	122	149	122	149	122	Ενναγής.....	480	460	460	510	510	510
Εργοληπτ.....	215	215	215	225	225	231	231	231	231	231	231	231	Υ. Π. Προσδ.....	4.350	4.350	4.350	4.350	4.350	4.350
Βερμύδων.....	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	Ε. Απομ.....	565	565	565	560	340	840
Εβρών.....	104	104	98	92	100	97	97	97	97	97	97	97	Απομ.....	300	300	300	300	350	350
Ταπητουργ.....	79	79	79	79	79	79	79	79	79	79	79	79	Απομ.....	324	320	318	323	322	322
Χρυσάλλιδ.....	107	106	107	107	108	107	108	107	108	107	108	107	Ε. Απομ.....	4.925	4.925	4.925	4.925	4.925	4.925
Γρανιτών.....	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40							
Βελών.....	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100							
Ανατολική.....	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180							
Βαυρ. Βαυρ.....	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180							
Ναυαγιάς.....	425	425	425	425	425	425	425	425	425	425	425	425							
Φανελού.....	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50							

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΜΕΤΑΞΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "Δ. ΝΑΘΑΝΑΗΛ ΚΑΙ ΣΙΑ"

ΕΤΟΣ Γ'. ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΒΡΙΟΥ 1929

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Εγκαταστάσεις	
Γήπεδον	504.000.—
Εγκαταστάσεις ύδρευσεως	195.714.80
Κτίρια	
Παρελθουσών χρήσεων	1.322.570.75
Επαιτήσεις β' εξαμ. 1929	918.822.95
Μηχανήματα	2.236.393.70
Παρελθουσών χρήσεων	5.714.250.35
Προσθήκαι β' εξαμ. 1929	1.989.684.55
	5.703.934.90
	8.640.043.40
Εργαλεία και κινητά διάφορα	
Επιπλα και σκεύη	154.296.85
Αυτοκίνητα	111.201.30
	265.498.15
Αποθήκαι	
Μεταξα ακατέργαστος	2.020.000.—
Νήματα βαμβακερά	83.930.—
Υλικά διάφορα	292.332.20
Χρώματα και όξεία	73.695.—
Ανταλλακτικά πετρελαιομηχανών	48.824.40
Απομέταξα	930.—
	2.519.711.60
Υλικά υπό κατεργασίαν	
Μεταξα επί μηχανημάτων Κλωστήριου	499.875.—
Υφαντηρίου	1.103.925.—
	1.603.800.—
Εμπορεύματα	
Ακατέργαστα και ημικατεργασμένα	2.702.724.40
Κατεργασμένα	767.369.—
	3.470.093.40
Ταμείον	
Τά εν τῷ Ταμείῳ γραφ. μετρο. 199.122.—	
Εργοστάς μετρητά	59.411.85
	258.533.85
Συναλλαγματικά εισπρακτέα (ἐν τῷ	
Χαρτοφυλακίῳ)	2.980.026.65
	3.238.560.50
Χρεώγραφα (Εγγυήσεις συμβούλων)	
	300.000.—
Χρεώσται	
Πελάται	1.847.665.—
Διάφοροι τρεχούμενοι	9.910.—
Προσωρινοὶ λογαριασμοὶ	34.452.60
	1.892.027.60
Δραχ.	21.929.734.65

Κεφάλαιον Μετοχικόν		6.000.000.—
Κεφάλαια ἀποθεματικά		
Τακτικόν παρελθ. χρήσεων	1.061.700.—	
» τρεχούσης χρήσεως	428.600.—	1.490.300.—
Εκτακτον παρελθ. χρήσεων	4.000.000.—	
» τρεχούσης χρήσεως	1.000.000.—	5.000.000.—
		6.490.300.—
Κρατήσεις		
Απόσβεσις εγκαταστ. πα- ρελθουσών χρήσεων	941.551.90	
Απόσβεσις εγκαταστ. τρε- χούσης χρήσεως	390.397.—	1.331.948.90
Απόσβεσις εργαλ. και κι- νητῶν διαφόρων παρελ- θούσης χρήσεως	114.214.10	
Απόσβεσις εργαλ. και κι- νητῶν διαφόρων τρεχού- σης χρήσεως	55.284.05	169.498.15
		1.501.447.05
Συναλλαγματ. πληρωτέα.		3.318.818.60
Πιστώται		
Ανταποκρίται και ἀντιπρόσωποι	168.488.10	
Προμηθευταὶ Ἑσωτερικοῦ	989.910.85	
» Ἐξωτερικοῦ	77.659.15	
Καταθέσεις και Ἐγγυοδοσίαι	205.372.70	
Ἐκκρεμείς λογαριασμοὶ	17.446.85	1.458.877.65
Λογαριασμοὶ ἐγγυήσεως Συμβούλων		300.000.—
Μερίσματα παρελθούσης χρήσεως		3.500.—
Μέρισμα 1929 πρὸς δρ. 37 κατὰ μετοχὴν (μικτόν)		2.220.000.—
Ποσοστά Διοικητικοῦ Συμβουλίου		270.143.—
» Διευθύνσεως και Προσωπικοῦ		175.000.—
Κέρδος εἰς νέον		191.648.35

21.929.734.65

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ "ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ,"

ΧΡΕΩΣΙΣ

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

Τόκοι προεξοφλητικοί	468.450.60
Προμήθεια και ἐκπτώσεις	1.004.536.70
Νομισματικά διαφοραὶ	1.814.30
Γενικά έξοδα διαχειρίσεως	
Αντιμισθία Διευθ. και Προσωπικοῦ	848.378.90
Εξοδα Γραφείων (γραφικὴ ὕλη, χαρτό- σημα, θερμανσις κλπ.	52.698.20
Ενοίκια	42.900.—
Φόροι και ἐπιτηδεύματα	26.912.70
Ασφάλιστρα	74.943.30
Εξοδα ταξιδίων	49.072.80
Δημοσιεύσεις και διαφημίσεις	131.626.95
Βοηθήματα και συνδρομαὶ	47.436.—
Διάφορα	79.129.40
	1.358.098.25
Απόσβεσις εγκαταστάσεων	390.397.—
εργαλ. και κινητῶν διαφόρων	55.284.95
	445.681.05
Κράτησις 10% διὰ τακτ. Ἀποθ. Κεφάλ.	428.600.—
Μέρισμα τακτικόν 8% ἐπὶ τοῦ Κεφαλ.	480.000.—
Μέρισμα πρόσθετον	1.740.000.—
	2.220.000.—
Ποσοστά Διοικητικοῦ Συμβουλίου	270.143.—
Κράτησις δι' ἑκτακτον Ἀποθεματικὸν Κεφάλαιον	1.000.000.—
Ποσοστά Διευθύνσεως και Προσωπικοῦ	175.000.—
Υπόλοιπον ἀφιέμενον εἰς νέον	161.648.35
Δραχ.	7.558.972.25

Υπόλοιπον παρελθούσης χρήσεως	74.498.35
Κέρδη ἐκ πωλήσεως προϊόντων	7.484.473.90

7.558.972.25

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Φεβρουαρίου 1930

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΝΑΘΑΝΑΗΛ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Μ. ΣΠΑΘΑΡΗΣ

Τὸ μέρισμα ἐκ δραχμῶν 87 κατὰ μετοχὴν, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν δὲ τοῦ ἰσχυόντος φόρου κατὰ τὸν χρόνον τῆς πληρωμῆς του, τὸ καθαρὸν τοιοῦτον, πληρωθήσεται μετὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ παρόντος ἰσολογισμοῦ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Μετόχων, ἐν ἡμέρᾳ ὁρισθησομένῃ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐπὶ προσαγωγῇ τῆς δι' ἀριθ. 3 μερισμαποδείξεως.